

Rådmannens forslag

Årsbudsjett 2021

Økonomiplan 2021-2024

Innhold

1	Rådmannens forord.....	4
2	Sammendrag og hovedtrekk	6
3	Organisering og styring.....	12
3.1	Politisk struktur	12
3.2	Administrativ struktur	12
4	Planer og samfunn.....	13
4.1	Kommuneplanens samfunnsdel.....	13
4.1.1	Satsningsområder.....	14
4.1.2	Mål.....	14
4.2	Ny By – Ny Flyplass	16
4.3	Klimabudsjett	17
4.4	Befolkningsutvikling	20
5	Medarbeider og organisasjon	24
5.1	Årsverk.....	24
5.2	Sykefravær.....	25
5.3	Satsningsområder.....	25
5.4	Mål for organisasjonen.....	26
6	Status tjenesteproduksjon	27
6.1	KOSTRA.....	27
6.2	Kommunebarometer.....	28
7	Rammebetingelser økonomi	30
7.1	Sentrale inntekter.....	30
7.2	Finanser	32
7.3	Overføringer og fondstransaksjoner	33
7.4	Driftstilpasning	33
7.5	Driftsrammer per tjenesteområde.....	35
7.6	Handlingsregler	36
7.6.1	Resultatgrad	36
7.6.2	Fondsgrad.....	36
7.6.3	Gjeldsgrad.....	37
7.6.4	Belastningsgrad	38
7.6.5	Indeks	38
7.7	Prisforutsetninger.....	38
7.8	Demografikostnader.....	39

8	Investeringer.....	41
8.1	Administrasjon.....	44
8.2	Næring og utvikling	44
8.3	Oppvekst og kultur	45
8.4	Helse og omsorg.....	48
8.5	Utbygging og eiendom	52
8.6	Teknisk.....	53
8.7	Kommunens fellesområde	58
9	Tjenesteområder - drift.....	59
9.1	Administrasjon.....	60
9.1.1	Oppgaver og status.....	60
9.1.2	Satsningsområder.....	61
9.1.3	Mål.....	61
9.1.4	Driftsbudsjett med endringer.....	61
9.2	Næring og utvikling	62
9.2.1	Status og oppgaver.....	62
9.2.2	Satsningsområder.....	63
9.2.3	Mål.....	63
9.2.4	Driftsbudsjett med endringer.....	65
9.3	Økonomi og finans	65
9.3.1	Oppgaver og status.....	66
9.3.2	Satsningsområder.....	66
9.3.3	Mål.....	67
9.3.4	Driftsbudsjett med endringer.....	67
9.4	Oppvekst og kultur	68
9.4.1	Oppgaver og status.....	68
9.4.2	Satsningsområder.....	71
9.4.3	Mål.....	72
9.4.4	Driftsbudsjett med endringer.....	73
9.5	Helse og omsorg.....	73
9.5.1	Oppgaver og status.....	74
9.5.2	Satsingsområder.....	75
9.5.3	Tiltak	76
9.5.4	Målstyring.....	81
9.5.5	Driftsbudsjett med endringer.....	83
9.6	Utbygging og eiendom	84

9.6.1	Oppgaver og status.....	84
9.6.2	Status.....	85
9.6.3	Satsningsområder.....	85
9.6.4	Mål.....	86
9.6.5	Driftsbudsjett med endringer.....	86
9.7	Teknisk.....	87
9.7.1	Oppgaver og status.....	87
9.7.2	Satsningsområder.....	89
9.7.3	Driftsbudsjett med endringer.....	89
9.7.4	Kommunale gebyrer.....	90
9.8	Kommunens fellesområde.....	92
9.8.1	Driftsbudsjett med endringer.....	94
10	Vedlegg.....	95
10.1	Økonomiske oversikter.....	95
10.1.1	Bevilgningsoversikt drift A.....	95
10.1.2	Økonomisk oversikt – drift.....	95
10.1.3	Bevilgningsoversikt investering A.....	96
10.2	Prisliste 2021.....	97
10.2.1	Administrasjonsavdelingen.....	97
10.2.2	Oppvekst- og kulturavdelingen.....	97
10.2.3	Helse- og omsorgsavdelingen.....	101
10.2.4	Teknisk avdeling.....	104
10.2.5	Bodø kirkelige fellesråd.....	106
10.3	Avtaler og tilskudd.....	107
10.4	Spesifisering av tiltak.....	109
10.4.1	Spesifiserte endringer Administrasjon.....	109
10.4.2	Spesifiserte endringer Økonomi og finans.....	112
10.4.3	Spesifiserte endringer Næring og utvikling.....	113
10.4.4	Spesifiserte endringer Oppvekst og kultur.....	114
10.4.5	Spesifiserte endringer Helse og omsorg.....	118
10.4.6	Spesifiserte endringer Utbygging og eiendom.....	122
10.4.7	Spesifiserte endringer Teknisk.....	125
10.5	Overføring til ikke kommunale barnehager.....	128
10.6	Prosjekter fra sykkelplan- ikke prioritert.....	129
10.7	Grøntstrukturplan – tiltak ikke prioritert.....	130
10.8	Fondsoversikt – ubundne fond.....	131

1 Rådmannens forord

Rådmannen legger med dette fram budsjett og økonomiplan for 2021-2024, med hovedtrendene:

1. Bodø kommune leverer fortsatt gode faglige resultater; noe kommunebarometer, ulike nasjonale «kåringer» og faglig oppmerksomhet på mange områder viser. Jevnt over ligger Bodø på grønn sektor i kommunebarometeret, med unntak av kommuneøkonomi, der vi er røde.
2. Store satsinger rundt blant annet europeisk kulturhovedstad 2024, smart by, ny bydel og ny flyplass, heltidskultur, lærlingesatsing, samfunns og byutvikling, økt vedlikehold og satsinger i skole og velferd er alle gitt internasjonal og nasjonal oppmerksomhet.
3. Samtidig innebærer slik stor aktivitet, økte behov og store ambisjoner kombinert med reduksjon/kutt i inntektene, samt statlige overføringer lavere enn forventet, betydelige utfordringer rundt budsjettsalderingen. Dette var gjeldene for Økonomiplan (ØP) 2020-2023, men er ytterligere forsterket for ØP 2021 – 2024. I 2020 klarte vi god tilpasning på flere områder, men særlig stillingsreduksjonene ble utfordrende.
4. Covid-19 har preget 2020; og har vært krevende både faglig og i forhold til budsjettet. Noen driftstilpasninger har måttet utsettes, på noen områder har det blitt innsparinger på grunn av lavere aktivitet; men i hovedsak har vi fått vesentlig økte kostnader som følge av pandemien. Regjeringen har gitt noe kompensasjon, men vi har enda ikke fått kompensert for alle kostnader i 2020.
5. Bodø kommune har cirka 3400 årsverk. Som følge av mange deltidsstillinger har vi cirka 4500 ansatte i kommunen, og er således Nordlands største arbeidsgiver. Cirka 75 % av driftsutgiftene relaterer seg til lønnskostnader, og reduksjon av drifta må innebære at en får ned kostnader til lønn. I 2019 ble det utlyst rundt 235 stillinger som utgjorde cirka 165 mill. kr i lønnskostnader, og så langt i 2020 er det utlyst 140 stillinger som utgjorde rundt 100 mill. kr. En tydeligere stillingsstopp vil derfor gi betydelig effekt.
6. Salderingsbehovet er i 2021 beregnet til over 340 mill. kr. Dette løses gjennom:
 - bruk av minimumsavdrag på egne lån
 - redusert pensjonskostnad
 - økt skatteinngang ut over statens anbefaling
 - redusert avsetning til fond
 - økt inntekter til smittevern fra Staten. Her har regjeringen nettopp antydnet 43 mill. kr. til Bodø, men dette er ikke formelt bekreftet.
 - økte renteinntekter/ avkastning
 - bruk av premiefond*Flere av tiltakene er ikke bærekraftig over tid.*
7. Analyse av kommunens økonomiske situasjon (ved hjelp av Agenda Kaupang) viser potensiale for effektivisering av driften i tråd med de skisserte behov.
8. Rådmannen legger fram en saldert ØP 2021 - 2024, men annonserer fortsatt et *sterkt behov for å få bedre driftstilpasning for på sikt å få nødvendig økonomisk handlefrihet*. Arbeidet med driftstilpasning er påbegynt tidligere år, men hovedgrepene med realisering må gjøres i økonomiplanperioden 2021- 2024.

Driftsbudsjettet for 2021 er på 4,617 mrd. kr, og investeringsplanen for 2021 er på 1,037 mrd. kr; inkl. startlån, lån til vann og avløp og øvrige investeringer. For økonomiplanperioden er brutto investeringsplan samlet på hele 4,311 mrd. kr, og av dette utgjør låneoptak i 2021 743 mill. kr, og i perioden 3,151 mrd. kr (73,1%).

Bystyret har i juni 2020 fastsatt økonomiske handlingsregler for den økonomiske utviklingen framover: «Budsjettert nivå på handlingsreglene i økonomiplanen 2021-2024 skal være forbedret i forhold til budsjettet nivå vedtatt i økonomiplan 2020-2023». Og dessverre må rådmannen igjen konstatere at utviklingen i handlingsreglene fortsatt er negativ.

- Beregnet resultatgrad er negativ fordi kommunen bruker avdragsutsettelse og bruk av premiefondet for å saldere budsjettet. Dette er stikk i strid med statens anbefalinger og vedtatte krav.
- Gjeldsgraden øker og blir liggende høyt i hele ØP-perioden som følge av en ambisiøs investeringsplan. Dette viser at de fleste kommunale prosjekter finansieres med lånemidler, og at frie inntekter i økende grad må brukes til å betjene renter og avdrag.
- Fondsgraden forverrer seg i 2021 og blir langt lavere enn kravet. Dette betyr at kommunen ikke setter av nok midler på disposisjonsfond som buffer mot uforutsette hendelser.
- Belastningsgraden viser at kommunen bruker mere av frie midler til å betjene renter og avdrag i perioden.

Kommunene har ansvar for å sikre et godt velferdstilbud; det vil si bygge og drive barnehager, skole, primærhelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester og barnevern. I tillegg dekker kommunesektoren vesentlige tilbud og tjenester for kommunene innen teknisk sektor, eiendomsforvaltning, kultur/ idrett, næring, planlegging/ samfunnsutvikling og en rekke forvaltningsområder. Dette arbeidet skal utføres av en effektiv administrasjon med fokus på god personalforvaltning og god økonomistyring.

Den økonomiske virksomheten i kommunesektoren styres i første rekke ved de inntektsrammene som Stortinget fastsetter. Kommunen har selv ansvar for å tilpasse sin ressursbruk og tjeneste-produksjon til de fastsatte inntektsrammene, gitt gjeldende lover og regelverk. I statsbudsjettet presiseres det at dette innebærer at kommunen må foreta nødvendige prioriteringer mellom ulike oppgaver og utnytte ressursene effektivt. Samtidig har staten et overordnet ansvar for at det er samsvar mellom de oppgaver som kommunene pålegges og de ressurser som gjøres tilgjengelige. Og det er nok en gang et faktum at inntektene kommunene får via statsbudsjettet ikke dekke de utgifter kommunen har.

Rådmannen vil også peke på noen av de demografiske utfordringene som også er til stede for Bodø. Nordland og Nord-Norge preges generelt av nedgang i folketallet. Så langt er Bodø av de få steder i nord som skiller seg positivt ut med fortsatt befolkningsvekst. Men det er noen «mørke skyer»; blant annet har fødselsoverskuddet de siste årene falt kraftig. I tillegg er innvandringen sterkt fallende, noe som påvirker folketallsutviklingen framover. Så selv om befolkningsutviklingen generelt er positiv i Bodø, så er utfordringene store. Konkret vises framskrivingen at antallet unge (0-18 år) vil synke; og etter hvert stabilisere seg på et lavere nivå enn i dag. Samtidig vil antallet eldre (80 år+), og antallet eldre eldre (90+) øke. At andelen unger synker vil blant annet vil påvirke barnehager og skoler; samtidig som behovet for pleie og omsorg øket ved økt antall eldre. Dette vil selvsagt påvirke budsjettet mellom OK og HO; noe som er gradvis innfaset i ØP 2021 - 2024.

De frie inntektene anslås å utgjøre vel 70 prosent av kommunesektorens samlede inntekter i 2021.

Rådmannen har sendt ut sitt budsjetttrundskriv, der det ble bedt om fortsatt fokus på eierskap til budsjett og økonomiplan av alle ansatte og avdelinger, harmonisering av prosess og sluttprodukt internt i kommunen, og fokus på mål og resultater; det vil si hva vi ønsker å oppå gjennom et driftsbudsjett på 4,617 mrd. kr.

Utarbeiding og saldering av budsjett har vært svært krevende også i år. De økonomiske utfordringene er betydelige for 2021 og årene framover; *der vi har betydelige utfordringer i å tilpasse utgifter i forhold til inntekter*. Rådmannen minner her om at kommunens inntekspotensial er begrenset ut over de statlige overføringene. Her har rådmannen økt skatteanslaget ut over statlig tilrådning. I

tillegg ligger inne betydelige kutt i kommunenes mulighet til inntekter gjennom eiendomsskatt som følge av endringer vedtatt av Stortinget. Dette kombinert med ønske fra avdelingene om økt tjenestebehov, samt politiske vedtak om økt tjenestetilbud uten inndekning, gjør at rådmannen i 2021 har lagt inn betydelige kutt/ effektiviseringer i avdelingene. Den prosessen for økonomitilpasning som ble startet i 2019 og 2020 vil videreføres i 2021. Prosessen vil selvsagt bli forankret grundig i hele organisasjonen; og selvsagt vil politikerne bli orientert og invitert til politisk debatt og til å fatte nødvendige vedtak.

2 Sammendrag og hovedtrekk

Generelt

Arbeidet med økonomiplan 2021-2024 har startet opp allerede i desember 2020. Grunnlaget for arbeide er følgende:

- Bystyrets budsjettvedtak i PS 19/222 Budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023
- Nye vedtak fattet av bystyret i løpet av 2020, og som påvirker budsjettene i perioden 2021-2024
- Nye beregninger av felles inntekter og utgifter for 2021-2024 som renter på lån, nye avdrag, nye avtaler, kontingenter, lønnsavsetning, pensjon, kvotekraft osv.
- Nye innmeldte behov for økte/justerte tjenester, eksempelvis nye brukere i tjenester, inndekning av inntektsreduksjoner, driftskonsekvenser av investeringsprosjekter som ikke er innarbeidet tidligere, innarbeiding av underskuddsdekning ved negativt resultat osv.

Tabellen under viser at Bodø kommune har cirka 3,1 mrd. kr i sentrale inntekter i form av skatt på inntekt og formue, ordinært rammetilskudd og skatt på eiendom. Disse inntektene skal først og fremst dekke finansielle kostnader (rente og avdrag av lån) og vedtatte avsetninger, og deretter finansiere tjenesteproduksjon.

Fordeling til tjenesteproduksjon	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum sentrale inntekter	-3 121 225	-3 152 864	-3 154 323	-3 162 792	-3 175 017
Sum finanser	237 943	257 740	276 064	308 049	334 270
Sum årsdisposisjoner	11 068	7 266	12 839	3 465	3 970
Til fordeling avdelingene	-2 872 215	-2 887 858	-2 865 420	-2 851 278	-2 836 777

Tabell 1: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

Foreslåtte nettorammer (differansen mellom inntekter og utgifter) for avdelingene er vist i tabellen under.

Avdelinger	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjonen	126 877	135 424	129 292	130 206	127 220
Nærings- og utvikling	33 177	30 455	29 522	29 274	28 834
Økonomi og Finans	22 635	22 450	21 813	21 426	21 314
Oppvekst- og kultur	1 308 665	1 264 834	1 202 850	1 164 068	1 154 026
Helse- og omsorg	1 232 464	1 214 707	1 155 975	1 140 835	1 147 599
Utbygging og Eiendom	160 358	161 023	157 017	154 110	153 343
Teknisk	86 480	81 657	74 828	75 162	74 455

Kommunens fellesområde	-98 442	-22 692	94 123	136 197	129 987
Sum	2 872 215	2 887 858	2 865 420	2 851 278	2 836 778

Tabell 2: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen per avdeling i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

De økonomiske rammebetingelsene for kommunen er blitt betydelig vanskeligere de senere år. Dette skyldes en kombinasjon av statlige rammebetingelser og konsekvenser av kommunens egne vedtak. Inntektene fra eiendomsskatt er i perioden 2017-2021 redusert med 109 mill. kr, uten at tjenesteproduksjonen er redusert tilsvarende. I stedet for å avsette til fond er merinntekter fra skatt brukt til å opprettholde høy kvalitet på tjenester. I 2020 er det dessuten betydelig inntektssvikt fra salg av kvotekraft som trolig vil vedvare. I tillegg er det tidligere vedtatt at aksjeutbytte skal avsettes til det kommunale næringsfond i stedet for å finansiere drift.

Bodø kommune fikk kun 2 mill. kr i økte frie inntekter i statsbudsjettet for 2020. For resterende periode 2022-2024 er situasjon enda verre. Kommunens budsjetterte inntekter fra skatt- og rammetilskudd er høyere enn det staten legger i statsbudsjettet. Disse midlene skal dekke pris- og lønnsvekst, og finansiere vedtak som er fattet i økonomiplanen som rulleres. Dette har ytterligere forverret saldering av budsjettet og økonomiplanen.

For å sikre fremtidig økonomisk bærekraft for Bodø kommune og gode velferdstjenester for innbyggere har bystyret vedtatt effektiviseringskrav som vist i tabellen under.

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Behov for driftstilpasning	142	235	10	30

Tabell 3: Vedtatte behov for driftstilpasning i Økonomiplan 2020-2023. Tall i mill. kr.

Verdiene i tabellen er oppgitt per år, til sammen 417 mill. kr i perioden 2020-2023.

Arbeidet med driftstilpasningen har pågått fra desember 2019. I løpet av 2020 er det realisert 46 mill. kr. Ettersom man ikke har lyktes med å effektivisere hele kravet, må resterende beløp overføres til neste budsjettår 2021.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Behov for driftstilpasning	143	153	105	15

Tabell 4: Vedtatte behov for driftstilpasning i Økonomiplan 2021-2024. Tall i mill. kr.

Rådmannen erkjenner at organisasjonen heller ikke vil være i stand til å realisere hele driftstilpasningsbeløpet i 2021. Det foreslås derfor å omfordele kravet slik at byrden blir jevnere fordelt i økonomiplanperioden. En slik utjevning forutsetter bruk av fondsmidler som erstatning for nedtrekk i drift. Forslaget innebærer at hele premiefondet hos Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) benyttes. I tillegg må skatteinntekter og andre disponible midler brukes.

Tabellen under viser hvordan driftstilpasningen er fordelt i perioden per avdeling. Avdelingene har utarbeidet forslag til tiltak slik det fremgår av vedlegg 10.4. Tiltakene er drøftet med ledere og tillitsvalgte. Det gjøres også ROS analyse av tiltakene. Linken til alle ROS analysene blir gjort tilgjengelig på samme nett-området hvor rådmannens forslag til økonomiplan 2021-2024 ligger.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	4 928	2 632	1 586	485
Næring og utvikling	1 198	458	247	140
Økonomi og finans	1 163	637	386	113
Oppvekst og kultur	39 119	32 060	37 743	10 842

Helse og omsorg	49 967	23 237	1 035	1 395
NAV kommune	2 760	908	454	341
Tekniske tjenester	4 000	3 857	1 040	708
Utbygging og eiendom	6 719	2 725	1 499	767
Kirkelig fellesråd	1 700	560	280	210
Sum	111 554	67 075	44 271	15 000

Tabell 5: Omfordelte innsparingskrav i Økonomiplan 2021-2024. Tall i 1000 kr.

Rådmannen har fordelt ufordelte effektiviseringskrav fra kommunen felles område ut i avdelingene.

Fra økonomiplan 2020-2023 ligger det økninger i innsparingskravene i perioden, korrigert for dette, samt tatt med innsparingskravene som ligger igjen på kommunens fellesområde, blir det totale kravet som er fordelt slik:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	4 928	2 632	1 586	485
Næring og utvikling	1 198	458	247	140
Økonomi og finans	1 163	637	386	113
Oppvekst og kultur	49 749	66 610	65 783	10 842
Helse og omsorg	58 059	62 981	25 765	1 395
NAV kommune *)	2 760	908	454	341
Tekniske tjenester	4 800	4 817	1 765	708
Utbygging og eiendom	8 649	5 835	3 249	767
Kirkelig fellesråd	1 700	560	280	210
Kommunens fellesområde	10 484	7 916	5 000	-
Sum	143 490	153 355	104 516	15 000

Tabell 6: Totale innsparingskrav i Økonomiplan 2021-2024. Tall i 1000 kr. Tallene er per år.

De totale kravene summerer seg opp til 416-417 mill. kr i perioden.

Forhold som krever oppmerksomhet i kommende økonomiplan

Pensjonskostnader: Disse er betydelig redusert som følge av den generelle økonomiske situasjonen i verden og Norge på grunn av koronapandemien. Reduksjonen bidrar positivt i budsjettet for 2021, men skaper stor usikkerhet for resten av perioden. Rådmannen har ikke satt av midler til økte pensjonskostnader i 2022, men har funnet rom til det i 2023 og 2024. Det er imidlertid stor usikkerhet om beløpet er tilstrekkelig.

Premieavvik: Som følge av at premiefondet hos Bodø kommunale pensjonskasse brukes til å utjevne driftstilpasningen i økonomiplanperioden, vil årlige tekniske korrigeringer av totale pensjonskostnader slå negativt ut og det vil påløpe en merkostnad på 94 mill. kr. Dette er imidlertid beheftet med stor usikkerhet.

Amortisering av tidligere års premieavvik: I kommunen balanse ligger en pensjonskostnad på over 270 mill. kr som må regnskapsføres i løpet av 7 år med et årlig beløp på over 60 mill. kr. Kommunen har lite reserver på premieavviksfondet for å dekke denne kostnaden. Rådmann har funnet rom til 26 mill. kr og satt av midler til å håndtere dette. Det betyr at det må jobbes videre med å finansiere resterende beløp ved utgangen av 2021.

Egenkapital: Som følge av lavere avkastning i finansmarkedet og lavere pensjonssatser vil det oppstå behov for egenkapital i pensjonskassene. Rådmannen vil gå i dialog med Bodø kommunale

pensjonskasse for å se hvordan dette kan løses. Når det gjelder KLP har kommunen ikke mulighet til å velge egne løsninger, men må være en del av den totale løsningen som KLP vil utarbeide for sine kunder.

Fondsreserver: Kommunen har lite reserver for å håndtere uforutsette utgifter. I 2021 vil det største fondet som er premieavviksfondet bli tømt. Det samme gjelder disposisjonsfondet. På grunn av planlagt negativt nettodriftsresultat vil det heller ikke være mulig å bygge opp reserver. Dette er en uholdbar situasjon på sikt, og rådmannen ber bystyret om å lage en plan på hvordan dette kan endres.

Forlenget avdragstid på lån: Kommunen har i mange år betalt fortere ned på lån. I tidligere år med sviktende inntekter er dette håndtert med å betale mindre i avdrag. Rådmannen erkjenner nå at dette ikke lengre er mulig ut ifra gjeldende rammebetingelser. I dette budsjettforslaget foreslår rådmannen derfor å forlenge avdragstiden og kun betale minimumsavdrag. Med dette mister kommunen ytterligere et verktøy for å håndtere situasjonen.

Lånekostnader: Kommunen har en stor låneportefølje som øker ytterligere i kommende økonomiplan. Renten er nå historisk lav, og det spås at dette nivået vil vedvare en stund til. Erfaringer fra tidligere år viser at renten kan øke raskt dersom finansmarkedet endres. Bodø kommune har ikke satt av midler for å finansiere en renteoppgang.

Befolkningsvekst: Prognose for befolkningsvekst for Bodø i årene som kommer viser at det blir færre unger i skoler og barnehager, og flere eldre. Statlige overføringer tilpasses dette fortløpende, noe som betyr at det vil skje en omfordeling av statlige midler fra oppvekst og kultur til helse- og omsorg. Rådmannen har innarbeidet demografiske hensyn i foredlingen av driftstilpasningsbeløp.

Langsiktig bærekraft

Ny kommunelov trådte i kraft 3. oktober 2019. I den nye loven tydeliggjøres kommunens ansvar for å sørge for fremtidig økonomisk bærekraft på lang sikt. «Økonomiforvaltningen skal ha bestemmelser som stiller overordnede krav til styring og forvaltning av kommunens virksomhet og økonomi over tid», heter det i loven. Dette innebærer krav om at alle kommuner skal bruke finansielle måltall i økonomistyringen. Bodø kommune har i flere år hatt økonomiske handlingsregler, som oppfyller den nye kommunelovens krav til finansielle måltall.

Tabellen under viser vedtatt målsetting og hva som foreslås i dette økonomiplanforslaget:

Handlingsregler	Mål	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Indeks	100	86,8	84,6	82,7	80,7	76,7
Resultatgrad	1,75 %	0,0 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,3 %	-0,3 %
Gjeldsgrad	85,0 %	126,2 %	133,1 %	139,7 %	145,5 %	158,7 %
Fondsgrad	3,0 %	0,3 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %
Belastningsgrad	11,0 %	7,6 %	7,6 %	8,1 %	9,0 %	9,8 %

Tabell 7: Beregnede handlingsregler og indeks i økonomiplanperioden.

Indeks: Indeksen er kombinasjonen av alle handlingsreglene, og som viser hvilken tilstand kommuneøkonomien er i. Eksempelvis kan en kommune med en høy resultatgrad takle en økning i gjeldsgrad, mens en annen kommune med høy fondsgrad kan takle flere år med underskudd. Tilnærmingen innebærer at en indeks på 100 tilsvarer en sunn kommuneøkonomi. For Bodø kommunes del viser handlingsreglene at kommunens økonomi forverres i økonomiplanperioden. Den

vektede indeksen har en nedgang fra 86,8 til 76,7 i slutten av perioden. Dette skyldes en kombinasjon av økt gjeld og utfordringen med å få et positivt driftsresultat.

Resultatgrad: (netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt) skal være på minimum 1,75%. Resultatgrad er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomiske sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon av årets drift til I fondsavsetning (sparing) og eget bidrag til finansiering av investeringer.

Oversikten viser at beregnet resultatgrad forventes å være negativ i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at kommunen bruker av fondsmidler for å saldere budsjettet, noe som strider mot statlig anbefaling og bystyrets eget vedtak. Rådmannen gjør oppmerksom på at resultatgraden er beregnet som om driftstilpasning allerede er innfridd. I praksis betyr det at resultatgraden kan bli svakere dersom driftstilpasningen ikke innfris.

Gjeldsgrad viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 75 % for hele låneporteføljen. Bodø kommune har satt målet til 85 %. Dersom investeringsnivået i den kommende økonomiplanperioden ikke reduseres, vil gjeldsporteføljen øke til 158,7 % av brutto driftsinntekter i 2024. Det er en økning i forhold til 2020 på 32,5 %. Dette er ikke mulig å finansiere med dagens inntekter. Selv om bystyret finner midler til å betjene renter og avdrag vil det ikke være midler til å finansiere drift i nye bygg. Rådmannen foreslår derfor en gjennomgang og revurdering av kommunens investeringsplan som kan bidra til å gjenopprette økonomisk handlefrihet på dette området.

Fondsgrad (andel av ubundne driftsfond i forhold til brutto driftsinntekter) er også lavere enn vedtatt nivå. Nivået på disposisjonsfond avhenger av om kommunen klarer å oppnå en tilstrekkelig positiv resultatgrad. Fondsgrad er et mål på nivået på disposisjonsfondet over tid slik at Bodø kommune kan:

- Ha en buffer mot uforutsette hendelser.
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger.
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg.
- Egenkapital til fremtidige investeringer

Slik det framkommer av denne økonomiplanen vil kommunen ikke klare å sette av midler til disposisjonsfond, slik at kommunen kan øke sin buffer mot uforutsette hendelser.

Belastningsgrad er renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter. Vedtatt mål for Bodø kommune er 11 %. Kommunen vil måtte bruke mer av frie midler til å betjene renter og avdrag i kommende økonomiplan fordi rente og avdrag øker. Årsaken til at 2020 kom så bra ut er avdragsutsettelse på rundt 121 mill. kr. Fra 2021 foreslår rådmann en varig forlengelse av avdragstid som vil gi lavere avdragsbelastning.

I PS 52/20 Tertialrapport med budsjettreguleringer vedtok bystyret følgende:

«Budsjettert nivå på handlingsreglene i økonomiplanen 2021-2024 skal være forberedt i forhold til budsjetternivå vedtatt i økonomiplan 2020-2023.»

Rådmannen varslar at dette ikke er mulig å oppnå uten at effektiviseringskravene økes utover det som allerede er vedtatt og ber bystyret om å ta stilling til hvordan dette kan løses.

Forslag til videre arbeid med driftstilpasningen

Nivået på handlingsregler tilsier at kommunens drift må tilpasses ytterligere. Dette må gjennomføres på en måte som er håndterbar omstillingsprosess for organisasjonen.

En slik omstilling kan gjøres på flere måter:

- *Se på investeringsnivå og hvilke prosjekter som prioriteres.* Rådmannen anbefaler man prioriterer prosjekter som gir reduserte driftskostnader og mer optimal drift, spesielt innenfor helse- og omsorg.
- *Kommunen må bygge økonomiske reserver.* Sparing må prioriteres foran økning i tjenester dersom kommunen får økning i rammetilskuddet fra staten.
- *Full stillingsstopp:* Rådmannen vil innføre full stillingsstopp i 2021 som et virkemiddel for å oppnå driftstilpasningen. Unntaket vil være stillinger i turnus i helse- og omsorg der det ikke er mulig med omrokking av personell. I tillegg kan helt spesielle nøkkelstillinger vurderes. Styringsretten må benyttes for å omplassere ansatte og unngå oppsigelser. Oppsigelser kan bli benyttet i de tilfelle oppgaver forsvinner eller reduseres i organisasjonen. Alle midlertidige stillinger skal følges opp slik at kommunen unngår faste ansettelse i gjennomføring av prosjekter. Stillingskontrollen skal fortsette også i 2021.

For å lykkes med nødvendig driftstilpasning og omstillingsarbeid er det viktig for rådmannen at bystyret er tydelig på hvilke områder eller tiltak som skal skjermes i denne prosessen. Dette vil spare tid og ressurser slik at administrasjonen har nødvendig kraft og fokus rettet mot de tiltakene som har politisk tilslutning.

3 Organisering og styring

Bodø kommune har formannskapsmodellen som politisk styringssystem. Dette er hovedmodellen i kommuneloven, og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i bystyret. I formannskapsmodellen er rådmannen leder for administrasjonen og innstiller i saker som fremmes til politisk behandling.

3.1 Politisk struktur

Det er 39 representanter fordelt på ni politiske partier i bystyret. Disse er: Arbeiderpartiet (11), Høyre (10), Fremskrittspartiet (4), Senterpartiet (4), Rødt (3), Venstre (2), Miljøpartiet De Grønne (2), Sosialistisk venstreparti (2) og Kristelig folkeparti (1).

Bystyret er øverste politiske organ, og fatter vedtak på vegne av kommunen, så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak.

Formannskapet er driftsstyre, og gir sin innstilling til budsjett og økonomiplan.

Bodø kommune har tre utvalg som forbereder og innstiller saker som behandles av bystyret:

- Samfunnsutvalget
- Velferdsutvalget
- Plan- og miljøutvalget

Kontrollutvalget og klagenemnda er lovpålagte organer. Det samme er Eldrerådet, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Bodø Ungdomsråd. I tillegg til de lovpålagte rådene har Bodø kommune også råd for psykisk helse og rus, samt flerkulturelt råd.

Kommunen har også følgende kommunedelsutvalg som har status som rådgivende organer; Tverlandet, Saltstraumen, Skjerstad, Væran og Kjerringøy og Norsia kommunedelsutvalg.

3.2 Administrativ struktur

Bodø kommune er administrativt organisert i en firenivåmodell med fire formelle beslutningsnivåer: Rådmannen, kommunaldirektørene, områdelederne og virksomhetslederne.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet som er vedtatt av kommunestyret.

Kommunaldirektørene på fullmakts nivå 2 er ansvarlig for sine virksomheter innen rammen av de fullmakter som er delegert fra rådmannen. Det innebærer at områdelederne og virksomhetslederne har myndighet til å sikre enhetenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

4 Planer og samfunn

Plan- og styringssystemet skal ivareta de folkevalgtes ansvar for strategisk styring og prioriteringer, og rådmannens ansvar for å iverksette politiske vedtak og styringssignaler. Plansystemet består av kommunens overordnede politisk vedtatte planer som skal sikre at politiske mål og prioriteringer blir gjennomført.

Kommuneplanen m/arealdel er kommunenes viktigste verktøy for å legge til rette for ønsket samfunnsutvikling, arealforvaltning og tjenesteproduksjon. Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde mål og strategier. Tiltak for gjennomføring utvikles i hovedsak gjennom tema- og fagplaner. Det er dessuten viktig at de strategiske valgene og satsingsområdene i samfunnsdelen blir synliggjort i økonomiplanen, slik at det fremgår hvordan prioriteringer i samfunnsdelen følges opp når en leser handlingsdel med økonomiplan.

I et rullerende kommunalt plansystem vil det løpe to «planhjul» – årshjulet og fireårshjulet. Hvert fjerde år tar kommunestyret stilling til om kommuneplanen skal revideres. Denne rulleringen av kommuneplanen kalles ofte fireårshjulet. Den kommunale planstrategien utgjør derved navet i det fireårige planhjulet. I tillegg løper årshjulet med årlig rullering av handlingsdel med økonomiplan, årsbudsjett og rapportering gjennom årsmelding/regnskap. Bodø kommune utarbeider normalt en perspektivanalyse i forbindelse med oppstart av budsjettarbeidet, dette ble ikke gjennomført i år grunnet store endringer i forutsetningene i forbindelse med korona. Blant annet steg arbeidsledigheten til 11-12 %, samt skatteinntektene falt voldsomt.

Perspektivanalysen skal analysere de økonomiske rammebetingelser og påpeke konsekvenser i et langsiktig perspektiv. Perspektivanalysen skal belyse langsiktige konsekvenser av vedtatte planer og bidra til å oppnå økonomiske målsettinger, bærekraftig kommuneøkonomi og politisk handlefrihet.

Kommunens økonomiplan skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver for kommunens virksomhet. I Bodø kommune innarbeides økonomiplanen og årsbudsjettet i rådmannens forslag. Rådmannens forslag inneholder økonomiske rammer, mål og planlagte aktiviteter for kommende fireårsperiode.

4.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunens samfunnsplan skal rulleres sommeren 2021, inntil videre benyttes gjeldende plan. I denne planen (samfunnsplan for perioden 2018-2030) har kommunen definert dette som sin visjon:

BODØ 2030 - ATTRAKTIV HOVEDSTAD I NORD

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 skal være bodøsamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon.

Bodø har utviklet seg og vokst mye de siste årene, og i 2016 ble Bodø kåret til Norges mest attraktive by. Bodø har mange identiteter og merkelapper som beskriver hvem vi er. Byen og kommunen er i stadig utvikling, og endringer i rammebetingelser og omgivelser har betydning for i hvilken retning vi beveger oss.

Gjennom å samles om en felles forståelse av hva samfunnet vårt er, og hva det skal være fremover, kan vi jobbe målrettet mot dette i ulike sammenhenger. Planen fokuserer på hva «vi» skal utrette i fellesskap. Den er ikke målet i seg selv, men det er gjennom denne kan vi skape en retning.

Basert på denne visjonen har det blitt utarbeidet følgende tre hovedmål for kommunen:

Bodø - menneske i sentrum. Folk skaper byen. Trivsel, trygghet og inkludering skal ligge til grunn.

Bodø - smart og grønn. Utvikling av en kompakt by og lokalsamfunn der nye løsninger skaper attraktive bo- og levekår, innenfor rammen av klima- og miljøhensyn.

Bodø - Motor i nord. Bodø skal være i førersetet for relasjonsbygging, og nærings- og samfunnsutvikling i nordområdene.

4.1.1 Satsningsområder

For å nå kommunens visjon og hovedmål, er følgende 8 satsningsområder definert:

1. **Samskaping.** I Bodø skal vi legge til rette for nye kreative løsninger, økt trivsel, reell involvering og mening for innbyggerne.

2. **Livsfaser.** I barne- og ungdomsårene er foresatte, barnehage og skole sentrale, mens i voksenlivet er trygghet for barna, bolig og arbeid viktig. Alderdommen preges av livet som er levd, de sosiale relasjoner som er bygget, livets opp- og nedturer og helsesituasjon.

3. **Folkehelse og mangfold.** Befolkningens helse er en av de viktigste ressursene i lokalsamfunnet. God helse oppnår man gjennom å mestre og tilpasse seg livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav.

4. **Bærekraftig byutvikling.** Satsningsområdet bærekraftig byutvikling, gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk i hele kommunen.

5. **Kulturbyen Bodø.** Bodø satser på å ta kulturutfordringer i et europeisk perspektiv, samtidig som vi skal være en inspirerende og kompetent arrangør og tilrettelegger med regionalt utgangspunkt.

6. **Kompetanse og innovasjon.** Hvor trenger bodøsamfunnet å styrke seg på kunnskap og kompetanse for å kunne realisere mulighetene i byens store utviklingsprosjekter? Hvilke konkurransefortrinn kan vi utnytte i enda større grad gjennom satsing på innovasjon.

7. **Vekstkraft og regional utvikling.** Bodø skal gjennom samskaping mellom kompetansemiljøene og gjennom store utviklingsprosjekter, være regional vekstmotor, og innovasjons- og kompetansesenter i landsdelen.

8. **Sikkerhet og beredskap.** Det går en rød tråd fra Nyholms Skandse fra 1812 og de moderne sikkerhets- og beredskapsinstitusjonene vi ser i Bodø i dag.

4.1.2 Mål

For alle de 8 satsningsområdene har kommunen utarbeidet flere delmål.

Delmål – Samskaping:

1. Bodø kommune skal i alle sektorene legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.

2. Nye metoder for borgerinvolvering og brukermedvirkning skal utvikles og tas i bruk.

3. Vi skal ha et levende og mangfoldig frivilligsamarbeid.

Delmål – Livsfaser:

1. Alle skal oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og på ulike arenaer/møteplasser. Vi skal bidra til å hindre utenforskap.
2. Vi skal arbeide for tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling som bærende prinsipp i alle tjenesteområdene.
3. Bodø skal være aldersvennlig kommune.
4. Vi skal ha rett tjeneste til rett tid, av riktig kompetanse.
5. I Bodø kommune skal vi jobbe for å legge til rette for heltidskultur i tjenestene.
6. Bodø kommune skal legge til rette for et godt boligtilbud til varierte behov.

Delmål - Folkehelse og mangfold:

1. Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i nærmiljøet
2. Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.
3. Samarbeid på helsefremmende arbeid i barnehage og skole bidrar til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn, elever og ansatte.
4. Videreutvikle og synliggjøre samisk tilstedeværelse og kultur.
5. Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
6. Gode levekår med like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet.

Delmål - Bærekraftig byutvikling:

1. Det skal være mulig å leve og bo godt i hele kommunen.
2. Kommunedelplanen for ny bydel skal legge til rette for bærekraftig byutvikling for framtida i Bodø. Det er et mål at 20 prosent av de nye boligene realiseres som en solidarisk boligbygging med prisregulerte boliger.
3. Næringsarealer skal tilrettelegges og utvikles ut fra prinsippet om rett næring på rett sted. Grunnlaget for næringer som bruker naturen skal ivaretas og sikres.
4. Det skal bygges nok boliger, og boligene skal være gode og tilrettelagt ulike livsfaser og behov. Alle boliger skal ligge i nærheten av gode byrom og rekreasjonsområder som er attraktive, og holder høy standard.
5. Det skal være fokus på fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger. Løsninger for fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og trygg skolevei skal prioriteres aller høyest.
6. Bodø sentrum skal styrkes som senter for handel, tjenester og opplevelser.

Delmål - Kulturbyen Bodø:

1. Vi skal styrke Bodøs identitet og image, blant annet gjennom synliggjøring av Bodø og Nordland, samt de mange kulturtilbudene som finnes i regionen
2. Styrke båndene til Europa gjennom tettere samarbeid, og sette fokus på mangfoldet i europeiske kulturer.
3. Bodø kommune skal forsterke sitt samarbeid med regionens kulturinstitusjoner innen film, musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst.
4. Videreutvikle festivalene og kulturinstitusjonene som bidragsytere til internasjonalisering av kulturlivet. Prioritere tilskuddsmidler inn mot internasjonal kulturutveksling.
5. Alle, særlig barn og unge, skal ha mulighet til å delta i idrett og benytte Bodøs mange idrettsanlegg.
6. Alle skal ha mulighet til nære turmuligheter, og det å oppleve utsiktspunkter, strender og naturmangfold i et rent miljø. Verdifulle naturområder skal sikres.

Delmål - Kompetanse og innovasjon:

1. Formalisere og skape et forpliktende samarbeid mellom Bodø kommune og Nord universitet med Nordlandsforskning koplet tett på.
2. Skolene og barnehagene i Bodø skal bidra til at det skapes innovasjonskultur og innovasjonsferdigheter.
3. Frigjøre midler i offentlige budsjetter til å kunne satse på innovasjon, kunnskap og kompetanseutvikling hos medarbeidere.
4. Bodø kommune skal legge til rette for utvikling av kompetanse innen grønn vekst.
5. Videreutvikle "Smart Bodø"-konseptet, og delta i både nasjonale og internasjonale FoU prosjekter.
6. Utnytte mulighetene innen "Innovative offentlige anskaffelser" ved å bygge opp en prosjektportefølje innen dette området.

Delmål - Vekstkraft og regional utvikling:

1. Vi skal tilrettelegge for vekst i offentlige og private arbeidsplasser gjennom fokus på gründing, innovasjon og relokalisering.
2. Videreutvikle senterfunksjonen og bykommunen som vekstmotor innad i kommunen, ovenfor nabokommunene og landsdelen.
3. Legge til rette for utvikling av prosesser og system for å bygge på internasjonale ressurser i Bodø, og legge til rette for ytterligere tilflytting nasjonalt og internasjonalt.
4. Etablere samskappingsarenaer som stimulerer til innovasjon og utvikling av arbeidsplasser.
5. Smart by og det grønne skifte skal være drivkraft for utviklingen av Bodøs vekst.
6. Videreutvikle Bodø som logistikknutepunkt mht. luft, havn, vei og jernbane.

Delmål - Sikkerhet og beredskap:

1. Bodø skal være en trygg by, og et nasjonalt forbilde for systematisk, helhetlig og kunnskapsbasert sikkerhet og beredskap.
2. Sysselsettingen innen sikkerhet og beredskap skal være på dagens nivå eller høyere nivå, også etter at kampflyepoken er over.
3. Det regionale beredskapssenteret på Albertmyra skal utvides og videreutvikles.
4. Kunnskapsproduksjon og arrangementer skal legges til Bodø.

4.2 Ny By – Ny Flyplass

Flytting av Bodø Lufthavn ble vedtatt i Nasjonal Transportplan 2018-2029, flyttingen vil frigjøre store arealer til byutvikling. Det er lagt til grunn at finansieringen av den nye lufthavna er delt mellom staten, Avinor og lokale myndigheter gjennom fremtidig avkastning fra utvikling av eiendommen.

Regjeringen har skissert en løsning for lokal finansiering som er innenfor kommunelovens bestemmelser, og som innebærer at samlet lokal finansiering kan anses som en investering (og ikke som tilskudd/driftsutgift).

I februar 2018 godkjente bystyret en avtale mellom Bodø kommune og Avinor om forskuttering av planleggingskostnader for ny lufthavn, det vil si første del av lokal finansiering. Forskutteringen gjelder utredninger knyttet til ny lufthavn inkludert alternativstudier og konseptvurderinger samt underlag for KS2 og konsesjonssøknad. Dette er nødvendige utredninger frem til beslutningsgrunnlag for Storting og lokale beslutningstakere. Samlet bidrar Bodø kommune i 2019 og 2020 med 10 mill. kroner for skisseprosjektfasen og 25-30 mill. kroner for forprosjektfasen. Forprosjektet ferdigstilles desember 2020.

Områdeplanen for nye Bodø lufthavn ble vedtatt av bystyret 31. oktober 2018.

Arbeidet med kommunedelplanen for ny bydel er godt i gang og vil ha betydelig fokus i økonomiplanperioden frem til den legges frem for høring høsten 2021 og endelig vedtak i bystyret i 2022. Oppstart av planprogrammet samt mål og retningslinjer for planlegging av ny bydel er tidligere vedtatt av bystyret.

Første halvår 2020 ble det gjennomført et parallelloppdrag hvor 3 eksterne fagmiljøer ga konkrete forslag til overordnede strukturer, blant annet inndeling og innhold i delområder, utbyggingstetthet og utbyggingsrekkefølge. Det gjennomføres høsten 2020 en bred medvirkningsprosess med utgangspunkt i forslagene fra dette oppdraget.

Bodø kommune og Nordland fylkeskommune har fattet vedtak om etablering av et felles eiendomsselskap for den nye bydelen. Selskapet stiftes høsten 2020 med foreløpige eierandeler er hhv 51 og 49 %. Partene arbeider med kapitaliseringsplan, og endelig eierandel besluttes i forbindelse med endelig vedtak om prosjektet i bystyret og fylkestinget. Dette vil skje våren 2021.

Parallelt med dette vil det utvikles en eiendomsstrategi for hvordan området skal utvikles og selges for å sikre en bærekraftig forretningsmodell.

Bodø kommune har store ambisjoner når det gjelder etablering av null utslipps nabolag, klima- og energiløsninger, og på rensing og gjenbruk av masser lokalt. Dette er viktige deler av prosjektet i økonomiplanperioden. Arbeidet med overordnet miljøprogram er startet, og deltakelse i nasjonalt og internasjonalt finansierte forskningsprogrammer som FME ZEN, City Loops, Cirkulus, B-Water smart, Smartere transport Bodø mv understøtter ambisjonene i prosjektet.

En kritisk milepæl er endelig utbyggingsvedtak i Stortinget av nye Bodø lufthavn i statsbudsjett 2022. Dette innebærer at viktige avklaringer innen områdene avtale mellom partene, finansieringsmodell og håndtering av forurensning må gjøres i 2020.

Området vil overtas når ny lufthavn står ferdig, noe som er beregnet til cirka 2026. Dette krever kontinuitet i Avinors planlegging av ny lufthavn når forprosjektet er ferdig.

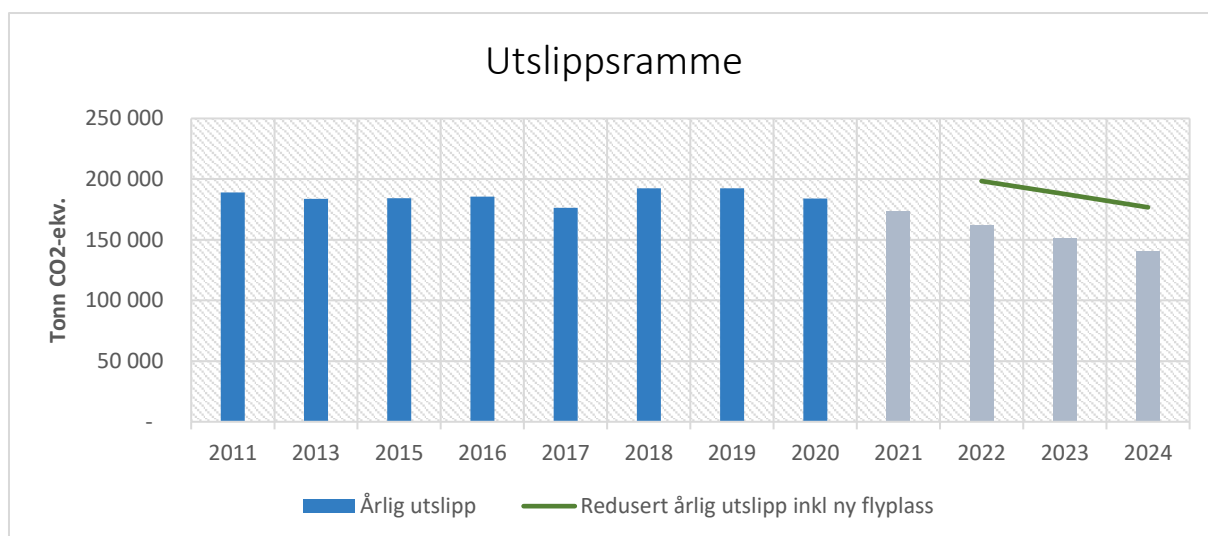
4.3 Klimabudsjett

Bodø kommune har i budsjett- og økonomiplanperioden 2021 – 2024 utarbeidet sitt første klimabudsjett. Klimabudsjettet er en operasjonalisering av Bodø kommunes klima- og energiplan (2019-2031), som viser hvordan våre lokale klimamål skal nås. Klimabudsjettet skal integreres i økonomiplanen på lik linje med et økonomisk budsjett, men der valutaen er CO₂-ekvivalenter i stedet for kroner. Gjennom klimabudsjettet får politikerne anledning til å styre *hvor* utslippskuttene skal tas, hvilke *tiltak* som skal iverksettes, hvem som er *ansvarlige*, og til hvilken *pris*.

Klimabudsjettet ligger i sin helhet som vedlegg til kommunens budsjett og økonomiplan 2021-2024. I årets budsjett er det utarbeidet tilstrekkelig tiltak for utslippsreduksjoner til at ambisjonene i klima- og energiplanen oppnås for planperioden. Det presiseres imidlertid at utslippskonsekvensene for bygging av ny lufthavn ikke er innarbeidet i gjeldende klimabudsjett. Dette vil bli innarbeidet ved neste års rullering og må føre til ytterligere tiltak for utslippsreduksjoner i planperioden.

I det følgende gis et sammendrag av foreslått utslippsramme, foreslåtte tiltak for utslippsreduksjoner og foreslåtte økonomiske bevilninger for å gjennomføre tiltakene.

Figuren nedenfor viser utslippsrammene. De blå stolpene i diagrammet viser de historiske klimagassutslippene og den beregnede utslippsrammen for planperioden 2021-2024. Den grønne linjen i diagrammet viser hva utslippsrammen ville vært hvis vi integrerte de kommende utslippene fra bygging av ny lufthavn fra 2022.

Figur 1: Utslippsbane for Bodø kommune sitt klimabudsjett frem mot 2024 i tonn CO₂-ekvivalenter

Tabellen nedenfor viser de foreslåtte kvantifiserbare tiltakene for utslippsreduksjoner i planperioden 2021-2024. Tiltakene er kvantifisert med tonn CO₂ – ekvivalenter.

Nr	Tiltaksbeskrivelse (kvantifiserte tiltak, direkte utslipp)	Ansvarlig aktør	2021	2022	2023	2024
AMF1	Avvikle bruk av mineralolje til byggvarme og byggtørk	Bygg- og anleggsbransjen	0	6460	6 460	6 460
AMF2	Fossildreven anleggsmaskin byttes ut med utslippsfri anleggsmaskin	Bygg og anleggsbransjen	11	11	11	11
AMF7	Fossilfrie anleggsplasser	Bygg- og anleggsbransjen	0	1046	1046	1046
AMF8	Fossilfrie anleggsplasser ny kommunal bygningsmasse	Bygg- og anleggsbransjen	0	146	146	146
AMF9	Økt bruk av biodiesel (avansert) i kommunale anleggsmaskiner	Bygg- og anleggsbransjen	39	190	316	316
AMF10	Pilotprosjekt vei Sjøgata	Bygg- og anleggsbransjen	134	536	0	0
AA1	Deponiforbud	IRIS – Salten IKS	333	665	998	1 330
AA2	Redusere (husholdning) restavfall per innbygger til 50 kg innen 2024	IRIS – Salten IKS	183	365	548	730
AA3	Klimatiltak Vikan avfallsplass	IRIS – Salten IKS	268	268	268	268
EF1	Utfasing av gass til spisslast i fjernvarmeproduksjon	BE Varme	0	0	0	400
I0G1	Overgang til gass i produksjon av sildolje	Pelagia Bodø sildoljefabrikk	1 512	1 512	1 512	1 512
LF1	Bioinnblanding i drivstoff	Leverandører	400	500	650	800
LF3	Reduksjon i tjenestereiser med fly i Bodø kommune	Bodø kommune	15	30	45	65
OV1	Utfasing av oljefyring i bygg	Felles forbud	3 000	4 000	5 000	6 000
SF1	Nullutslippsteknologi på ny kontrakt til Vestfjordfergene	Statens vegvesen	0	0	6 950	13 900
SF2	Nye NEX-båter i 2019	NFK	2 500	2 500	2 500	2 500
SF5	Energihub/landstrøm	Bodø havn	1 200	2 400	2 400	2 400
VT1	Statlig omsetningskrav om 20 % biodrivstoff i 2020	Leverandører	2 918	2 918	2 918	2 918

VT2	Rådhusmobilitet	Bodø kommune	140	140	140	140
VT5	El-busser	NFK	1 168	2 337	2 337	2 337
VT7	Utskiftningsplan bilpark	Bodø havn	6	6	6	6
	Total besparelse		13 821	26 030	34 251	43 285

Tabell 8 Kvantifiserte tiltak, tall i tonn CO₂-ekvivalenter. Betegnelsen av tiltakene følger kategoriene fra klimaregnskapet for kommuner som utgis av Miljødirektoratet. AMF= annen mobil forbrenning, AA= avfall og avløp, EF=energiforsyning, IOG= industri, olje og gass, JB=jordbruk, LF=luftfart, OV= oppvarming, SF=sjøfart, VT= veitrafikk.

Noen av tiltakene vil kreve en økonomisk bevilgning for å være gjennomførbare, og er i sin helhet beskrevet i vedlagte klimabudsjett. Rådmannen har på grunn av kommunens økonomiske situasjon ikke funnet rom for å finansiere alle foreslåtte økonomiske bevilgninger, men legger til grunn at følgende tiltak kan finansieres i planperioden.

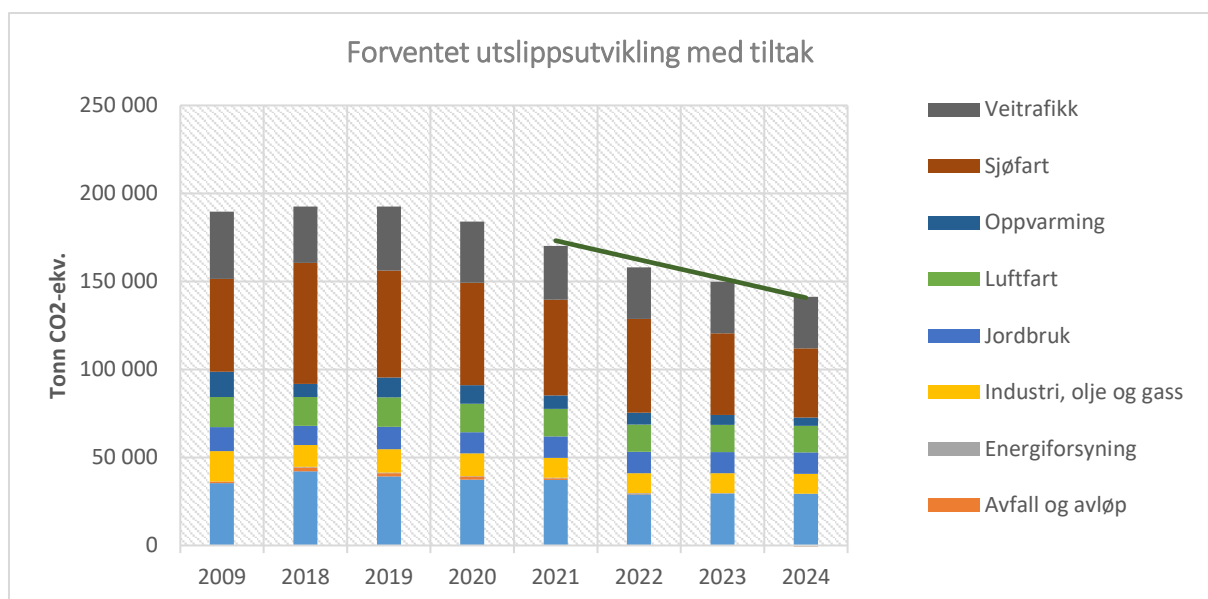
Nr	Prosjektbeskrivelse	2021	2022	2023	2024
4	Pilotprosjekt på miljø- og klimavennlige bygg og anleggsplasser (tiltak AMF1-10)	1 500	2 500	0	0
6	Kjøp av utslippsfrie anleggsmaskiner (tiltak AMF2)	2 500	2 500	2 500	2 500
	Sum søkt bevilgning	4 000	5 000	2 500	2 500

Tabell 9 Økonomisk ramme for to utvalgte tiltak som vil bidra til å redusere utslippene i Bodø kommune. Tall i 1000 kr.

Pilotprosjekt på miljø- og klimavennlige bygg- og anleggsplasser skal gi Bodø kommune nødvendig praktisk kunnskap om hvordan en bygg- eller anleggsplass må planlegges, tilrettelegges, drives og følges opp for å sikre at den er fossilfri gjennom hele byggeperioden. Pilotprosjektet skal også teste ut hvilke ytterligere tiltak som må iverksettes med en byggeplass for at den skal være utslippsfri. En annen viktig del av pilotprosjektet er oppbygging av bestiller kompetanse for å etterspørre de rette løsningene og gjøre innkjøpene grønnere. Med en slik kompetanse fra byggherre vil utviklingen av grønne løsninger skyte fart. Etter fullført pilotprosjekt skal kommunen ha kompetanse og verktøy for stille krav om fossil- og utslippsfrie bygg- og anleggsplasser på alle kommunale prosjekter. Tiltaket er både et drifts- og investeringstiltak, og er lagt inn etter gjeldende regnskapsrutiner. Tall i tabell er eksklusiv moms.

Kjøp av utslippsfrie anleggsmaskiner er en start på en langvarig utskifting av fossildrevne anleggsmaskiner. Bodø kommune gjør jevnlig anskaffelser av maskiner drevet på diesel. Ettersom avskrivningen og levetid på maskinene kan være opp til 10-12 år, er det viktig å utvikle en langsiktig strategi for gradvis innfasing av utslippsfrie anleggsmaskiner. Det kan forventes en prisdifferanse på 300 % for nullutslippsfrie maskiner slik marked og etterspørsel er kjent i dag. Den økonomiske bevilgningen gjennom klimabudsjettet skal representere en tredel av investeringskostnaden. Den øvrige andelen finansieres gjennom søknader på klimasatsmidler og eksisterende investeringsbudsjetter. Tiltaket er et investeringstiltak, og er lagt inn etter gjeldende regnskapsrutiner. Tall i tabell er eksklusiv moms.

Tiltakene er nærmere beskrevet i vedlagte klimabudsjett. Når utslippsrammene sammenstilles med foreslåtte tiltak for CO₂-reduksjon, vil vedlagte klimabudsjett vise at Bodø samfunnet når sine ambisjoner for utslippsreduksjoner. Figur 2 viser utslippsutviklingen med tiltak i planperioden 2021-2024:

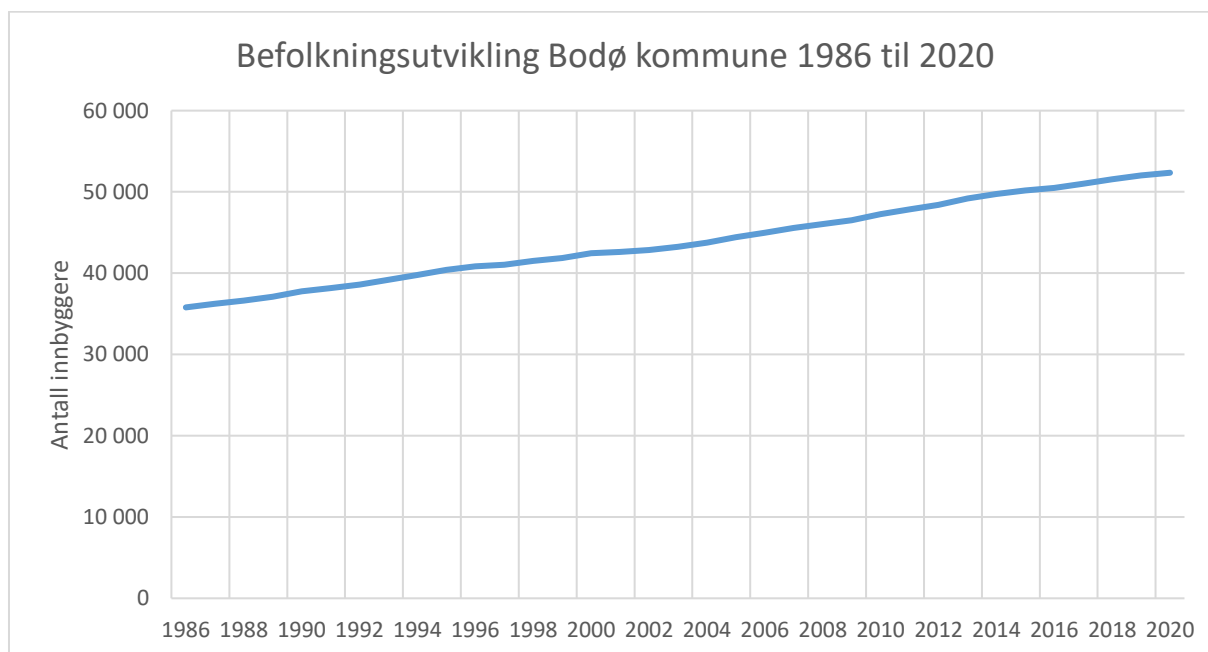

Figur 2. Forventet utslippsutvikling ved gjennomføring av de foreslåtte tiltakene i klimabudsjettet.

4.4 Befolkningsutvikling

Utvikling til og med 2020

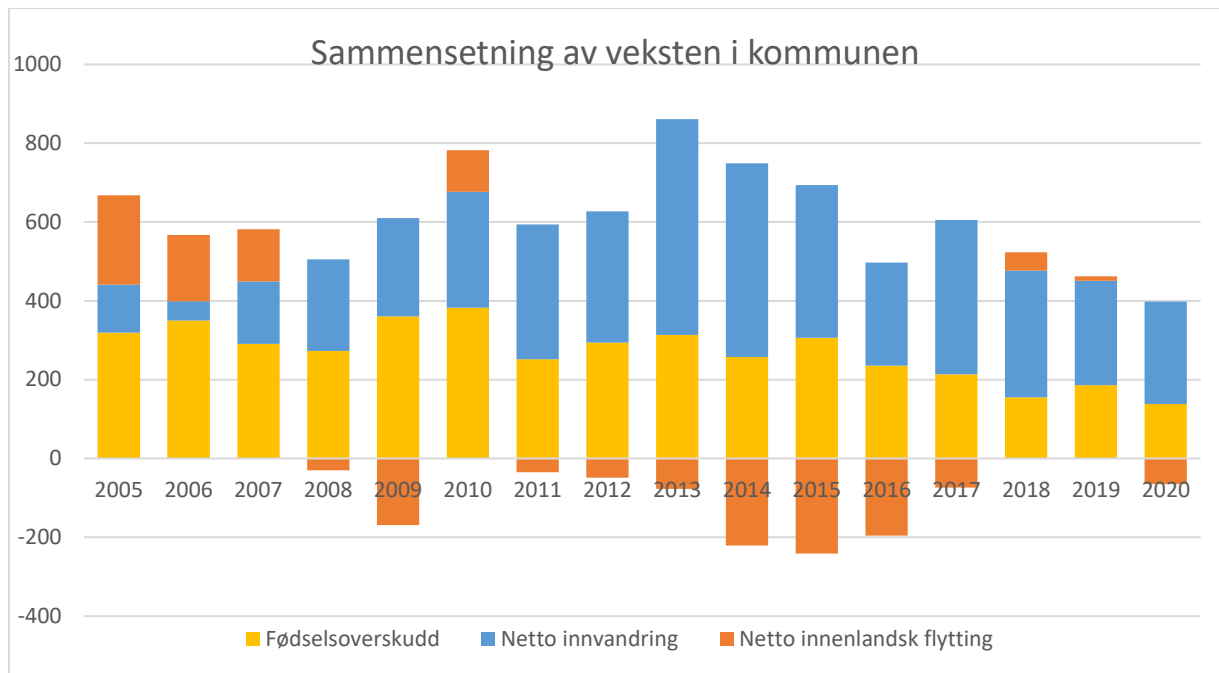
Bodø kommune hadde per 1. januar 2020 totalt 52 357 innbyggere. Befolkningsveksten i løpet av 2019 var på 333 personer (0,64 prosent). Dette er noe lavere enn gjennomsnittlig vekst de foregående fem år.

Figur 3: Befolkningsutvikling i Bodø kommune 1986-2020

I løpet av perioden 1986 til 2020 har befolkningen i Bodø kommune vokst med om lag 16 500 innbyggere, korrigert for Skjerstad kommune som ble en del av Bodø kommune 01.01.2005. Dette tilsvarer en årlig gjennomsnittlig vekst på 487 innbyggere. Befolkningsveksten har både relativt og absolutt sett vært sterkest i perioden 2005 – 2014. I denne perioden har årlig vekst svingt mellom 474 (2008) og 787 (2010) personer, og gjennomsnittet per år for perioden var på 595 personer.

Sammensetning av veksten

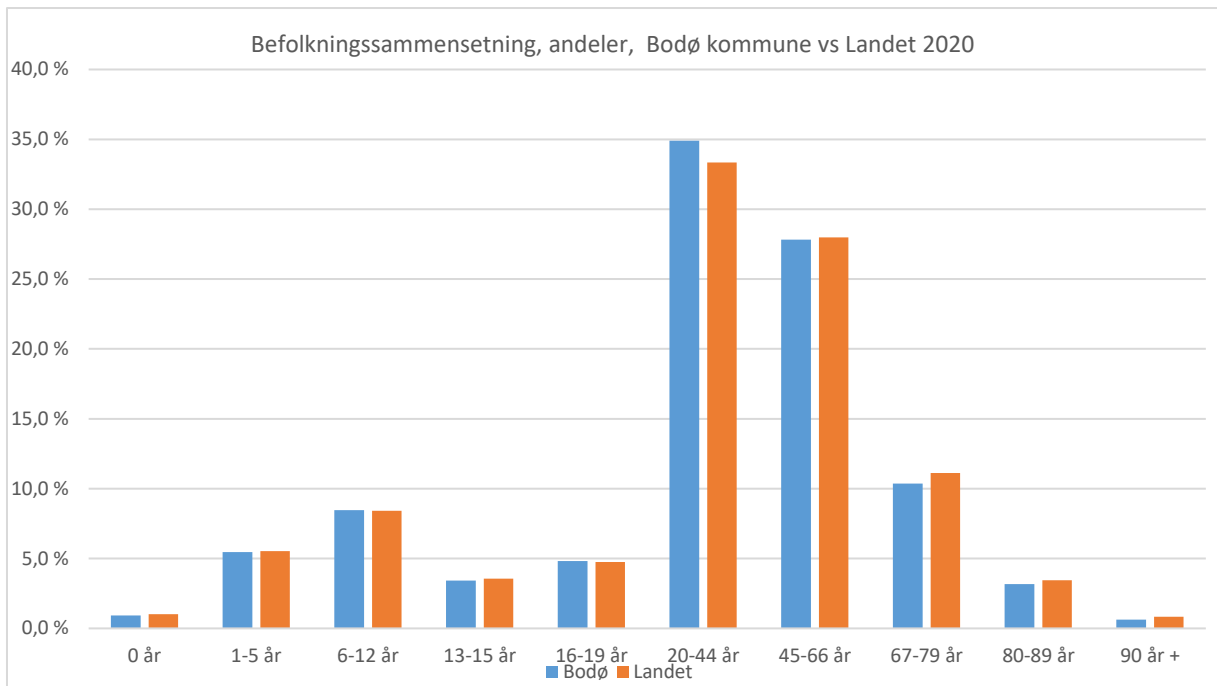
Figur 4: Sammensetning av befolkningsveksten for perioden 2005-2020. Tall per 1.1. i året. Antall.

Figur 4 viser at Bodø har hatt et stabilt høyt fødselsoverskudd i perioden 2004-2017, men de siste tre årene har fødselsoverskuddet for første gang havnet under 200 personer årlig. Netto innvandringen har vært en stor årsak til befolkningsøkningen i kommunen denne perioden, variasjonene er store, fra 49 stk. i 2006 til hele 547 stk. i toppåret 2013.

Den nasjonale trenden er fallende innvandring, noe også tallene for Bodø viser. Den innenlandske flyttingen varierer stort fra fraflytting på hele 241 stk. i 2015 til tilflytting på 227 stk. i 2005. De siste 2 årene har kommunen likevel fått en liten tilflytting på 46 stk. i 2018 og 11 stk. i 2019.

Befolkningsstruktur

Figur 5 viser hvordan befolkningen i Bodø var fordelt på aldersgrupper sammenlignet med landet per 1. januar 2020.

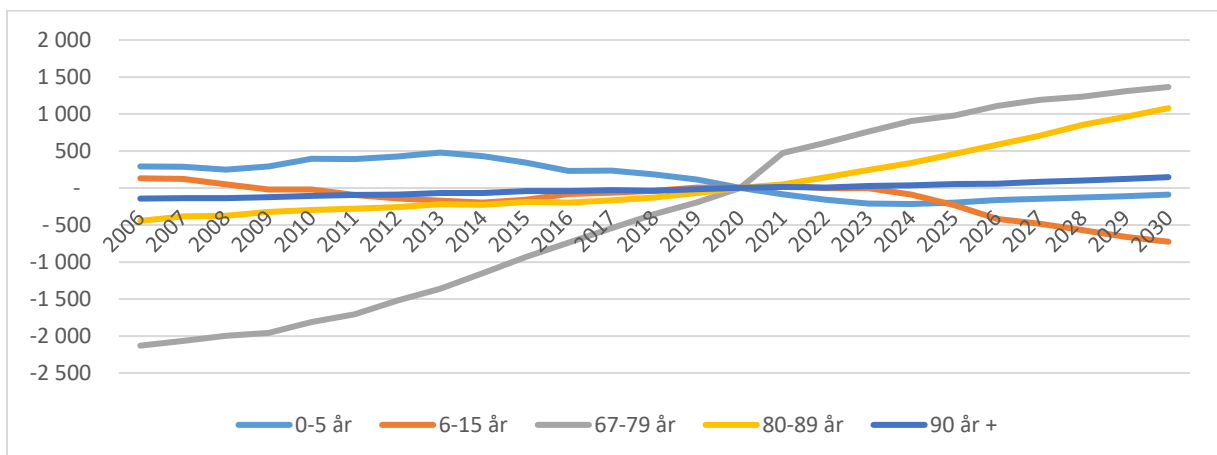

Figur 5: Befolkningen per 1. januar 2020 fordelt på aldersgrupper. Bodø sammenlignet med landet. Prosent.

Figur 5 viser at Bodø skiller seg mest fra befolkningsstrukturen for landet for øvrig når det gjelder aldersgruppen 20-44 år. Bodøs befolkning i denne aldersgruppen er 1,6 prosentpoeng høyere enn for landet som helhet. Bodø har noe lavere befolkningsandeler enn landet når det gjelder de eldre aldersgruppene, ellers er det små marginale avvik.

Befolkningsprognose

Figur 6 viser faktisk befolkningsutvikling for de ulike aldersgruppene fram til 2020 og prognose fram til 2030. Aldersgruppen 16-66 år er ikke tatt med i denne figuren, da disse ikke er relevante i denne sammenhengen.

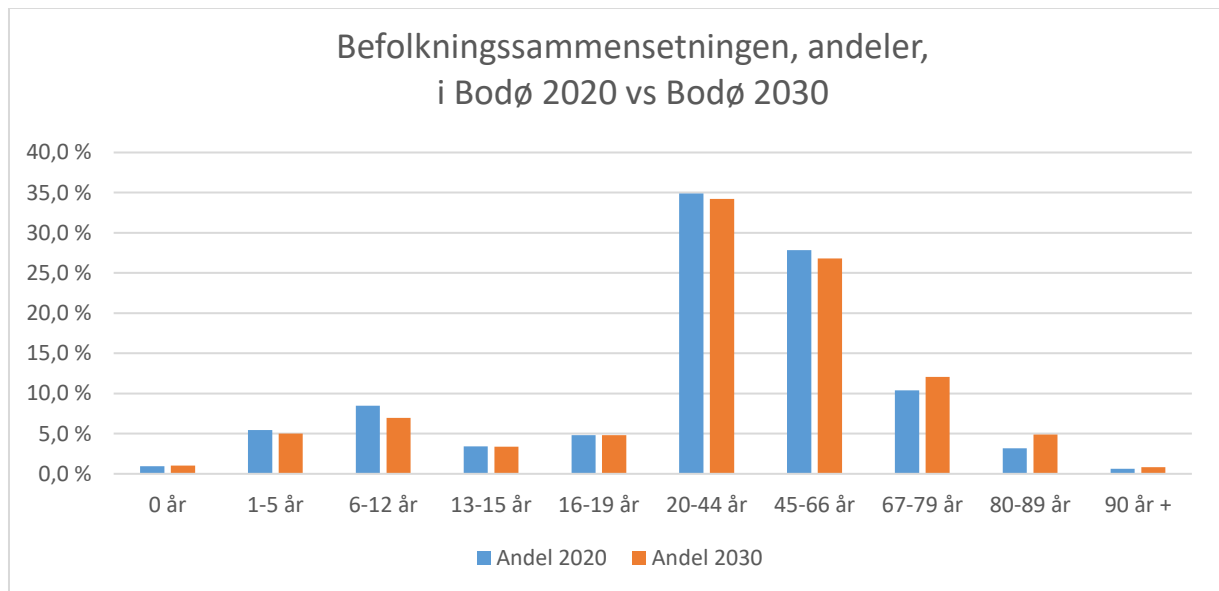

Figur 6: Befolkningsutvikling for ulike aldersgrupper. Faktisk utvikling fram til 1. januar 2020 og prognose fram til 1. januar 2030. Kilde: SSB

Figur 6 viser at antallet elever i grunnskolen antas å reduseres med om lag 700 i perioden. Utviklingen i de yngste aldersgruppene er vanskeligere å prognostisere. I denne prognosen, som ble utarbeidet i august 2020, ble det lagt inn en forventning om at antallet barn i barnehagealder fram mot 2030 reduseres med om lag 100 sammenlignet med inngangen til 2020.

Figur 6 viser at det er aldersgruppen 67-79 år som vokser mest i perioden. Det er denne aldersgruppen som representerer «eldrebølgen». Antallet eldre over 80 år forventes også å øke kraftig i perioden.

I figur 6 illustrerer hvordan forventet befolkningsendring fram mot 2030 gir endringer i befolkningsstrukturen.

Figur 7: Befolkningssammensetning i 2030 sammenlignet med 2020. Kilde: SSB.

Figur 7 viser at Bodø vil være en kommune med langt flere eldre i 2030 enn i 2020, og andelen eldre vil også utgjøre en større andel av den totale befolkningen. I 2020 utgjorde personer over 67 år 14,2 prosent av befolkningen, mens den i 2030 er antatt å utgjøre 17,8 prosent. Dette er en endring i andel på 25,5 prosent.

5 Medarbeider og organisasjon

Bodø kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver hvor medarbeiderne opplever arbeidsglede, utviklingsmuligheter, utfordrende arbeidsoppgaver og ansvar.

Kommunens målsetninger er ambisiøse, og organisasjonen jobber helhetlig og sammen for å nå disse. Gjennom den vedtatte HR-strategien har rådmannen pekt ut ledelse, kompetanse og kultur for nytenking som de tre mest sentrale områdene å arbeide med.

5.1 Årsverk

Det er lagt til grunn 3 402 årsverk for budsjettåret 2021.

Årsverk	2020	2021	Gj. snitt st. %*	Andel 100 %*
Administrasjonen	79	76	88,7 %	78,0 %
Nærings- og utviklingsavdelingen	33	36	96,2 %	91,9 %
Økonomi og Finansavdelingen	45	33	100,0 %	100,0 %
Oppvekst- og kulturavdelingen	1 538	1 480	90,3 %	72,3 %
Helse- og omsorgsavdelingen	1 373	1 397	74,7 %	40,9 %
Utbygging og Eiendom	163	167	87,8 %	79,0 %
Teknisk avdeling	216	213	96,9 %	94,7 %
Sum	3 448	3 402	84,8 %	61,4 %

Tabell 10: Antall budsjetterte årsverk per avdeling i 2020 og 2021, samt gjennomsnittlig stillingsprosent og andel 100 % stillinger (* tall per september 2020).

I tabellen over er årsverk tallene for 2020 og 2021 hentet ut fra kommunes budsjettverktøy Arena, gjennomsnitt stillingsstørrelse % og andel heltidsstillinger er hentet ut fra Styrhuset. Lærlinger er ikke inkludert i tallene for 2020 og 2021.

Administrasjonen, Økonomi- og finans, oppvekst og kultur og teknisk avdeling er de avdelingene som har en nedgang i antall årsverk fra 2020 til 2021. Helse – og omsorg øker med 21 årsverk. Næring og utvikling forblir uendret. Utbygging – og eiendomsavdeling øker også antall stillinger med 4 årsverk.

Andelen med heltidsstillinger har økt fra 61,1 % ved utgangen av 2019 til 61,4 % ved utgangen av september 2020. Tilsvarende har gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt fra 84,5 % til 84,8 % i samme periode. Dette er en positiv utvikling, som forventes å fortsette.

5.2 Sykefravær

Kommunen har som overordnet målsetning at sykefraværet ikke skal overstige 7,5 %.

Sykefravær	2019	2020*	Korttid (2020)	Langtid (2020)
Administrasjonen	7,3 %	5,6 %	1,9 %	3,7 %
Nærings- og utviklingsavdelingen	4,7 %	5,8 %	0,7 %	5,0 %
Økonomi og Finansavdelingen	4,3 %	2,0 %	0,5 %	1,6 %
Oppvekst- og kulturavdelingen	8,6 %	8,1 %	1,5 %	6,6 %
Helse- og omsorgsavdelingen	10,2 %	10,1 %	1,8 %	8,3 %
Utbygging og Eiendom	3,4 %	4,1 %	0,8 %	3,2 %
Teknisk avdeling	5,0 %	5,9 %	1,2 %	4,7 %
Kommunens snitt	8,7 %	8,3 %	1,5 %	6,8 %

Tabell 11: Sykefravær per avdeling i 2019 og per september 2020 (*), samt inndeling av fraværet i korttids og langtids sykefravær.

Det er store variasjoner i sykefraværet mellom avdelingene. Samlet sykefravær endte på 8,7 % i 2019, mot 8,2 % i 2018. Tall hittil i år viser en liten reduksjon på 0,4 % til 8,3 %.

I 2019 varierte fraværet fra 3,4 % til 10,2 %. Hittil i 2020 er variasjonen fra 4,1 % til 10,1 %. Det høyeste sykefraværet er i Oppvekst og kultur og i Helse og omsorg.

Kommunen bruker mye tid og ressurser på å få sykefraværet ned. Det er satt fokus på tett oppfølging av sykemeldte, og lederne gjennomgår opplæring og veiledes i denne viktige oppgaven. Så langt viser det seg vanskelig å nå målet i nær framtid.

5.3 Satsningsområder

Sykefravær

Bodø kommune viderefører målsettingen om et sykefravær på 7,5% eller lavere innen utgangen av 2021.

Nasjonale anslag viser at det i fremtiden vil være behov for økte tjenester innenfor de store tjenesteområdene. Derfor blir sykefraværsutviklingen innenfor Helse og omsorg og Oppvekst og kultur helt avgjørende for utviklingen totalt i Bodø kommune.

Kommunen vil videreføre målrettede tiltak for å forebygge og redusere sykefraværet ytterligere i 2021:

- Se på tilgjengelige løsninger for en bedre nærværsoppfølging og analyse av ansattgruppen
- Samarbeide med NAV og bedriftshelsetjenesten for å kartlegge og analysere risikofaktorer og helsefremmende faktorer i arbeidsmiljøet.
- Gjennomføre felles HMS-opplæring for alle nye ledere og verneombud.
- Gi opplæring og veiledning i risikokartlegging og forebygging av vold og trusler.
- Gi opplæring i forebygging og håndtering av konflikter.
- Gi opplæring, råd og veiledning i sykefraværsarbeidet og vanskelige enkeltsaker.

Ledelse, medarbeiderskap og kompetanse

Medarbeiderskap og ledelse er sammen med kompetanse prioriterte innsatsområder i vår HR-strategi. Arbeidet med gjennomgang og oppfølging av medarbeiderundersøkelsen 10-faktor får prioritet i 2021. Her jobber det i alle ansattgrupper, AMU og i arbeidsmiljøgrupper.

Kompetanse er en nøkkel til kvalitet. Det er et mål å fortsette arbeidet for å få på plass strategiske kompetanseplaner i 2021. SMART kurs- og kompetanseportal skal videreutvikles med flere e-læringsmoduler og effektivisering av kursadministrasjon.

Kommunens satsing på lærlinger er viktig og fortsetter i 2021.

Heltidskultur

Flest mulige heltidsstillinger og høyest mulige stillingsprosent er viktig ut ifra flere perspektiver. Heltidskultur er et begrep som tar opp i seg en rekke faktorer som er viktig for kvaliteten på tjenestene som kommunen leverer. Samtidig er høyest mulige stillingsprosent en målsetting ut ifra personalpolitiske hensyn.

Det er innenfor virksomheter med døgkontinuerlig drift at det er størst andel ansatte med deltidsstilling. Bodø kommune legger til rette for at flere virksomheter og avdelinger kan forsøke nye arbeidstidsordninger.

Sentrale tiltak som videreføres:

- Opplæring med fokus på arbeidstidsplaner og heltidskultur
- Veiledning og hjelp med arbeidstidsplaner, herunder alternative arbeidstidsordninger

5.4 Mål for organisasjonen

Overordnet mål	Indikator/målemetode	Resultat 2019	Mål 2021
Sykefravær	01. Sykefraværspersent	8,7 %	7,5 %
	02. Andel virksomheter (avdelinger) som har oppnådd sitt differensierte mål for sykefravær (2 av 7)	29 %	100 %
Ledelse, medarbeiderskap og kompetanse	01. Lederne legger til rette for at den enkelte medarbeider opplever mestring og motivasjon	3,9	4,5
	02. Medarbeidere opplever tillit og mulighet til å jobbe selvstendig	4,2	4,5
	03. Medarbeiderne opplever å få brukt sin kompetanse på en god måte	4,2	4,5
Heltidskultur	01. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	84,4 %	85 %

Tabell 12: Mål for organisasjonen. Verdiene 3,9/4,2 kommer fra 10 faktorundersøkelsen 2020.

6 Status tjenesteproduksjon

Mesteparten av offentlig velferdsproduksjon utføres i kommunene. Rett i underkant av 20 % av de sysselsatte i Norge arbeider i kommunal forvaltning, og alle innbyggerne blir påvirket av kommunens ansvarsområder i større og mindre grad. Det er derfor viktig å måle og optimalisere ressursbruk og kvalitet på tjenesteproduksjonen.

I dette kapitlet presenteres statusen til Bodø kommunes tjenesteproduksjon. Den kommunale tjenesteproduksjonen måles hovedsakelig i KOSTRA-systemet. I kapittel 6.1 sammenlignes ressursbruken i de ulike tjenesteområdene i Bodø kommune opp mot sammenlignbare kommuner.

Med basis i utvalgte KOSTRA-data og annen offentlig tilgjengelig informasjon har Kommunal Rapport utarbeidet en årlig rangering av kommunene i Kommunebarometeret. I kapittel 6.2 gjennomgås resultatene av Kommunebarometeret de siste årene.

6.1 KOSTRA

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstagere.

Analysen nedenfor sammenligner behovskorrigerede netto driftsutgifter per innbygger i ulike tjenester. Netto driftsutgifter er kommunens utgifter i tjenesten minus refusjoner og eventuell egenbetaling. Det er netto utgifter som må finansieres av kommunestyret med frie inntekter og eventuell eiendomsskatt. Analysen legger altså hovedvekten på kommunestyrets prioriteringsproblem. De viktigste kriteriene for valg av sammenligningskommuner er

- størrelse (fanges ikke opp godt nok i utgiftsutjevningen i inntektssystemet)
- befolkningsvekst (det er lettere å bygge på enn å legge ned)
- kostnadsnivå (må ha noe å lære bort)
- god tjenestekvalitet (sjekkes i Kommunebarometeret)

	Ålesund	Fredrikstad	Drammen	Lillestrøm	Skien	Kristiansand	KOSTRA - gruppe 13
Administrasjon	3,6	-32,8	-17,2	-62,5	38,8	-21,1	2,2
Barnehage	-39,7	-8,2	-22,5	-15,3	-4,8	-21,2	-24,4
Barnevern	19,9	9,6	12,6	12,9	23,6	31,6	17,5
Bolig	14,3	0,8	1,1	-17,7	-1	-1,3	-5,1
Brann	7,5	22,5	27	25,9	14,7	22,9	18,7
Grunnskole	43,8	67,9	112,8	81,4	51,5	36,2	57,9
Helse	44	67,9	40,8	60,2	71,8	61,8	55,7
Kirke	-1,1	3,9	6,3	15,1	5,1	-3,7	5,3
Kultur	61	48,6	35,8	54,9	24,2	1,1	36,5
Landbruk	2,9	1,9	-0,3	2,2	1,5	2,3	2
Næring	-19,4	0,3	-14,6	-17,8	-28,1	-26,8	-13,3
Plan - og byggesak	10,5	12,2	-15,6	11,4	8	4,2	4,7
Pleie og omsorg	19,9	72,4	188,5	133,7	146,5	229,5	125,7
Samferdsel	33,1	45,2	39,6	14,4	11,2	38,2	33,1
Sosial	13,4	15	15,5	28,7	4,5	0,1	7,3

Totalt	213,7	327,2	409,8	327,5	367,5	353,8	323,8
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Tabell 13: Forskjell i kostnadsnivå sammenlignet med andre kommuner. Tall i mill. kr.

Tabellen viser det teoretiske handlingsrommet på ulike tjenesteområder for Bodø kommune i forhold til sammenligningskommuner. Negative tall viser at Bodø kommune har et lavere kostnadsnivå enn de en sammenligner seg med. Positive tall viser at Bodø kommune har et høyere kostnadsnivå enn de en sammenligner seg med. Dette omtales som det teoretiske handlingsrommet til Bodø kommune.

Tabellen er spesifisert på driftsområdene. På de største driftsområdene er det relativt store tall og beregningen oppfattes som pålitelig. Alle sammenligningskommuner og kommunegruppe 13 driver mer effektiv drift enn Bodø kommune. Det totale teoretiske handlingsrommet (effektiviseringspotensialet) i forhold til gjennomsnittet i kommunegruppe 13 er beregnet til 323,8 mill. kr.

Drammen kommune er den mest effektive av sammenligningskommune. Skulle Bodø kommune ha gjennomført driften på samme måte som Skedsmo ville ressursbruken vært 409,8 mill. kroner lavere enn i dag.

6.2 Kommunebarometer

Kommunebarometeret utgis av Kommunal Rapport og er en årlig rangering av alle kommuner på basis av offentlig tilgjengelig data fra offisielle kilder. For Bodø kommune viser årets kommunebarometer en 77. plass av totalt 422 kommuner (2019 tall). Kommunebarometeret er delt opp i 12 ulike sektorer. De ulike sektorene vektet av Kommunal Rapport utfra en skjønnsmessig vurdering. Kommunebarometeret 2020 gjelder rapporterte nøkkeltall for 2019. Resultatoversikten over årets Kommunebarometer vises i tabellen nedenfor.

Totaltabellen	Vekting	Plassering				Endring	
		2017 (2016)	2018 (2017)	2019 (2018)	2020 (2019)	17-20	19-20
Grunnskole	20,0 %	58	33	56	65	▼	▼
Pleie og omsorg	20,0 %	11	22	16	22	▼	▼
Barnevern	10,0 %	200	220	125	273	▼	▼
Barnehage	10,0 %	237	85	206	134	▲	▲
Helse	7,5 %	340	136	144	165	▲	▼
Sosial	7,5 %	118	89	100	102	▲	▼
Kultur	2,5 %	62	24	55	90	▼	▼
Miljø og ressurser	2,5 %	15	13	20	31	▼	▼
Saksbehandling	2,5 %	70	115	392	197	▼	▲
Vann og avløp	2,5 %	213	232	123	72	▲	▲
Økonomi	10,0 %	278	295	330	312	▼	▲
Kostnadsnivå	5,0 %	122	173	198	212	▼	▼

Tabell 14: Bodø kommunes plassering i kommunebarometeret. Tidsserie 2017-2020. Sammenlignbare tall.

Over en fireårsperiode vil resultatene variere. Det er en positiv utvikling på flere av områdene i perioden, men økonomi og kostnadsnivå ligger langt nede på listen.

Grunnskole og pleie og omsorg leverer jevnt bra i perioden. Avdelingene er samlet vektet med 40 %, noe som drar kommunen opp på resultatlisten. I motsatt ende ligger barnevern som faller mye

spesielt siste året. Oppsummert kommer kommunen på 77. plass. Dette er en god plassering, men med rom for forbedringer.

Kategori	Bodø	Drammen	Skedsmo	Kristiansand	Ålesund	Fredrikstad	Skien
Totaltabellen	77	86	27	2	160	96	107
Grunnskole	65	206	95	43	69	49	202
Pleie og omsorg	22	215	164	85	183	192	156
Barnevern	273	71	3	9	231	238	148
Barnehage	134	174	349	131	341	183	128
Helse	165	361	298	265	209	356	178
Sosial	102	192	65	75	118	256	340
Kultur	90	123	120	79	161	72	65
Miljø og ressurser	31	1	181	31	47	58	22
Saksbehandling	197	264	172	172	336	256	354
Vann og avløp	72	262	191	77	226	182	182
Økonomi	312	118	105	175	318	202	175
Kostnadsnivå	212	19	59	35	233	116	71

Tabell 15: Bodø kommunes plassering i Kommunebarometeret 2020, i forhold til sammenligningskommunene.

Av de seks sammenligningskommunene er det fire kommuner som kommer dårligere ut enn Bodø kommune. Skedsmo og Kristiansand viser imidlertid at det er muligheter for Bodø kommune å klatre høyere.

Innen kommunal virksomhet er det inntektene som er den største kostnadsdriveren, da alle inntekter benyttes for å optimalisere tjenestetilbudet i kommune. Kommunebarometeret viser at høye inntekter ikke nødvendigvis gir høyere tjenestekvalitet.

7 Rammebetingelser økonomi

Rammebetingelsene er ytre forhold som stiller krav til eller legger begrensninger på hvordan kommunen kan drives. Kommunene er i stor grad styrt av inntektene fra Staten, rentebetingelsene i finansmarkedet og begrensninger på lokale gebyrer og særskatter. Dette innebærer at kommunen har få muligheter til å øke inntektene, og må derfor i stor grad fokusere på kostnadsstyring.

I kapittel 7.1 om sentrale inntekter sees det på inntektssiden (inntekter på tjenesteområdene tas ikke med her). Kapittel 7.2 om finanser redegjør for de faste utgiftene til kommunen (renter og avdrag). Videre vil kapittel 7.3 handle om overføringer og fondstransaksjoner, og hvorvidt kommunen kan avsette midler til fond (sparing) eller om kommunen må bruke av tidligere avsatte midler.

Dette legger grunnlaget for hvor mye midler som er igjen til å produsere tjenester til Bodøs befolkning.

I dette forslaget til budsjett og økonomiplan kommer det tydelig frem at rådmannen har valgt å benytte seg av tidligere avsatte midler for å kunne balansere budsjettet. I tillegg er det valgt en permanent forlengelse av avdragstid på kommunale lån for investeringer som skoler, veier og andre kommunale anleggsmidler med unntak av vann- og avløps anlegg. Bruk av avsatte midler til budsjettbalanse er midlertidige, og kommunen kan ikke benytte seg av disse metodene over tid. Behovet for driftstilpasninger er kritisk, noe som det redegjøres for i kapittel 7.4 og fordeling av midler til tjenesteproduksjonen i kapittel 7.5.

I kapittel 7.6 om handlingsregler fremkommer det at kommunen beveger seg i negativ retning i forhold til handlingsreglene.

I kapittel 7.7 gjennomgås forventet lønns- og prisvekst, samt pensjonskostnader. Kapittel 7.8 tar for seg forventede demografikostnader gitt befolkningsutviklingen.

7.1 Sentrale inntekter

Basert på opplysningene gitt i Statsbudsjettet, har rådmannen gjort sine beregninger av kommunens skatt- og rammetilskudd. Tabellen under er tatt ut av regnskapsskjema 1A.

Sentrale inntekter	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Skatt på inntekt og formue	-1 646 773	-1 713 692	-1 728 712	-1 744 158	-1 759 544
Ordinært rammetilskudd	-1 311 909	-1 287 103	-1 275 801	-1 272 022	-1 273 004
Skatt på eiendom	-162 293	-151 869	-149 610	-146 412	-142 269
Andre direkte eller indirekte skatter	-250	-200	-200	-200	-200
Sum frie disponible inntekter	-3 121 225	-3 152 864	-3 154 323	-3 162 792	-3 175 017

Tabell 16: Oversikt over sentrale inntekter. Tall i 1000 kr.

Skatt på inntekt og formue

Det er budsjettet med en skatteinngang i Bodø for 2021 fra formues- og inntektsskatten på 1 713,692 mill. kr. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt statens forventning på at skatteinngangen blir på 1 594,335 mill. kr i 2020, tilsvarende en skattevekst på 7,5 % sammenlignet med året før (2020).

I Statsbudsjettet for 2021 er det lagt til grunn skatteinngangen for 2019 som fordelingsnøkkel. I 2019 fikk Bodø kommune inn en ekstraordinær inntekt i november på 20,9 mill. kr, noe som bidro til at kommunen fikk en skatteinngang på hele 96,5 %. Snitt de siste 3 årene ligger på 94,1 % (2016-2018).

Tall for september 2020 viser at Bodø kommune ligger på et skattenivå 97,7 % hittil i år – erfaringstall de siste 10 årene viser at sannsynligheten for at skatteinngangen havner på dette nivået ved årets slutt er 20/80, det vil si at det det kan forventes av skattenivået vil gå ned fra september til desember.

Det er ikke lagt inn andre opplysninger enn befolkningsprognoser for Bodø og landet i KS sin prognosemodell. Skattenivået er lagt på 97,0 % i hele perioden.

Andre forhold som har innvirkning på det lokale skatteanslaget:

- Skattøre økt med 1,05 % fra 2020 til 2021 til 12,15 %.
- Innslagspunktet for formuesskatten er uendret og ligger på kr 1 500 000,- i 2021.

Rådmannen vil presisere at det er usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Konjunktursituasjon, befolkningsvekst, arbeidsmarkedet og størrelser på skattøren er faktorer som alle har betydning for kommunens skatteinntekter.

Skatt på inntekt og formue	Prognose 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Nasjonalt skatteanslag	169 560 000	181 430 000	183 244 300	185 076 743	186 927 510
Endring		7,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Lokalt skatteanslag	1 594 335	1 713 692	1 728 712	1 744 158	1 759 544
Endring		7,5 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %

Tabell 17: Budsjettert skatt på inntekt og formue i økonomiplanperioden. Nasjonalt og lokalt. Tall i 1000 kroner.

Ordinært rammetilskudd

Det samlede rammetilskuddet til kommunene består av innbyggertilskudd, utgiftsutjevning, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norgetilskudd og Namdalstilskudd, skjønnstilskudd, inndelingstilskudd, hovedstatstilskudd og veksttilskudd. I 2021 er samlet rammetilskudd til kommunene på 139,56 mrd. kr.

Rammetilskudd for Bodø med utgiftsutjevning, overgangsordninger, tilskudd og inntektsutjevningen anslås å bli 1 295,9 mill. kr i 2021. Tabellen under viser hvordan rammetilskuddet framkommer i perioden:

Rammetilskudd	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb.)	1 307 276	1 297 445	1 302 198	1 300 535	1 298 911
Utgiftsutjevning	-136 696	-139 029	-148 793	-148 153	-142 844
INGAR (fra 2009)	-2 807	-1 979	-1 979	-1 979	-1 979
Saker særskilt fordelt	16 985	12 461	8 974	8 974	8 974
Nord-Norge-tilskudd	94 267	97 436	97 729	98 069	98 460
Inndelingstilskudd	12 445	9 586	6 391	3 195	0
Netto inntektsutjevning	20 440	11 183	11 281	11 381	11 482
Sum rammetilskudd	1 311 909	1 287 103	1 275 801	1 272 022	1 273 004

Tabell 18: Budsjettert rammetilskudd i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Eiendomsskatt

Stortinget har fra 1. januar 2021 fastsatt maksimal promille på eiendomsskatt til 4 promille. Bodø

kommune har i sitt budsjett 4,8 promille. En nedjustering på 0,8 promille betyr i praksis at Bodøs befolkning får 20 mill. kr lavere eiendomsskatt i forhold til 2020-nivå. Dette betyr også 20 mill. kr mindre i kommunalkassen.

I budsjett 2021 er det lagt inn en vekst på inntekter, blant annet som følge av nye bygg. Dette kompenserer delvis for manglende inntekter. Nettoeffekten av redusert promillesats er på 8 mill. kr. Eiendomsskatten i Bodø kommune har blitt redusert med 109 mill. kr siden den nye taksering ble gjennomført i 2017.

Rådmannen foreslår ikke endring av bunnfradraget i økonomiplanperioden.

Andre direkte eller indirekte skatter

Dette er en forventning om konsesjonsavgift budsjettet til 0,150 mill. kr. Gjelder SKS produksjon AS.

7.2 Finanser

Med finanser menes her utgifter og inntekter basert på finansielle plasseringer og gjeld. Bodø kommune har en stor låneportefølje, noe som medfører renteutgifter og betaling av avdrag. Videre gir plasseringer i fond, finansielle instrumenter og aksjer en del inntekter i form av utbytte, renteinntekter og andre gevinster.

Oversikt finansinntekter/-utgifter	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Renteinntekter og utbytte	-81 627	-68 896	-70 957	-77 430	-83 168
Gevinst på finansielle instrumenter	-2 818	-1 302	-1 480	-1 894	-2 131
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	175 970	102 266	105 722	130 690	148 138
Avdrag på lån	146 417	225 672	242 779	256 683	271 431
Netto finansinntekter/-utgifter	237 943	257 740	276 064	308 049	334 270

Tabell 19: Oversikt finansinntekter og finansutgifter i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntektene er beregninger basert på forventet likviditet gjennom årene, samt rentesatser som oppgitt i kapittel 7.7.

I renteinntektene i tabellen over ligger også mottatte renteinntekter i forbindelse med startlånene (tilbakebetalinger fra brukere av startlån). Disse inntektene balanserer med renteutgiftene som man har på de samme lånene.

Det er lagt inn aksjeutbytte fra Bodø Energi, SKS og Salten Bilruter. I økonomiplanperioden er det budsjettet med 48,4 mill. kr per år, som følge av vedtak gjort i PS 17/176 (Økonomiplan 2018-2021).

Gevinst på finansielle instrumenter

Gevinstene beregnes fra kommunes finansielle plasseringer i pengemarkedsfond på rundt 100 mill. kr. Avkastning bør ligge noe over kommunens bankkonto.

Renteutgifter

Renteutgiftene er beregninger basert på nye rentesatser slik de framkommer i kapittel 7.7. Videre er det lagt til grunn låneopptak slik det framkommer i kapittel 8.

Basert på rentebane vist i kapittel 7.7 og med forventet låneopptak som beskrevet i kapittel 8 vil kommunens renteutgifter på låneporteføljen bli 102,3 mill. kr i 2021 – økende til 148,1 mill. kr i 2024.

Renteutgiftene gjelder alle typer lån - startlån, VA-lån (vann og avløp) og øvrige lån.

Avdrag på lån

Investeringsforslaget for 2021-2024 vil gi budsjetterte avdrag i år 2021 bli rundt 293,1 mill. kr, hvorav 225,7 mill. kr i drift og 67,4 mill. kr i investering (startlån). Avdragene er beregnet på bakgrunn av låneopptakene oppgitt i kapittel 8. VA lån er tatt opp med 35 års nedbetalingstid. På øvrige lån er det benyttet 30 års nedbetalingstid.

7.3 Overføringer og fondstransaksjoner

Det legges opp til å balansere økonomiplanen med bruk av rundt 200 mill. kr av tidligere oppsparte pensjonsmidler gjennom premiefondet i Bodø kommunale pensjonskasse. Nettodriftsresultat vil som følge av dette bli negativt.

Årdisposisjoner	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Til ubundne avsetninger	11 041	7 016	12 289	5 015	5 220
Til bundne avsetninger	150	150	150	150	150
Bruk av ubundne avsetninger	-24 623	-1 400	-1 100	-3 200	-2 900
Netto avsetninger	-13 432	5 766	11 339	1 965	2 470
Overført til investeringsbudsjettet	24 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum årdisposisjoner	11 068	7 266	12 839	3 465	3 970

Tabell 20: Overføringer og fondstransaksjoner i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Til ubundne avsetninger

Bruk av aksjeutbytte i driften skal i henhold til tidligere vedtak fases ut over en 7-årsperiode og midlene skal settes av til næringsfondet. Det er lagt inn 5 mill. kr hvert år i perioden til næringsfond, men ingen opptrapping i henhold til vedtaket på grunn av kommunens krevende økonomiske situasjon. Dette betyr at 7 års perspektivet blir vanskelig å overholde og må forlenges. I tillegg er det lagt inn en avsetning til disposisjonsfond i perioden med 2 mill. kr i 2021, 7,3 mill. kr i 2022, 0,01 mill. kr i 2023 og 0,22 mill. kr i 2024.

Til bundne avsetninger

Dette er konsesjonsavgiften som blir satt av på eget fond.

Bruk av ubundne avsetninger

Det vil bli satt av midler til et fond for kommunale byutviklingsprosjekter, slik som for eksempel sommerblomster og vinterbelysning. Bruken av fondet er lagt inn her. Midlene tas fra næringsfondet og er et engangstilfelle.

Overført til investeringsbudsjettet

Dette gjelder overføring til Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) vedrørende egenkapitalinnskudd. Det legges opp til en slik overføring for årene 2021-2024 med 1,5 mill. kr per år.

7.4 Driftstilpasning

De økonomiske rammebetingelsene for kommunen er blitt betydelig vanskeligere de senere år. Dette skyldes en kombinasjon av statlige rammebetingelser og konsekvenser av kommunens egne vedtak. Inntektene fra eiendomsskatt er i perioden 2017-2021 redusert med 109 mill. kr, uten at tjenesteproduksjonen er redusert tilsvarende. I stedet for å avsette til fond er merinntekter fra skatt brukt til å opprettholde høy kvalitet på tjenester. I 2020 er det dessuten betydelig inntektssvikt fra salg av kvotekraft som trolig vil vedvare. I tillegg er det tidligere vedtatt at aksjeutbytte skal avsettes til det kommunale næringsfond i stedet for å finansiere drift.

Bodø kommune fikk kun 2 mill. kr i økte frie inntekter i statsbudsjettet for 2020. For resterende periode 2022-2024 er situasjon enda verre. Kommunens budsjetterte inntekter fra skatt- og rammetilskudd er høyere enn det staten legger i statsbudsjettet. Disse midlene skal dekke pris- og lønnsvekst, og finansiere vedtak som er fattet i økonomiplanen som rulleres. Dette har ytterligere forverret saldering av budsjettet og økonomiplanen.

For å sikre fremtidig økonomisk bærekraft for Bodø kommune og gode velferdstjenester for innbyggere har bystyret vedtatt effektiviseringskrav som vist i tabellen under.

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Behov for driftstilpasning	142	235	10	30

Tabell 21: Vedtatte behov for driftstilpasning i Økonomiplan 2020-2023. Tall i mill. kr.

Verdiene i tabellen er oppgitt per år, til sammen 417 mill. kr i perioden 2020-2023.

Arbeidet med driftstilpasningen har pågått fra desember 2019. I løpet av 2020 er det realisert 46 mill. kr. Ettersom man ikke har lyktes med å effektivisere hele kravet, må resterende beløp overføres til neste budsjettår 2021.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Behov for driftstilpasning	143	153	105	15

Tabell 22: Vedtatte behov for driftstilpasning i Økonomiplan 2021-2024. Tall i mill. kr.

Rådmannen erkjenner at organisasjonen heller ikke vil være i stand til å realisere hele driftstilpasningsbeløpet i 2021. Det foreslås derfor å omfordele kravet slik at byrden blir jevnere fordelt i økonomiplanperioden. En slik utjevning forutsetter bruk av fondsmidler som erstatning for nedtrekk i drift. Forslaget innebærer at hele premiefondet hos Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) benyttes. I tillegg må skatteinntekter og andre disponible midler brukes.

Tabellen under viser hvordan driftstilpasningen er fordelt i perioden per avdeling. Avdelingene har utarbeidet forslag til tiltak slik det fremgår av vedlegg 10.4. Tiltakene er drøftet med ledere og tillitsvalgte. Det gjøres også ROS analyse av tiltakene. Linken til alle Ros analysene blir gjort tilgjengelig på samme nett-området hvor rådmannens forslag til økonomiplan 2021-2024 ligger.

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	4 928	2 632	1 586	485
Næring og utvikling	1 198	458	247	140
Økonomi og finans	1 163	637	386	113
Oppvekst og kultur	39 119	32 060	37 743	10 842
Helse og omsorg	49 967	23 237	1 035	1 395
NAV kommune	2 760	908	454	341
Tekniske tjenester	4 000	3 857	1 040	708
Utbygging og eiendom	6 719	2 725	1 499	767
Kirkelig fellesråd	1 700	560	280	210
Sum	111 554	67 075	44 271	15 000

Tabell 23a: Omfordelte innsparingskrav i Økonomiplan 2021-2024. Tall i 1000 kr.

Rådmannen har fordelt ufordelte effektiviseringskrav fra kommunen felles område ut i avdelingene.

Fra økonomiplan 2020-2023 ligger det økninger i innsparingskravene i perioden, korrigert for dette, samt tatt med innsparingskravene som ligger igjen på kommunens fellesområde, blir det totale kravet som er fordelt slik:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	4 928	2 632	1 586	485
Næring og utvikling	1 198	458	247	140
Økonomi og finans	1 163	637	386	113
Oppvekst og kultur	49 749	66 610	65 783	10 842
Helse og omsorg	58 059	62 981	25 765	1 395
NAV kommune *)	2 760	908	454	341
Tekniske tjenester	4 800	4 817	1 765	708
Utbygging og eiendom	8 649	5 835	3 249	767
Kirkelig fellesråd	1 700	560	280	210
Kommunens fellesområde	10 484	7 916	5 000	-
Sum	143 490	153 355	104 516	15 000

Tabell 23b: Totale innsparingskrav i Økonomiplan 2021-2024. Tall i 1000 kr. Tallene er per år.

De totale kravene summerer seg opp til 416-417 mill. kr i perioden.

7.5 Driftsrammer per tjenesteområde

Basert på opplysningene i tabellene i kapittel 7.1-7.4 har kommunen 2 887,8 mill. kr til fordeling slik det framkommer i tabellen under:

Fordeling til tjenesteproduksjon	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum sentrale inntekter	-3 121 225	-3 152 864	-3 154 323	-3 162 792	-3 175 017
Sum finanser	237 943	257 740	276 064	308 049	334 270
Sum årsdisposisjoner	11 068	7 266	12 839	3 465	3 970
Til fordeling avdelingene	-2 872 215	-2 887 858	-2 865 420	-2 851 278	-2 836 777

Tabell 24: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

Disse midlene er så fordelt ut til avdelingene på følgende måte (brukerbetaling, sykepengerefusjoner og andre inntekter ligger inne i avdelingenes budsjetter):

Avdelinger	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjonen	126 877	135 424	129 292	130 206	127 220
Nærings- og utvikling	33 177	30 455	29 522	29 274	28 834
Økonomi og Finans	22 635	22 450	21 813	21 426	21 314
Oppvekst- og kultur	1 308 665	1 264 834	1 202 850	1 164 068	1 154 026
Helse- og omsorg	1 232 464	1 214 707	1 155 975	1 140 835	1 147 599
Utbygging og Eiendom	160 358	161 023	157 017	154 110	153 343
Teknisk	86 480	81 657	74 828	75 162	74 455
Kommunens fellesområde	-98 442	-22 692	94 123	136 197	129 987
Sum	2 872 215	2 887 858	2 865 420	2 851 278	2 836 778

Tabell 25: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen per avdeling i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

Kapittel 9 beskriver disse tallene mer detaljert.

7.6 Handlingsregler

Ny kommunelov tydeliggjør kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Dette innebærer blant annet å lovfeste krav om at alle kommuner skal bruke finansielle måltall i økonomistyringen. Bodø kommune har i flere år hatt økonomiske handlingsregler, som oppfyller den nye kommunelovens krav til finansielle måltall.

I Perspektivanalysen 2020-2030 ble det vedtatt nye målsettinger for handlingsreglene i perspektivperioden. De fire handlingsreglene omfatter:

Handlingsregler	Mål
Resultatgrad	1,75 %
Fondsgrad	3,00 %
Gjeldsgrad	85,00 %
Belastningsgrad	11,00 %

Tabell 26: Bodø kommunes handlingsregler.

Bruken av handlingsregler skal medvirke til at rammebetingelsene i budsjettprosessen er tydelig definert og enkle å forstå. Dette gjelder både politiske og administrative beslutningstakere. Handlingsreglene er beskrevet i det følgende.

7.6.1 Resultatgrad

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter. Statens anbefaling på 1,75 % er vedtatt av Bodø bystyre.

Resultatgrad	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Brutto driftsinntekter	4 267 900	4 247 871	4 297 002	4 283 117	4 291 501	4 300 295
Netto driftsresultat	22 525	-822	-10 533	-6 359	-13 612	-11 865
Resultatgrad	0,5 %	0,0 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,3 %	-0,3 %

Tabell 27: Resultatgrad i økonomiplanperioden.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomiske sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon til fondsavsetning (sparing), egenbidrag til finansiering av investeringer, med mer.

Oversikten viser at beregnet nettodriftsresultat forventes å være negativ i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at kommunen bruker av fondsmidler for å saldere budsjett, som er helt motsatt av statlig anbefaling og eget vedtak. Det ligger ingen markant økning av brutto driftsinntekter. Dette skyldes blant annet lavere eiendomsskatt i perioden, samt at inndelingstilskuddet i rammetilskuddet, vedrørende kommunesammenslåingen med Skjerstad, fases ut i perioden.

7.6.2 Fondsgrad

Fondsgrad viser andel av ubundne driftsfond i forhold til brutto driftsinntekter. Bodø bystyret vedtok fondsgraden til å være på 3 %.

Fondsgrad	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Disposisjonsfond	44 049	11 269	12 272	15 461	12 895	11 775
Fondsgrad	1,0 %	0,3 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %

Tabell 28: Fondsgrad i økonomiplanperioden.

Nivået på disposisjonsfond avhenger av om kommunen klarer å oppnå en tilstrekkelig positiv resultatgrad. Fondsgrad er et mål på nivået på disposisjonsfondet over tid slik at Bodø kommune kan:

- Ha en buffer mot uforutsette hendelser.
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger.
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg.
- Egenkapital til fremtidige investeringer

Disposisjonsfondet slik det framgår i balansen til kommunen består av mange ulike fond. Dette er blant annet flyktningefondet, boligfondet, premieavviksfondet, næringsfondet og «selve» disposisjonsfondet. Med unntak av «selve» disposisjonsfondet, har alle disse fondene egne bindinger og er ikke med i beregning av fondsgrad. Ved beregning av fondsgraden benyttes kun «rene» disposisjonsfond som ikke har noen form for øremerking.

I denne økonomiplanen vil kommunen ha et disposisjonsfond på rundt 0,3 % i perioden, dette er godt unna målsetningen som er på 3 %. Sannsynligheten for å sette av midler til fondet i løpet av perioden er minimal, da kommunen jobber med store innsparingstiltak, og netto driftsresultat ligger på -0,2/-0,3 % i økonomiplanperioden.

7.6.3 Gjeldsgrad

Gjeldsgrad viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 75 % for hele låneporteføljen, mens Bodø kommune har satt målet til 85 %.

Gjeldsgrad	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Netto langsiktig gjeld*	4 851 053	5 361 704	5 719 942	5 982 331	6 244 136	6 825 241
Gjeldsgrad	113,7 %	126,2 %	133,1 %	139,7 %	145,5 %	158,7 %

Tabell 29: Gjeldsgrad i økonomiplanperioden. * Netto langsiktig gjeld er beregnet som låneopptak fratrukket avdrag, utlån og anslag på ubrukt lånegjeld.

Netto langsiktig gjeld er beregnet etter følgende metode: status langsiktig gjeld i balansen 31.12.19 + budsjettert låneopptak 2020 – budsjettert avdrag (drift/investering) 2020 – korrigerert for utlån (anslag) – korrigerert for ubrukte lånemidler (anslag), deretter rullert år for år.

Rådmannen har jobbet med målsetning om å ikke øke investerings siden for mye i denne økonomiplanen. Likevel øker gjeldsgraden betydelig, fra 126,2 % (2020) til 158,7 % (2024). Dette er en økning på 32,5 %.

Det er mange faktorer som spiller inn på dette nøkkeltallet. En av de viktigste faktorene er kommunens brutto driftsinntekter, som er beregnet til å ligge på rundt 4,3 mrd. kr i økonomiplanperioden. Når så det samlede låneopptaket er på 3,1 mrd. kr, det budsjetterte avdraget på til sammen 1,3 mrd. kr, og veksten i brutto driftsinntekter er tilsvarende 0, så blir det store utslag på gjeldsgraden.

7.6.4 Belastningsgrad

Belastningsgrad er renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter. Vedtatt mål for Bodø kommune er 11 %.

Belastningsgrad	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Renter og avdrag	261 767	322 387	327 939	348 501	387 374	419 569
Belastningsgrad	6,1 %	7,6 %	7,6 %	8,1 %	9,0 %	9,8 %

Tabell 30: Belastningsgrad i økonomiplanperioden.

Kommunen vil bruke mer av frie midler til å betjene rente og avdrag i kommende økonomiplan. Rådmannen har besluttet et minimumsnivå på avdrag, og det er rekordlave renter inneværende år. Det vil også være et lavt nivå i årene framover. Likevel stiger kommunens utgifter i økonomiplanperioden. I 2019 og 2020 er det lagt inn betydelige avdragsutsettelse som gjør at belastningsgraden er så lav som 6,1 %/7,6%. Dersom det ikke blir mulig å øke kommunens inntekter må kommunen bruke mindre inntekter på direkte tjenesteproduksjon for å betjene lånekostnader. Rådmannen anbefaler derfor at investeringsnivået reduseres.

7.6.5 Indeks

Det er kombinasjonen av handlingsreglene som bestemmer hvilken tilstand kommuneøkonomien defineres til å være er i. Eksempelvis kan en kommune med en høy resultatgrad takle en økning i gjeldsgrad, mens en annen kommune med høy fondsgrad kan takle flere år med underskudd. I en tidligere perspektivanalyse introduserte rådmannen tankegangen bak en vektet indeks over handlingsreglene, der en etter beste evne prøver å se på totalbildet av kommunens økonomi. Tilnærmingen innebærer at en indeks på 100 tilsvarer en sunn kommuneøkonomi.

Indeks	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Grenseverdi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indeks	91,1	86,8	84,6	82,7	80,7	76,7

Tabell 31: Beregnet indeks i økonomiplanperioden. * Merk: Endret beregningsmetode på gjeldsgrad, fratrukket ubrukte lånemidler.

Handlingsreglene som nevnt over viser at kommunens økonomi forverres i økonomiplanperioden. Den vektete indeksen går fra et resultat i 2019 på 91,1 til å havne helt nede på 76,7 i slutten av perioden. Forverringen skyldes en kombinasjon av sterkt voksende gjeld, økende belastningsgrad og en negativ resultatgrad.

7.7 Prisforutsetninger

Den samlede pris- og kostnadsveksten (deflatoren) for 2021 er anslått til 2,7 %. Deflatoren består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren.

	2020	2021
Lønn	3,60 %	2,20 %
Varer	2,20 %	3,50 %
Deflator	3,10 %	2,70 %

Tabell 32: Pris- og kostnadsvekst (deflator).

Følgende kostnadselementer dekkes ikke av deflatoren:

- Rentekostnader.
- Pensjonskostnader er dekket i deflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av deflatoren. Dette har vært tilfelle de senere år.
- Demografikostnader.

Alle disse kostnadselementene må dekkes innenfor allerede disponible rammer, eventuelt finansieres av vekst i frie inntekter.

Pensjonssatser benyttet:

	2020	2021
KLP	21,27 %	17,84 %
STP	10,37 %	8,45 %
BKP	17,96 %	15,73 %

Tabell 33: Pensjonssatser.

Norges Banks rentebane per september 2020 legges til grunn for beregning av renter i økonomiplanen. Rentesats består av tre hovedelementer: styringsrente Norges Bank, kredittpåslag og NIBOR-påslag. Styringsrenten er renten banken får på sin brukskonto i Norges Bank. Kredittpåslag er pris banken må betale for å få låne penger ute på markedet. NIBOR sier noe om markedets forventning om hva styringsrenten vil være i gjennomsnitt de neste tre måneder pluss pengemarkedspåslag.

Tabellen under viser hvordan rentesatser for den kommende økonomiplanperioden er satt opp. Satsene brukes blant annet i beregningen av renteutgifter i investeringsplanen for 2021-2024. Rentebanen er beheftet med usikkerhet og endringer kan medføre avvik for de reelle renteutgiftene.

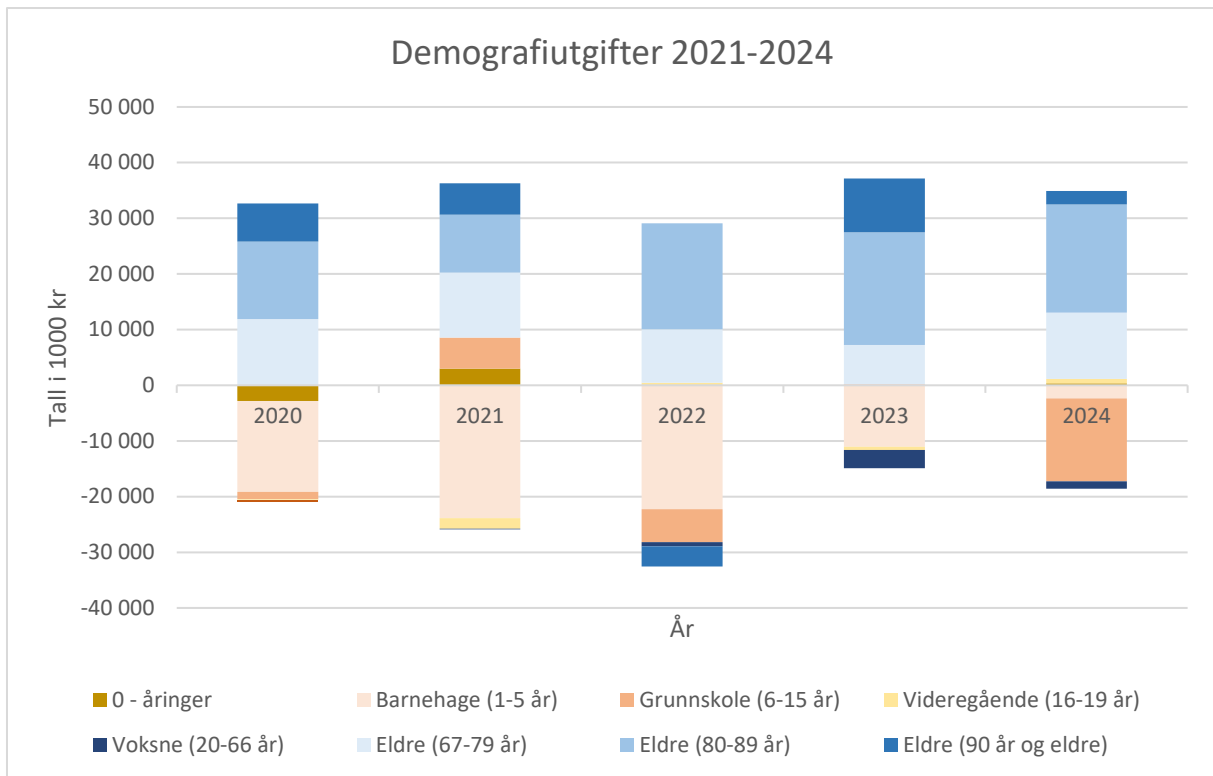
	2021	2022	2023	2024
Styringsrente	0,00 %	0,15 %	0,50 %	0,70 %
Kredittpåslag	0,30 %	0,30 %	0,30 %	0,30 %
NIBOR-påslag	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Norges Bank	0,90 %	1,05 %	1,40 %	1,60 %

Tabell 34: Rentebane i økonomiplanperioden.

7.8 Demografikostnader

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anslår hvert år hvordan den demografiske utviklingen forventes å påvirke kommunesektorens utgifter. Anslaget sier noe om hva det vil koste å videreføre nivået på sentrale tjenester når befolkningen endres.

Nedenfor er en figur som viser de forventede demografikostnadene til Bodø kommune:

Figur 8: Beregnede demografiutgifter i økonomiplanperioden fordelt på ulike aldersgrupper. Tall i 1000 kroner.

Som en kan lese av figuren så er de forventede demografikostnadene knyttet til eldre på rundt 30 mill. kr i økning i perioden. På området barn og unge er det forventet en reduksjon i utgiftene i perioden framover, dette som følge av lav befolkningsvekst i disse aldersgruppene. På lang sikt (2030) øker demografikostnadene for de over 67 år til 380 mill. kr, mens de yngste (0-15 år) forventes redusert med 177 mill. kr. Dette forsterker signalene om at frie inntekter må vris over til eldreomsorgen i årene som kommer.

8 Investeringer

Investeringer er et viktig virkemiddel for å sikre et tjenestetilbud til kommunens innbyggere. Det er etablert handlingsregler som setter rammer for investeringsnivået. Investeringene finansieres av tilskudd, refusjoner, lån, fond og overskudd i driftsregnskapet.

Aktuelle handlingsregler tilsier at gjeldsgraden ikke skal overskride 85 %, og renter og avdrag ikke skal utgjøre mer enn 11 %. Den foreslåtte investeringsplanen innebærer at gjeldsgraden øker til 158,6 % i perioden, og belastningsgraden øker til 9,8 %.

Investeringsplanen innebærer en brutto investeringskostnad på 4,31 mrd. kr (sum alle utgifter) over fire år inklusiv investeringer i selvkostområdene vann og avløp (VA). Holdes VA utenfor, er investeringskostnaden på 3,511 mrd. kr.

Investeringene finansieres med et samlet låneopptak på 3,151 mrd. kr i perioden, noe som tilsvarer at 73,1 % av kostnaden er lånefinansiert. Bodø kommune har særskilte utfordringer knyttet til at vedtatte planer og politiske prioriteringer medfører store investeringer. Det høye investeringsnivået bidrar til et høyt låneopptak. Konsekvensen er at gjeldsgraden er sterkt økende de neste årene, og at renter og avdrag legger beslag på en stadig større andel av driftsbudsjettet.

Av større investeringer kan rådmannen nevne oppstart av Helsehuset, utredninger av flere skoler (Østbyen/Alstad) og Omsorg +. Investeringsprosjektene er i ulike faser, noe som betyr ulikt presisjonsnivå både på budsjett og fremdriftsangivelser. Hvert investeringsprosjekt av større grad blir behandlet politisk og detaljer rundt prosjektet fremgår i disse sakene. Investeringsbudsjettet er presentert i faste 2021-priser.

Bevilgningsoversikt investering A - Tall i 1000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1. Investeringer i varige driftsmidler	1 079 180	693 180	624 563	605 266	1 041 457
2. Tilskudd til andres investeringer	0	5 000	5 000	5 000	5 000
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
4. Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
5. Avdrag på lån	153 000	0	16 950	10 100	7 575
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	1 233 680	699 680	648 013	621 866	1 055 532
6. Kompensasjon for merverdiavgift	-136 772	-76 293	-65 655	-69 091	-140 388
7. Tilskudd fra andre	-101 206	-66 410	-71 553	-12 500	-9 975
8. Salg av varige driftsmidler	-30 650	-70 000	-100 000	0	0
9. Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-14 000	0	0	0	0
10. Bruk av lån	-808 502	-543 167	-447 858	-468 577	-891 986
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-1 091 130	-755 870	-685 066	-550 168	-1 042 349
11. Videreutlån	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
12. Bruk av lån til videreutlån	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
13. Avdrag på lån til videreutlån	55 139	67 440	75 440	82 988	90 514
14. Mottatte avdrag på videreutlån	-55 139	-67 440	-75 440	-82 988	-90 514
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0
15. Overføring fra drift	-24 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
16. Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	-4 195	0	0	0
17. Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-118 050	61 885	38 553	-70 198	-11 683
18. Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0

Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-142 550	56 190	37 053	-71 698	-13 183
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Tabell 35: Bevilgningsoversikt investering A - Investeringer i økonomiplanperioden. Tall i 1000.

1. Investeringer i varige anleggsmidler er ytterligere detaljert i de kommende kapitlene 8.1-8.7. Oppsummert gir det følgende fordeling i skjema 2B (investeringer i varige anleggsmidler).

Fordelt på avdelinger	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	5 500	3 500	3 500	0
Økonomi og finans	0	0	0	0
Næring og utvikling	2 000	3 000	0	0
Oppvekst og kultur	157 945	160 575	154 750	489 782
Helse og omsorg	99 556	75 603	166 916	276 675
Utbygging og eiendom	63 200	63 200	63 200	63 200
Teknisk	361 979	312 685	213 900	208 800
Kommunes fellesområde	3 000	6 000	3 000	3 000
KF/Andre	-	0	0	0
Sum	693 180	624 563	605 266	1 041 457

Tabell 36: Tidligere skjema 2B - Investeringer i anleggsmidler per avdeling i økonomiplanperioden. Tall i 1000.

2. Tilskudd til andre investeringer. Kommunen gir i dag et tilskudd til kirkens investeringsprogram.

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Drift
			Totalt	Tidligere					
KA1	Oppgradering av kirker	R	30 000	10 000	5 000	5 000	5 000	5 000	200
Sum KF/Andre					5 000	5 000	5 000	5 000	0

Tabell 37: Tilskudd til andre investeringer, Bodø kirkelig fellesråd. Tall i 1000.

KA1: Oppgradering av kirker:

Består av 8 prosjekter i 2021. De 8 prosjektene er Bodin kirkested (Kirkely), Rønvik kirke (klokkertårn), Kjerringøy kirke (brannsikring), Saltstraumen kirke (orgel), Tverlandet kirke (HCWC), Misvær kirke (parkeringsplass), ny varebil til kirkegårdene og en pott til større investeringsoppgaver i bygg. Driftskonsekvenser på 0,2 mill. kr er innarbeidet i tilskuddet til Bodø kirkelige fellesråd fra og med 2021.

Det bemerkes at Bodø kommune har fått søknad fra Bodø kirkelig fellesråd om ombygging av Bodø domkirke på rundt 60 mill. kr. Det er ikke funnet rom for denne investeringen i nåværende økonomiplan.

3. Investeringer i aksjer og andre selskaper. Dette gjelder kommunes egenkapitalinnskudd i Bodø kommunale pensjonskasse i kommende periode.

4. Utlån av egne midler. Kommunen har ingen utlån av egne midler i økonomiplanperioden.

5. Avdrag på lån. Kommunen mottar spillemidler på ulike investeringsprosjekter i etterkant av investeringsperioden, jfr. punkt 7. Det betyr at kommunen har tatt opp lån for å forskuttere disse spillemidlene. Når spillemidlene kommer, er planen at de går til nedbetaling av lånet som ble tatt opp tidligere.

6. Kompensasjon for merverdiavgift. En del av investeringene genererer merverdikompensasjon, inntekten er beregnet til 351,4 mill. kr i 4 års perioden. Tilsvarende utgifter inngår i punkt 1 over.

7. Tilskudd fra andre.

Tilskudd fra andre	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Kommentar
STATSTILSKUDD:					
Småhus	-6 240				Husbanken
Utprøving av "leie - før - eie"- modell	-2 000				Husbanken
REFUSJONER FRA ANDRE:					
Bypakke Bodø	-41 770	-21 121			Bompenger
Vei og gatelys	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	Bodø Energi
Sjøgata - oppgradering	-14 000	-31 082			Bompenger
Kyststi			-7 000		Utbyggere
TIPPEMIDLER:					
Mørkvedbukta 9'er bane				-1 500	Spillemidler
Bestemorenga rulleskiløype		-2 500			Spillemidler
Klatrehall		-12 825			Spillemidler
Treningsparker		-1 025		-1 275	Spillemidler
Nordstrandhallen		-600			Spillemidler
Kyststi			-2 500		Spillemidler
Stordalshallen				-4 800	Spillemidler
Bankgata flerbrukshall			-600		Spillemidler
Sum	-66 410	-71 553	-12 500	-9 975	

Tabell 38: Oversikt over hvem kommunen mottar tilskudd fra. Tall i 1000.

8. Salg av varige driftsmidler. Dette gjelder inntekter fra planlagt salg i perioden i henhold til vedtak i PS 19/107 (Økonomiplan 2020-2023).

9. Mottatte avdrag på utlån av egne midler. Kommunen har ingen planlagte utlån, jfr punkt 4. Av denne grunn mottar kommunen heller ikke avdrag på utlån.

10. og 12. Bruk av lånemidler/videreutlån. Investeringsplanen som kommer frem i rådmannens forslag, gir grunnlag for følgende låneopptak:

Investeringsplan 2021-2024	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Startlån	200 000	200 000	200 000	200 000
VA	209 815	215 000	183 100	191 600
Øvrige	333 352	232 856	285 477	700 385
Sum	743 167	647 856	668 577	1 091 985

Tabell 39: Investeringsplan 2021-2024, kategorisert i Startlån, Vann og avløp og øvrige. Tall i 1000.

Låneopptaket er en faktor som spiller inn på beregningen av kommunens måltall. Kommunens mål for dette måltallet er 85 %, mens regnskapstall per 2019 viser hele 113,7 %. Kommunens investeringsplan er en viktig brikke for å nå kommunens måltall. Ett redusert låneopptak vil gi forbedringer i kommunens måltall. Tall fra KOSTRA og kommunebarometeret signaliserer at kommunens økonomi er svak, og at gjelden er for høy.

11. Videreutlån. Dette gjelder kommunes startlånsordning, dette viser hvor mye kommunen bruker av nye lånemidler til formålet.

13. Avdrag på lån til videreutlån. Dette gjelder avdrag på kommunes Husbanklån, gitt til videreutlånformål. Avdraget er satt til samme beløp som punkt 14.

14. Mottatte avdrag på videreutlån. I denne posten inngår mottatte avdrag på startlån etter hvert som lånekundene betaler inn.

15. Overført fra driftsregnskapet. Dette gjelder BKP – egenkapitaltilskudd i perioden.

16. Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond. Dette gjelder bruk av boligfondet i forbindelse med småhusprosjektet.

17. Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond. Som nevnt under punkt 8 er det planlagt diverse salg av bygg/eiendommer for 70 mill. kr i 2021 og 100 mill. kr i 2022. Salget settes av på tomteutbyggingsfondet disse årene. En del prosjekter er finansiert ved å bruke av disse salgsinntektene som er satt av på tomteutbyggingsfondet. Det er derfor budsjettert med bruk av tomteutbyggingsfondet med 8,115 mill. kr i 2021, 38,553 mill. kr i 2022, 70,198 mill. kr i 2023 og 11,683 mill. kr i 2024.

18. Dekning av tidligere års udekket beløp. Det er ikke budsjettert med dekning av tidligere års udekket beløp.

8.1 Administrasjon

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
A1	IKT-plattformprosjekter	R	28 000	17 500	3 500	3 500	3 500	0	0
A2	Smart Bodø plattform	2021	8 500	7 500	1 000	0	0	0	450
A3	Digitalisering administrative tjenester	2021	5 500	4 500	1 000	0	0	0	0
Sum administrasjon					5 500	3 500	3 500	0	450

Tabell 40: Investering i anleggsmidler, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000.

A1: IKT-plattformprosjekter:

Kontinuerlig endring på kommunens IKT plattform for å imøtekomme kravene til nye fagsystemer og eksisterende systemer som moderniseres.

A2: Smart Bodø plattform:

Kommunens arbeid innen smart helse, smarte bygg, smart arkitektur mm genererer et behov for en integrasjonsplattform slik at tjenester og data kan deles på tvers av de ulike fagmiljøene sine løsninger.

A3: Digitalisering administrative tjenester:

Roboten BOB skal omskoleres til også å kunne digitalisere/automatisere en rekke av arbeidsprosessene innenfor lønnsområdet i Bodø kommune. Kartlegging av eksisterende prosesser på lønn har pågått høsten 2020.

8.2 Næring og utvikling

Nr	Investeringer i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
N1	NUA Smart Bodø	R	13 000	8 000	2 000	3 000	0	0	0
Sum Næring og utvikling					2 000	3 000	0	0	0

Tabell 41: Investering i anleggsmidler, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000.

N1: NUA Smart Bodø:

Det er avsatt en rammebevilgning på 2 mill. kr for å støtte opp og forsterke satsingen innenfor prosjekter under Smart Bodø programmet. Investeringsmidlene vil primært bli brukt i for å utløse

eksterne finansieringsbidrag til nasjonale og europeiske støtteordninger. Prosjektene vil videre hovedsakelig være knyttet til satsingsområdene energieffektivisering, samferdsel, klima – og miljø samt innbyggerinvolvering.

8.3 Oppvekst og kultur

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
OK1	Rehabilitering skolebygg	R	91 663	59 663	0	10 000	11 000	11 000	0
OK2	Mørkvedbukta - ny skole og barnehage	2022	483 600	391 500	81 500	10 600	0	0	6 410
OK3	Uteområder skoler/barnehager	R	54 000	22 000	8 000	8 000	8 000	8 000	0
OK4	Østbyen, utrednings-/planleggingsmidler		0	0	1 025	4 100	41 000	205 001	0
OK5	Infrastruktur IKT Skole og barnehage	2023	22 000	10 000	4 000	4 000	4 000	0	0
OK6	Alstad B.skole, utrednings-/planleggingsmidler		0	0	1 025	4 100	41 000	205 001	0
OK7	Utvidet kapasitet ved Bodøsjøen skole	2021	47 770	13 500	34 220	0	0	0	0
OK8	Naturskolen	2025	45 000	0	0	0	0	10 780	0
OK9	Barnehage Tverlandet	2022	36 900	0	5 125	31 775	0	0	-1 000
OK10	Treningsparker - del 2	2022	6 000	1 500	3 000	1 500	0	0	100
OK11	Kyststi	2023	50 900	8 900	12 000	15 000	15 000	0	150
OK12	Rehabilitering Stordalshallen inkl. sportsgulv	2021	16 500	500	6 000	10 000	0	0	0
OK13	Ishall	2024	53 000	0	0	0	3 000	50 000	3 000
OK14	Fotballhall Mørkved	2023	52 275	0	1 025	20 500	30 750	0	1 300
OK15	Hall/Gymsaler Rønvik	2022	42 525	500	1 025	41 000	0	0	2 000
OK16	Svømmebasseng Tverlandet	2023	1 000	0	0	0	1 000	0	0
OK17	Kjerringøy skole*		22 200	22 200	3 500	0	0	0	0
Sum oppvekst og kultur					157 945	160 575	154 750	489 782	21 960

Tabell 42: Investering i anleggsmidler, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000. * Beløpet ikke inkludert i tallene da bevilgningen ble gjort i 2018.

OK1: Tilpasninger skolebygg:

Plan for rehabiliteringsbehov i skolebygg i en 4-årsperiode rulleres årlig. Prioritering av tiltak vurderes ut fra innmeldte behov registrert som tiltak i FDV-systemet hos Utbyggings- og eiendomsavdelingen samt gjennom årlige møter mellom UE-avdelingen og virksomhetene. Det er vurdert at årlig bevilgning til rehabilitering av skolebygg bør ligge på 10 mill. kr i 2021-22 og 11 mill. i 2023-24. I 2021 er budsjettet satt til null for å dekke inn økt investeringsbehov i Bodøsjøen. Behov i 2021 må ses i sammenheng med UE sitt generelle investeringsbudsjett til byggrehabilitering

OK2: Mørkvedbukta - ny skole og barnehage:

Planlagt bygd ut i to byggetrinn. Skole og barnehage inngår i første byggetrinn. Prosjektet er delt i 2 entrepriser: Mørkvedbukta skole og barnehage (totalentreprise) og Mørkvedbukta Entreprise 2 vei vann og avløp (beskrevet entreprise). Entreprise 2 har eget budsjett (innenfor den totale rammen), og styres av Plan og utbygging. Prosjektet Mørkvedbukta skole og barnehage byggetrinn 1 består av 2 parallell 1-7 trinns barneskole og 6 avdeling barnehage. Grunnerverv gjennomføres ved ekspropriasjon, og har ingen fremdriftsmessig innvirkning på ferdigstilling av første byggetrinn. Rettsak ble avsluttet 23. august. Kostnadene for dette er ikke en del av skole- og barnehagebudsjettet. Mørkvedbukta skole og barnehage styres innenfor gitte rammer. Som en del av prosjektet er den vedtatte kunstgressbanen i tilknytning til skolens utearealer lagt inn med 10,6 mill. kr. Tiltaket inkluderer også fire løpebaner til bruk for friidrett.

OK3: Skolenes og barnehagenes uteområder:

Arbeidet med skolenes og barnehagenes uteområder foregår fortløpende for å lukke avvik og oppgradere uteområder som har behov for det. Uteområdene har en hard bruk og lekeapparatene er utsatt for slitasje. Det er et stort etterslep ved enkelte skoler og barnehager. I tillegg til penger avsatt i investeringsbudsjettet er det avsatt penger til vedlikehold og drift av uteområdene på Utbyggings- og eiendomsavdelingen sitt budsjett. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Oppvekst- og kulturavdelingen, Teknisk avdeling (plan- og utbygging og drift- og produksjon) og Utbyggings- og eiendomsavdelingen som jobber samordnet og systematisk med skolenes og barnehagenes uteområder. Det er viktig at kommunen setter av tid og ressurser til dette arbeidet og at satsingen videreføres i kommende økonomiplanperiode.

OK4: Østbyen, utredning og bygging:

Det er et stort behov for rehabilitering av Østbyen skole. Det gjennomføres mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, ulike konsept, kostnader og fremdrift belyses og vurderes. Det arbeides med standard kommunalt rom- og funksjonsprogram og dette vil bli tilpasset behovene til Østbyen skole i løpet av nyåret 2021 med tilhørende kostnadsforslag. For slutføring av mulighetsstudie med programmering og eventuelt reguleringsarbeid avsettes det 1 mill. kr i 2021 til plan- og utredningsarbeid. Det avsettes penger til prosjektering i 2022 med mål om oppstart bygging 2023.

OK5: Infrastruktur IKT Skole og barnehage:

Ikt-rådgiverne på grunnskolekontoret samarbeider med IKT-kontoret og prioriterer trådløse aksesspunkter i skoler og barnehager ut fra den kartlegging som gjøres. I 2021 er det et behov på cirka 2 mill. kr til Saltvern skole og tilsvarende til barnehagene. Det totale barnehagebehovet er under utredning. Alstad B og Østbyen gjenstår, men tas som en del av investeringsprosjektene i 2023 og 24 (se OK4 og OK6).

OK6: Alstad Barneskole, utredning og bygging:

Det er et stort behov for rehabilitering av Alstad barneskole. Det gjennomføres mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, ulike konsept, kostnader og fremdrift belyses og vurderes. Det arbeides med standard kommunalt rom- og funksjonsprogram og dette vil bli tilpasset behovene til Alstad barneskole i løpet av nyåret 2021 med tilhørende kostnadsforslag.. For slutføring av mulighetsstudie med programmering og eventuelt reguleringsarbeid avsettes det 1 mill. kr i 2021 til plan- og utredningsarbeid. Det avsettes penger til prosjektering i 2022 og med mål om oppstart bygging 2023.

OK7: Utvidet kapasitet ved Bodøsjøen skole:

Grunnet stor boligetablering i Bodøsjøen er det behov for å øke dagens kapasitet ved Bodøsjøen skole. Dette løses ved å flytte hele modulbygget fra Aspåsen skole til Bodøsjøen skole, som en permanent utvidelse av skolen. En vil da kunne ta imot elever fra påbegynte og kommende byggeprosjekter i Bodøsjøen (Bodøsjøveien 50 og B4-feltet). Det gjennomføres tiltak for å imøtekomme krav i kommunens klima- og energiplan, samt for å få en god sammenknytning/ logistikk i forhold til eksisterende skole. Det gjøres også tiltak for å ivareta det estetiske uttrykket til skolen som helhet. Utvidelsen gir økt elev og lærerkapasitet, men utvider ikke arealer for spesialrom og kroppsøving.

OK8: Naturskolen:

Oppgradering av elevbyggene og rehabilitering av den øvrige bygningsmasse foreslås utsatt. Det vil være behov for å oppgradere elevhyttene slik at levetiden kan utvides med 5 år. En slik oppgradering må skje i sammenheng med prioritering som gjøres på pkt. 1 - rehabilitering skolebygg.

OK9: Barnehage Tverlandet:

Er i dag en 4 avdelings barnehage fordelt på 2 bygg (2 avdelinger i brakke ved Engmark barnehage). Engmark barnehage har 8 avdelinger, hvorav 2 avdelinger er tenkt inn i nye Løding barnehage. Ved å bygge en ny 6 avdelingsbarnehage, samler vi hele Løding barnehage i ett bygg samtidig som vi utvider barnehagen med 2 avdelinger fra Engmark barnehage. Ved å nedjustere Engmark fra 8 avdelinger til 6 avdelinger, sparer vi cirka 50% pedagogisk konsulentstilling. Gjenværende Konsulentstilling fordeles med 25% stilling i hver barnehage. Kapasiteten på barnehageplasser på Tverlandet vil bli den samme som i dag. Etterspørselen på Tverlandet er per i dag større enn kapasiteten. Det gjennomføres i første omgang en samlet tilstandsvurdering og mulighetsanalyse av alle barnehagebyggene på Løding og Engmark som grunnlag for videre beslutninger.

OK10: Treningsparker del 2:

Investeringen er gjennomført. Det som ligger inne nå er at forskutteringen på spillemidlene kommer, og at disse benyttes til ekstra ordinært avdrag, slik at det tidligere låneopptaket blir lavere som følge av disse spillemidlene.

OK11: Kyststi:

Kyststien fra Bodøsjøen til Mørkvedbukta kan bli en viktig attraksjon og ferdselsåre for byens befolkning og tilreisende. For å sikre en gjennomgående god byggekvalitet, estetikk og tilgjengelighet for alle, er det gjennomført en sammenhengende forprosjektering av alle gjenstående delstrekk. Detaljprosjektering er påbegynt. Forventet byggestart er vår/sommer 2021 med ferdigstillelse i 2023.

OK12: Rehabilitering Stordalshallen:

Stordalshallen ble bygd i 1979. Det er ønskelig med en rehabilitering/oppgradering av Stordalshallen med tilhørende uteområder. En foreløpig tilstandsrapport utført av Bodø kommune har identifisert om lag 25 ulike tiltak som anses som nødvendig for å sikre den framtidige bruken av hallanlegget. Tiltakene omfatter blant annet utskifting av sportsgulvet som ble lagt i 2011. Dagens gulvtype fungerer ikke tilfredsstillende til senioridrett. I tillegg skal det gjennomføres støydempende tiltak i idrettshallen.

OK13: Ishall:

Det er ikke tilstrekkelig finansiering i nåværende økonomiplan til å realisere en ishall. Det er heller ikke lagt inn driftsmidler. Anslått kostnad cirka 100 mill. kr for en ishall med noen hundre sitteplasser. Mulighetsstudie og reguleringsplanarbeid kan gjøres i 2023/2024. Valg av løsning/konsept, plassering, samt finansierings- og driftsmodell bør bestemmes etter dette.

OK14: Fotballhall Mørkved:

Det foreligger vedtak om 51 mill. kr i nåværende økonomiplan til fotballhall. Kostnadsestimat er cirka 120 mill. kr for en 11'er-fotballhall. Mulighetsstudie og regulerings- planarbeid kan gjøres i 2023/2024. Valg av løsning/konsept, plassering, samt finansierings- og driftsmodell bør bestemmes i forbindelse med denne prosessen. Det er ikke lagt inn driftsmidler til tiltaket.

OK15: Gymsaler Rønvik:

Eksisterende idrettsbygg ved Rønvik skole er i dårlig tilstand. Av bygningstekniske årsaker vil det bli anbefalt å rive eksisterende idrettsbygg, for å bygge nytt. Valg av løsning/ konsept mellom fire alternativer, avklares i egen politisk sak høsten 2020. En ny hall kan brukes til Rønvikskolens undervisning på dagtid, og lag/foreninger på ettermiddagstid. Det er ikke lagt inn driftsmidler.

OK16: Svømmebasseng Tverlandet:

Bystyret har tidligere vedtatt at det skal bygges svømmebasseng på Tverlandet når svømmebassenget Spektrum er ferdig. Det er lagt inn midler til utredning i perioden.

OK17: Kjerringøy skole:

Iht. vedtak PS20/113 legges det opp til nødvendige utbedringer av spesialrom, lærerarbeidsplasser og ventilasjon. Dette finansieres med 3,5 mill. kr av gjenstående ramme på 22,2 mil kr. Det utredes videre å bygge ny skole på Kjerringøy i tidslinje etter skolene ved Alstad og Østbyen.

8.4 Helse og omsorg

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
HO1	HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan	R	42 500	32 500	2 500	2 500	2 500	2 500	0
HO2	Helsehuset	2025	690 498	3 000	19 004	25 338	114 021	190 035	130 000
HO3	Bokollektiv m.m. personer med funksjonsnedsettelse		2 500	0	2 500	0	0	0	0
HO4	Omsorg+ fremtidig område	2025	408 000	0	4 080	12 240	16 320	73 440	0
HO5	Omsorg+ dagens bygningsmasse	2021	14 000	0	14 000	0	0	0	0
HO6	Bofellesskap for personer med funksjonsnedsettelse	2022	25 400	0	18 000	7 400	0	0	7 100
HO7	IKT -innovasjon helse og omsorg	R	85 135	45 135	9 800	8 100	12 000	10 100	38 635
HO8	IKT- grunnleggende IKT infrastruktur		10 250	7 250	1 500	500	500	500	150
HO9	IKT - pasient- og ansattevarsling institusjon/bolig		17 650	10 400	3 250	2 000	2 000	0	150
HO10	IKT - Ansattevarsling hjemmetjeneste	2022	1 950	1 300	350	100	100	100	25
HO11	Utprøving av "leie - før - eie"- modell	2021	37 000	27 000	10 000	0	0	0	0
HO12	Krisesenteret i Salten	2022	49 950	11 000	2 050	17 425	19 475	0	0
HO13	Småhus	2020	22 522	10 000	12 522	0	0	0	0
Sum helse og omsorg					99 556	75 603	166 916	276 675	176 060

Tabell 43: Investering i anleggsmidler, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000.

HO1: HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan:

Prosjektet omfatter forskjellige HMS tiltak basert på virksomhetenes årlige rullerte HMS planer, og behov for investeringer på bygg innenfor helse- og omsorgsavdelingen. Dette innenfor en årlig bevilgning på 2,5 mill. kr. Utredninger med forslag til tiltak som ikke kan løses innenfor den årlige bevilgningen vil i det videre arbeidet fremheves og fremlegges som egne saker.

Tiltak og utredninger i budsjett/økonomiplanperioden;

- Miljøtjenesten - div. tilrettelegging tjenesteareal
 - Lillevollen/ Vollveien
 - Ramflogveien
 - Kongensgt. 14
 - Tiurveien avlastning
 - Inventar samlokalisert dag/ aktivitetssentertilbud Vollen
- Hjemmetjenesten - div. tilrettelegging tjenesteareal
 - Oppfølgingstjenesten psykisk helse- og rus - tilrettelegging for rusenheten
 - Furumoen Helsesenter - stue/ fellesareal / kompidamper
 - Hjemmetjenesten Nord – inventar Bo-Godt
 - Garderober
- Institusjonsdriften - div. tilrettelegging tjenesteareal

- Avdelingskjøkken Sølvsuper helse- og velferdssenter, Stadiontunet sykehjem
- Mørkved sykehjem - stue/kjøkken
- Sentrum sykehjem - vaskeri
- Stadiontunet sykehjem – lagerplass kjeller, adm. Lokaler, takheiser/ståheis
- Renholdsmaskiner
- Kjøkkendriften – Mørkved produksjonskjøkken

HO2: Helsehuset:

Bystyret har tidligere vedtatt at det skal etableres et helse- og omsorgsbygg innenfor en ramme på 400 mill.kr. Hovedaktørene i prosjektet er Bodø kommune, Nordlandssykehuset, Nord universitetet og Nordland fylkeskommune. Mulighetsstudiet som er kjørt har avdekket at den totale investeringskostnaden for Bodø kommune ikke vil klare å holde seg innenfor tidligere ramme og ny totalkalkyle er på 682 mill. Kr.

HO3: Bokollektiv, aktivitet og avlastningssenter til personer med funksjonsnedsettelse:

Miljøtjenesten yter døgnbaserte hjemmetjenester i 10 ulike bofelleskap geografisk spredt i kommunen. Felles for de fleste bofelleskapene er at de er tilrettelagt med 4-5 selvstendige boenheter hvor alle tjenester ytes 1:1 eller mer rundt den enkelte. En endring i bo- og tjenesteform til bokollektiv er per i dag ikke tilstrekkelig utprøvd i tjenestetrappa for Miljøtjenestens målgruppe. I bokollektiv skal tilbudet i større grad gis i samspill med andre tjenestemottakere enn det som gjøres i selvstendige boenheter uten fellesareal. Slikt tilbud vil tilrettelegge for bedre mulighet for sosial interaksjon med andre og er også beregnet som økonomisk besparende. Konkret vil dette bygget gi en mulig besparelse på 12 mill. i årlig driftskostnad sammenlignet med dagens kostnadsnivå. Miljøtjenesten har vurdert det som sannsynlig at flere av tjenestemottakere vil profitere på slikt tilbud.

Prosjektet skal også se på etablering av et aktivitet- og avlastningssenter. Tjenestemottakere som mottar tjenesten, er unge mennesker med behov for varige tjenester. Alle har behov for habilitering og flere har store og komplekse hjelpebehov. Et aktivitetstilbud skal bidra til en meningsfull hverdag og innhold i livet. Målet er at den enkelte skal oppleve mestring og utvikling, samt vedlikeholde innlærte ferdigheter utviklet gjennom skole og andre tilbud tidligere i livet. Helse- og omsorgsavdelingen har over tid vurdert behov for å samlokalisere tjenestene aktivitetstilbud og avlastning. Kapasiteten i Stadion avlastning og Tiurveien avlastning er fullt utnyttet, samt at disse enhetene er små og sårbare. I et nytt bygg hvor tjenestene aktivitet og avlastning samlokaliseres vil en sikre fremtidig fleksibel tjeneste og større fagmiljø. I tillegg er det vurdert at integrasjon mellom ulike tjenestetilbud som aktivitet, avlastning og bolig gir en mer rasjonell drift. Når dette prosjektet ferdigstilles forventes det at kostnadsnivået i tjenesten kan reduseres med 3,5 mill. årlig.

HO4: Omsorg+ fremtidig område:

Forslaget omfatter etablering av utleieboliger av typen Omsorg+ for inntil 87 beboere med tilhørende areal til tjeneste- og servicetilbud på Mørkved. Boliger under betegnelsen Omsorg+ er tilpasset eldre som har utfordringer med å bo i egen bolig. I konseptet er det bemanning i bygget hele døgnet, og en rekke servicefunksjoner er tilgjengelig. Beboerne leier en privat egen leilighet tilpasset deres behov, samtidig som det legges til rette for å leve sosialt, aktivt og så selvstendig som mulig. Omsorg+ skal bidra til å redusere andel eldre som trenger sykehjemsplass, og bidra til at flere av kommunens innbyggere med behov for et tilrettelagt botilbud opplever trygghet og kan bo hjemme i egne leiligheter lengre. Grunnet en stadig større andel eldre, som medfører at en større andel i befolkningen får behov for tjenester, forventes det betydelig økt press på helse- og omsorgstjenestene. Institusjonsopphold er det klart mest kostbare alternativet. Fram mot 2040 har Sintef stipulert at behovet for sykehjemsplasser er mer enn doblet, gitt dagens organisering av

tjenestene og boligstruktur. Det vurderes som avgjørende at det etableres bolig- og tjenesteløsninger som bidrar til at andelen innbyggere med behov for institusjonsplass reduseres de kommende tiårene. Et godt utbygd tilbud av både kommunale og private boligløsninger og bomiljø som underbygger mulighet for økt egenmestring forventes å dempe vekst i presset på tjenestene generelt og institusjonsplasser spesielt. Ved å etablere et bygg med 87 plasser innenfor omsorg+ vil man redusere fremtidige demografikostnader med nesten 40 mill. årlig innenfor pleie og omsorg. Denne dreiningen er viktig for at tjenestetilbudet skal være økonomisk bærekraftig. Bodø kommune vil med denne investeringen hente inn en stor andel av økte demografikostnader som Agenda Kaupang har beregnet til 106 mill. fra 2020 til 2024.

Mørkved vurderes aktuell for lokalisering av Omsorg+ av blant annet følgende årsaker:

- Tilgjengelig tomt i umiddelbar nærhet til andre kommunale tjenester og botilbud, ulike servicetilbud, handel, kollektivpunkt, universitetet og natur.
- Samlokalisering med andre tjenester kan bidra til mer effektiv utnyttelse av ressurser.
- Antatt tjenestebehov og forventet etterspørsel både på nåværende tidspunkt og i byggets levealder: På Mørkved er andelen leiligheter og andre boliger tilrettelagt for eldre lav. 66 % av alle over 80 år bor i enebolig, rekkehus eller andre boformer som ved redusert helse kan øke den enkeltes tjenestebehov. For de mellom 67-80 år og 55-57 år er det samme tallet 82 %. Data fra spørreundersøkelse i forbindelse med pågående områderegulering for Mørkved bydelssenter tilsier at stor andel av befolkning på Mørkved ønsker å bli boende på Mørkved. Befolkningen etterlyser også et grønnere mer levende bydelssenter hvor man kan møtes rundt sosiale aktiviteter, tilrettelagt for alle generasjoner.
- Etablering av servicefunksjoner, møtepunkter og andre funksjoner i et Omsorg+-bygg kan antas å tilføre området bomiljøkvaliteter som kan stimulere til økt tempo i helhetlig utvikling av området før øvrig, gjennom bygging av leiligheter og etablering av torgfunksjoner, handel og ulike servicetilbud.

HO5: Omsorg+ dagens bygningsmasse:

Bygningsmessige og organisatoriske tilpasninger basert på prinsipper for omsorg+ kan også gjøres ved flere av kommunens eksisterende bo- og tjenestetilbud. Dette kan bidra til å utsette eller eliminere behov for sykehjem eller andre omfattende tjenestetilbud for eksisterende og framtidige beboere ved disse lokasjonene. I første omgang vil det bli sett nærmere på mulighetene for dette i Gamle Riksvei 18 og Tverlandet Bo- og servicesenter.

HO6: Bofellesskap for personer med funksjonsnedsettelse:

Bystyret vedtok i PS 5/19 å legge til rette for bygging av et bemannet bofellesskap for funksjonshemmede på Tverlandet. Det foreslås at Bodø kommune etablerer ett privateid borettslag til 6 unge voksne med funksjonshemming på Tverlandet på del av kommunal tomt. Bodø kommune skal stå som utbygger av bofellesskapet, og etablering av borettslag i nært samarbeid med beboerne/foresatte. Bodø kommune tinglyser ved ferdigstillelse en klausul knyttet til tildelingsrett og begrensninger i forhold til seksjonering og videresalg. Et privateid bofellesskap vil avhjelpe kommunens behov for boliger til målgruppen. Det vises for øvrig til egen orienteringssak til bystyret (RS 23/18).

Borettslaget forutsetter etablering av ny driftsenhet med heldøgns bemanning. Tilbudet blir 6,5 mill. kr rimeligere å drifte enn hvis hver enkelt av disse brukerne skulle hatt individuelle, ikke samlokaliserte tilbud. Forprosjektet finansiert gjennom boligfondet fremlegges som egen politisk sak.

HO7: IKT – innovasjon helse og omsorg:

Fagsystemer - Velferdsteknologi

- Videreutvikle fagsystemene Gerica, CGM og SamPro i form av nye moduler for en mer effektiv helse og omsorgstjeneste
- Videreutvikle kommunens velferdsteknologiske grunnplattform for å kunne håndtere de velferdsteknologiske løsninger som tas i bruk
- Fortsette implementeringen av administrativ velferdsteknologi knyttet til elektronisk pasientjournalssystem, det vil si bredde følgende løsninger i hele helsetjenesten
- Lifecare Mobil Pleie (smarttelefoner)
- Lifecare eRom (elektroniske pasientrom)
- Lifecare eLås (elektroniske lås tilgjengelig fra mobil pleie)
- PostUT (elektronisk forsendelse av vedtak/brev)
- Lifecare eSense /Lifecare API / VKP - Velferdsteknologisk KnutePunkt (elektronisk kommunikasjon mellom sensor teknologi og EPJ)
- Ny modul sak/arkiv

Skisseprosjekter helseinnovasjon

- Skisseprosjekter helseinnovasjon – i hovedsak knyttet til veikart for nasjonal ehelse portefølje-utrede og etablere framtidige ehelse samhandlingsløsninger
- Akson helhetlig samhandling - samhandlingsløsninger felles for primær- og spesialisthelsetjenesten
- Samhandlingsløsning video NLSH/BK (eKonsultasjon) - bredding i regi av NLSH
- Digital behandlings- og egenbehandlingsplan - nasjonal datadelingsstruktur
- 5G - usecase observasjon
- Kjernejournal - basis (oppslag legemidler i bruk, kritisk informasjon pasient)
- Kjernejournal - dokumentdeling (tilgang til dokumenter fra spesialisthelsetjenesten)
- API management gjennom VKP for digital hjemmeoppfølging

Medisinsk avstandsoppfølging

- Medisinsk avstandsoppfølging av kronikere. Nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom Bodø kommune (pleie og omsorg + fastleger) og NLSH for å ta fram nye tekniske og organisatoriske løsninger for kronikere, basert på at pasienten får både spesialist- og primærhelsetjeneste hjemme. Som en del av prosjektet er det etablert intensjonavtale med 15 fastleger i Bodø, samt at prosjektet er linket opp mot Helsedirektoratet nasjonalt.
- Etablere en organisering av Helsevakt for administrasjon (responscenterfunksjon) og utførelse av digitale helseoppdrag, i første omgang knyttet til digital hjemmeoppfølging.
- Ta i bruk helseteknologi knyttet til digital hjemmeoppfølging, herunder også teknologi for effektivisering av responscenterfunksjonen.

Innovasjonsarena for helsetjenester

- Innovasjonsarena for helsetjenester. Bodø kommune, Nordlandssykehuset, Nord Universitet og Nordland Fylkeskommune har felles interesse i en etablering av en innovasjonsarena (lab/hub), der simulering av nye teknologiske og organisatoriske løsninger kan gjennomføres. Innovasjonsarenaen har som mål å være en ledende arena for innovasjon i helsenæringene ved å skape et attraktivt miljø for forskning og utvikling, entreprenørskap, etablert næringsliv, offentlige myndigheter og kapitalmiljøer. Innovasjonsarenaen skal legge til rette for deltakelse fra næringsliv, utdanning, forskning og knyttes tett opp mot pasienter og helseaktører. Definert scope er pasientsikkerhet og pasientlogistikk.

En innbygger - En journal

- Akson journalløsninger mv.

HO8: IKT – grunnleggende IKT infrastruktur:

Sambandsløsninger (nettverk, switch, brannmur, servere, strøm, ups strøm, etc) som må være på plass for at fagsystemer og sensor teknologi skal kunne fungere. Innenfor helsesektoren inngår også lukkede mobil- og trådløstnett i grunnleggende IKT infrastruktur. Dette for å sikre sensitiv datakommunikasjon og mobilitet innendørs og utendørs.

HO9: IKT – pasient- og ansattevarsling institusjon/bolig:

Trygghetsalarm løsninger for pasienter, inklusiv innendørs posisjonering (posisjon for den som utløser alarm). Nødalarm fra ansatte, inklusiv innendørs posisjonering (posisjon for den som utløser alarm). Tiltaket skal erstatte utdaterte alarmanlegg som finnes i ulike lokasjoner i dag.

HO10: IKT – ansattevarsling hjemmetjeneste:

Mobil nødalarm for ansatte i hjemmetjeneste / andre mobile tjenester med geografiskposisjonering, jamfør div. pålegg fra Arbeidstilsynet.

HO11: Utprøving av "leie - før - eie"- modell:

Bodø kommune har tidligere besluttet å komme i gang med modellen «Leie-før-eie» for å styrke satsingen med å hjelpe flere vanskeligstilte til å eie egen bolig. Tiltaket skal benyttes på husstander som på aktuelt tidspunkt ikke er i stand til å betjene et boliglån, men som i løpet av en gitt periode vil kunne bli i stand til dette. Tiltaket fremgår av Boligplan 2018-2021.

HO12: Krisesenteret i Salten:

Bystyret behandlet en rekke utfordringer og behov for nytt bygg for Krisesenteret i Salten i PS 13/14. Nytt Krisesenter er under utredning. Det arbeides høsten 2020 med skisseprosjektet. Beslutningsgrunnlag vil foreligge i desember. Det vil bli fremlagt en egen sak for bystyret på nyåret 2021.

HO13: Småhus:

Bystyret vedtok i PS 81/20 detaljplanlegging for bygging av småhus, finansiert via boligfondet med tilskudd fra Husbanken. Småhus er definert som frittliggende eneboliger på 35-45 kvm. Målgruppen for boligtypen er vanskeligstilte som opplever det som utfordrende å bo tett på andre. Dette er ofte personer med sammensatte rus- og psykiatriske lidelser som har bodd i kommunal gjennomgangsbolig i borettslag/sameie, eller andre samlokaliserte botilbud før. Vanlige utleieboliger eller samlokaliserte botilbud er vurdert å være uegnet. I rådmannens forslag ligger det inne forslag om å bygge totalt 5 småhus i denne omgang. Etter 2018 har det i Norge vært en økt satsning på småhus.

8.5 Utbygging og eiendom

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
UE1	Brannoppgradering	R	143 461	115 461	7 000	7 000	7 000	7 000	0
UE2	Energieffektiviseringstiltak	R	56 915	32 915	6 000	6 000	6 000	6 000	0
UE3	Rehabilitering bygg	R	215 800	97 800	29 500	29 500	29 500	29 500	0
UE4	Nyetablering varmestyring og SD-anlegg	R	37 450	23 410	3 500	3 500	3 500	3 500	0
UE5	Oppgradering VVS anlegg kommunal bygg	R	76 013	36 013	10 000	10 000	10 000	10 000	320
UE6	Feltutbygging	R			2 700	2 700	2 700	2 700	0

UE7	Oppgradering av el-anlegg	R	56 395	38 395	4 500	4 500	4 500	4 500	0
Sum utbygging og eiendom					63 200	63 200	63 200	63 200	320

Tabell 44: Investering i anleggsmidler, Utbygging- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000.

UE1: Brannoppgradering:

Det er et stort behov for brannoppgradering på kommunenes bygg, spesielt skoler og barnehager. Myndighetskrav om rømning og brannsikrende tiltak må fortsatt ivaretas. Det vil i 2021 være fokus på å ivareta nye krav om rømning og brannsikrende tiltak, blant annet:

- Etablering og merking av rømningsdører
- Etablering av brannskille/brannceller
- Etablering og merking av rømningsveier
- Merking av bygg (skilting fra hovedvei og oversiktskart)

UE2: Energieffektiviseringstiltak:

Energieffektiviseringstiltak, herunder installasjon av varmepumper, energibrønner og andre energieffektive løsninger, er nødvendig for å oppnå kommunens målsetning innen energibesparelser, samt for å oppnå klima- og energiplanens målsetning om redusert CO2-utslipp.

UE3: Rehabilitering bygg:

Prosjekter innenfor dette området er i tråd med vedtatte rehabiliteringsplan for perioden.

UE4: Nyetablering varmestyring og SD-anlegg:

Det er i dag mange utdaterte sentrale driftsanlegg (SD-anlegg) og bygg uten SD-anlegg i Bodø kommunes bygningsmasse. Oppgradering av varmestyring/SD-anlegg er nødvendig for å få energieffektive bygg, effektiv drift og for å oppnå kommunens målsetning innen energibesparelser.

UE5: Oppgradering av VVS-anlegg:

Det er fortsatt et stort behov for oppgradering av VVS-anlegg, primært ventilasjonsanlegg, i skoler og helsebygg. Anleggene er av gammel teknologi og må oppgraderes til dagens standard. Dette vil gi mer energieffektive løsninger og er nødvendig for å oppnå kommunens målsetning innen energibesparelser.

UE6: Feltutbygging:

For at kommunen skal kunne oppnå gode pris ved salg av kommunaleiendom forutsettes det at det settes av penger til tilrettelegging/utvikle av de respektive eiendommer før de legges ut for salg. Det foreslås at derfor ordningen med at det settes kr 2,7 mill. til utvikling hvert år videreføres i økonomiplan perioden 2021-2024. Pengene skal benyttes til utarbeidelse av reguleringsplaner, mulighetsstudier mv. Viktigheten av utvikling av eiendom gjelder generelt.

UE7: Oppgradering el-anlegg:

Tiltaket omfatter utskifting/oppgradering av hovedavtaler, underfordelere nødlisyanlegg og brannsentraler. Oppgradering av installasjoner i henhold til gjeldende forskriftskrav, for eksempel etablering av jording hvor dette mangler samt oppgradering av varme og belyningsutstyr.

8.6 Teknisk

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2021	2022	2023	2024	
TA1	Bypakke Bodø - Trafikksikkerhet, G/S-veg, fortau, miljø	2022	279 444	213 383	41 158	24 903	0	0	0
TA2	Bypakke Bodø - Digitale barnetråkk	2022	22 300	12 700	4 800	4 800	0	0	0
TA3	Bypakke Bodø – kollektivprosjekter	2022	91 470	79 182	10 406	1 882	0	0	0

TA4	Rehabilitering/oppgradering av kommunale veier	R	85 750	46 750	13 000	13 000	13 000	0	0	
TA5	Oppgradering av fortau og gatelys - saneringsprosjekter		106 150	86 150	5 000	5 000	5 000	5 000	0	
TA6	Oppgradering bruer	R	14 000	6 000	2 000	2 000	2 000	2 000	0	
TA7	Vei- og gatelys kommunal bev.	R	60 000	39 000	6 000	5 000	5 000	5 000	0	
TA8	Byteknikk - innkjøp maskiner	R	96 500	76 500	7 000	3 000	5 000	5 000	0	
TA9	Vei Burøya	2021	32 000	30 000	2 000	0	0	0	0	
TA10	Sjøgata - oppgradering - ny reguleringsplan	2022	97 300	34 000	26 000	37 300	0	0	0	
TA11	Rønvikfjellet ny vei/fortau	2021	99 000	65 000	34 000	0	0	0	-5 000	
TA12	Automatfronter	2024	3 400	800	800	800	800	200	0	
TA13	Sanering sentrum -vann	R	367 250	279 250	22 000	22 000	22 000	22 000	0	
TA14	Burøya/Valen - Nyholmen		14 800	12 800	0	0	0	2 000	0	
TA15	Hunstadlia - Junkervei - VL i Rv tunnel	2023	28 000	15 500	0	8 000	4 500	0	0	
TA16	Vannledning Godøyenes - Skålbones	R	100 300	36 400	10 000	17 800	17 100	19 000	0	
TA17	Forsterking brannvannsdekning/oppgradering	2024	40 000	0			15 000	25 000	0	
TA18	Hunstad Sør og Mørkvedbukta	2022	5 000	0	1 000	4 000	0	0	0	
TA19	Vannforsyning Seines/Gillesvåg	2022	89 000	11 500	48 000	29 500	0	0	0	
TA20	Reinsletta mm - forprosjekt sanering - Bypakke Bodø	2022	15 000	8 000	5 000	2 000	0	0	0	
TA21	Bertnes vannledning del 3	2021	11 000	4 000	7 000	0	0	0	0	
TA22	Sanering sentrum – avløp	R	311 000	223 000	22 000	22 000	22 000	22 000	0	
TA23	Stokkvika – Hunstadmoen	2021	106 800	92 800	14 000	0	0	0	0	
TA24	Bodøsjøen 2	2022	17 500	14 500	0	3 200	0	0	0	
TA25	Burøya/Valen – Nyholmen	2024	14 900	12 300	0	0	0	2 600	0	
TA26	Mørkved renseanlegg utvides	2022	59 700	31 700	20 000	8 000	0	0	0	
TA27	Skivik-Løpsmark Renseanlegg		14 000	2 000	0	0	0	12 000	0	
TA28	Bertnes avløpsopprydding	2021	40 200	27 700	12 500	0	0	0	0	
TA29	Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK	2022	44 000	2 000	10 000	14 000	0	0	0	
TA30	Nordstrandveien VA - forprosjekt sanering - ny veg	2024	73 000	8 000	8 000	20 000	20 000	17 000	0	
TA31	Jensvoll avløpsopprydding -forprosjekt	R	141 000	14 000	2 000	25 000	50 000	50 000	0	
TA32	Sone 500 Jensvoll overføring til sone 505 Åltjønna	2023	21 000	500	5 500	7 500	7 500	0	0	
TA33	Sone 505 Åltjønna overføring til sone 600 Stokkvika	2023	12 000	500	1 500	5 000	5 000	0	0	
TA34	Reinsletta avløpssanering	2024	90 000	10 000	15 000	25 000	20 000	20 000	0	
TA35	Urbanhydrologisk stasjon	2022	2 000	0	0	2 000	0	0	0	
TA36	Maskin og utstyr Avløp	2021	855	0	855	0	0	0	0	
TA37	Spylebil / Sugebil	2021	5 460	0	5 460	0	0	0	0	
Sum teknisk avdeling						361 979	312 685	213 900	208 800	-5 000

Tabell 45: Investering i anleggsmidler, Teknisk avdeling. Tall i 1000.

TA1-TA3: Bypakke Bodø:

Bypakke Bodø kommunal del budsjetteres på tre ansvarsnumre. Finansiering skjer gjennom innbetalinger fra bomselskapet samt mva-refusjon. Bodø kommune har forskuttert store deler av kommunal egenandel i bypakken, gjenstående beløp for kommunal finansiering utgjør netto cirka kr 2 mill. pr år eks. mva.

TA4: Oppgraderingstiltak kommunale veger:

Ekstraordinære oppgraderingstiltak på kommunalt vegnett, jfr. Hovedplan veg. Omfattet nå også tidligere vedtatt prosjekt «Rehabilitering/asfaltering distriktene».

TA5: Oppgradering av fortau og gatelys ifm saneringsprosjekter:

Forbedre gatemiljøet i sentrum, bygging av fortau samtidig med sanering av vann- og avløpsledninger. I forbindelse med utbygging av fjernvarmeanlegg tilkommer også kostnader for Bodø kommune for oppgradering av fortau.

TA6: Oppgradering bruer:

Midler til oppgradering og krav for forsterkning av et årlig utvalg av kommunens 70 bruer.

TA7: Vei og gatelys kommunal bevilgning:

Midler til utskifting av gatelys i VVA-prosjekter, utskifting/fornyning av eldre gatelysmaster og gatelyskabler samt utgifter ved nedlegging av kabelnett fra luft til jord. Utskifting av rustne gatelysmaster prioriteres også høyt.

TA8: Byteknikk, biler og maskiner:

Utskifting/fornyning av Byteknikk sin maskinpark. Det gjøres en omprioritering i perioden for å tilrettelegge for et betydelig behov for ny Veihøvel i 2021.

TA9: Vei Burøya:

Etablering av ny vei nord for sildoljefabrikken i sammenheng med utvikling av industriområde.

TA10: Sjøgata – oppgradering ifm ny reguleringsplan:

Planlegging og ombygging av Sjøgata i tråd med vedtatt reguleringsplan. Bedre tilrettelegging for syklende og gående og universell utforming av gata. Det er lagt opp til at prosjektet finansieres med midler fra bypakke Bodø, 80 mill. kr. Hvis dette ikke blir oppfylt vil prosjektet måtte finansieres med økt låneopptak.

TA11: Rønvikfjellet ny vei/fortau:

Bygging av ny veg til Rønvikfjellet i forbindelse med vedtatt reguleringsplan.

TA12: Automatfronter:

Nye funksjoner, nye skrivere, nye muligheter («tæppe» mm) gir et økt behov de neste årene for oppgradering dagens automater. Bankene har pålagt alle som eier automater til å foreta denne oppgraderingen på grunn av økt betalingsikkerhet.

TA13: Sanering vann i sentrum:

Midler til sanering av gammelt vannledningsnett i sentrumsområdene for å øke kapasiteten og bedre forsyningssikkerheten. I 2021 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien og Gildeskålveien.

TA14: Burøya/Valen – Nyholmen:

Forsterke vannforsyningen til Nyholmen, for videre utvikling av og legge til rette for ny industri i området. Bygging videreføres fra Burøya i 2024 i kombinasjon med bygging av kommunalt avløpsanlegg til området

TA15: Hunstadlia – Junkervei – VL i Rv tunnel:

Midler for opprydding i vannledningsnett ifm riksveitbyggingen på Stormyra. I 2022 og 2023 er det avsatt midler for sammenkobling av hovedvannledning mellom Grønnåsen og Stormyra, for avlasting av dagens forsyning over Rønvikjordene.

TA16: Vannledning Godøyenes – Skålboenes:

(sammenkobling hovedvannverket med Saltstraumen vannverk). Etappe 2 og 3 - Legging av sjøledning fra Øyjord til Knaplundøya og landtrase til Nordgårdåsen der sammenkobling av vannverk gjøre. Dette gjøres for å sikre reservevannsforsyning til Saltstraumenområdet. Det legges til grunn at Saltstraumen skal permanent forsynes fra hovedvannverket.

TA17: Forsterking brannvannsdekning/oppgradering:

Forsterking av vannledningsnett for å oppnå brannvannsdekning og tilstrekkelig leveringskapasitet for nye bolig og næringsområder samt eksisterende områder med manglende kapasitet.

TA18: Hunstad sør og Mørkvedbukta:

Forsterking av vannforsyning til områder sør for Rv 80 på Hunstad sør og Mørkved sør.

TA19: Vannforsyning Seines/Gillesvåg:

Ref. sak PS 17/58. Prosjektering og bygging av ny kommunal vannforsyning til Seines og Gillesvåg. Utgiftene kommer som tillegg til øvrige nødvendige investeringer. Regulering av trase er gjennomført og prosjekteringsarbeidet sluttføres høsten 2020 og byggestart blir på nyåret 2021

T20: Sanering Reinsletta ifm bypakkeprosjekt:

Prosjektering og bygging for utskifting av vann- og avløpsnett på Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Reinslettveien. Prosjektering utlyses høsten 2020.

TA21: Bertnes vannledning del 3:

Utskifting av vann og avløpsanlegg i Munarvollen som en del av arbeidet med å separere avløpssonen samt at det er behov for å fornye vannledninger i området og få to-sidig vannforsyning til området.

T22: Sanering avløp i sentrum:

Rehabilitering og sanering av gamle avløpsledninger i sentrum for å gi bedre sikkerhet mot kjelleroversvømmelser samt økt miljøgevinst ved separering. I 2021 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien og Gildeskålveien som en del av optimalisering, separering av avløpssystem i vestbyen.

T23: Stokkvika – Hunstadmoen:

Prosjektet omhandler avløpsoppdydding på Hunstadmoen med to pumpestasjoner og nytt ledningsanlegg og pumpeledning til Stokkvika, hvor det skal bygges nytt avløpsrensianlegg.

T24: Bodøsjøen 2:

Ny pumpestasjon og overføring av avløp fra blokkene i Bodøsjøen til Jensvoll rensianlegg. Det er utarbeidet forprosjekt for koordinert løsning med boligbygging på salgslagstomten.

T25: Burøya/Valen – Nyholmen:

Rydde opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden rensianlegg. Bygging videreføres til Nyholmen i 2024, i kombinasjon med bygging av kommunal vannforsyning til området.

T26: Mørkved rensianlegg:

Rydde opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden

renseanlegg. Bygging videreføres til Nyholmen i 2024 i kombinasjon med bygging av kommunal vannforsyning til området.

T27: Skivik – Løpsmark rensesanlegg:

Det planlegges samling av avløpsvann fra bebyggelse i Skivik/Løpsmark til ett nytt felles avløpsrenseanlegg lokalisert i Løpsmarka.

T28: Bertnes avløpsoppriydning:

Oppriydning i Bertnesområdet, både mht tilknytning av boliger til kommunalt avløpsnett og utskifting av ledninger for å redusere overvannsmengder i avløpsnettet. Del 3 er sanering av avløpsnett nord for Rv. 80.

T29: Vollsletta sanering del 2:

Fortsette sanering av vann og avløpsnett i del av Ramnflogveien, Medåsveien, Slettvollveien, Trettliveien og Hjartliveien.

T30: Nordstrandveien VA:

Gjennomføre sanering og utskifting av vann- og avløpsnett i Nordstrandveien i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Nordstrandveien.

T31: Jensvoll avløpsoppriydning:

Gjennomføre oppriydningstiltak i Jensvoll avløpsone. Forprosjekt har definert tiltak for å fjerne fremmedvann i avløpsnettet, det vil si bekelukkinger i Sørstrupen og Jensvollaldalen, samt separering og fornying av eldre avløpsledninger.

T32: Overføring av avløp fra Jensvoll til Åltjønnå:

I ny Hovedplan avløp er det foreslått overføring av Jensvoll avløpsone til Stokkvikå RA. Gjennomføres samtidig med prosjekt Jensvoll avløpsoppriydning og koordineres med kyststi.

T33: Overføring av avløp fra Åltjønnå til Stokkvikå RA:

Prosjektet omfatter fjerning av eksisterende slamavskiller nedenfor Alstad skole. Avløpsvann fra Jensvoll avløpsone og fra Åltjønnå overføres ved pumping til nytt rensesanlegg i Stokkvikå. prosjektet koordineres med kyststi.

T34: Reinsletta avløpsanering:

Prosjektering og bygging for utskifting av vann- og avløpsnett på Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Reinslettveien

TA35: Urbanhydrologisk stasjon:

Bygging av stasjon for nedbørsmåling på Hunstad/Mørkved.

TA36: Maskin/utstyr avløp:

Lag/dykkerbil(er), samt henger med ekstrautstyr (Steamer mm)

TA37: Spylebil/Sugebil:

Nåværende bil er utslitt og det er nødvendig å erstatte med ny. Slike biler er ingen hyllevare, og må i stor grad spesialbygges etter behov.

8.7 Kommunens fellesområde

Nr	Tall i 1000	Ferdig år	Ramme		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Drift
			Totalt	Tidligere					
KF1	MK bygg og anleggsplasser	2022	3 000	0	0	3 000	0	0	0
KF2	MK utslippsfrie anleggsmaskiner		12 000	0	3 000	3 000	3 000	3 000	0
Sum kommunes fellesområde					3 000	6 000	3 000	3 000	0

Tabell 46: Investering i anleggsmidler, fellesområdet. Tall i 1000.

KF1: Miljø- og klimavennlig bygg og anleggsplasser:

Pilotprosjekt på miljø- og klimavennlige bygg- og anleggsplasser skal gi Bodø kommune nødvendig praktisk kunnskap om hvordan en bygg- eller anleggsplass må planlegges, tilrettelegges, drives og følges opp for å sikre at den er fossilfri og utslippsfri gjennom hele byggeperioden. Pilotprosjektet skal resultere i grønn bestiller kompetanse, slik at utviklingen av grønne løsninger kan skyte fart. Tiltaket er både et drifts- og investeringstiltak, og er lagt inn etter gjeldende regnskapsrutiner. Tall i tabell er inklusiv moms.

KF2: Kjøp av utslippsfrie anleggsmaskiner:

Kjøp av utslippsfrie anleggsmaskiner er en start på en langvarig utskifting av fossildrevne anleggsmaskiner. Bodø kommune gjør jevnlige anskaffelser av maskiner drevet på diesel, og tiltaket er starten på en langsiktig strategi for innfasing av utslippsfrie anleggsmaskiner. Det kan forventes en prisdifferanse på 300 % for nullutslippsfrie maskiner slik marked og etterspørsel er kjent i dag. Den økonomiske bevilgningen gjennom klimabudsjettet skal representere en tredel av investeringskostnaden. Den øvrige andelen finansieres gjennom søknader på klimasatsmidler og eksisterende investeringsbudsjetter. Tiltaket er et investeringstiltak, og er lagt inn etter gjeldende regnskapsrutiner. Tall i tabell er inklusiv moms.

9 Tjenesteområder - drift

Bodø kommune er delt inn i 7 tjenesteområder som kalles avdelinger. Avdelingene får vedtatt hver sin budsjettramme. Dette er kommunaldirektørens fullmaktsområde.

I tillegg har kommunen et fellesområde. De sentrale inntektene, finansene og fondsoverføringer er redegjort for i kapittel 7, men her redegjøres det for resterende. I hovedtrekk består disse av faste avtaler på tvers av avdelingene, avsetning til lønnsoppgjør og overføringer til de kommunale foretakene.

Nettorammene i økonomiplanperioden foreslås fordelt slik mellom avdelingene:

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Administrasjon	126 877	135 424	129 292	130 206	127 220
Økonomi og finans	22 636	22 450	21 813	21 426	21 314
Næring og utvikling	33 177	30 455	29 522	29 274	28 834
OK	1 308 665	1 264 834	1 202 850	1 164 068	1 154 026
HO	1 232 464	1 207 707	1 148 975	1 132 835	1 131 099
Utbygging og eiendom	160 358	161 023	157 017	154 110	153 343
Teknisk	86 480	81 657	74 828	75 162	74 455
Kommunens fellesområde*	-98 442	-15 692	101 123	136 197	139 987
Sum	2 872 215	2 887 858	2 865 420	2 843 278	2 830 278
<i>Rammeendring</i>		15 644	-6 795	-28 937	-41 937

Tabell 47: Nettorammer til avdelingene i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

* På kommunens fellesområde er det justert for sentrale inntekter og utgifter som beskrevet i kapittel 7.

Avdelingenes nettorammer øker fra om lag 2 872,2 mill. kr i 2020, til 2 887,8 mill. kr i 2021, noe som tilsvarer en økning på om lag 15,6 mill. kr. Denne økningen inkluderer forventet lønns- og prisvekst.

Oppsummert er endringen forklart slik:

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-127 598	43 807	91 810	91 810
Prisjustering inntekter/utgifter	30 617	30 617	30 617	30 617
Øvrig endring	3 704	3 708	3 708	3 708
Sum konsekvensjustering	-93 277	78 132	126 135	126 135
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	106 360	53 404	33 429	33 429
Nye behov	114 115	40 298	42 398	42 898
Rammereduksjon	-111 554	-178 629	-222 900	-237 900
Sum tiltak	108 921	-84 927	-147 073	-161 573
<i>Rammeendring</i>	15 643	-6 795	-20 938	-35 438

Tabell 48: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Alle tjenesteområder. Tall i 1000 kroner.

Som en kan se av tabellen over er lønns- og pensjonsøkning beregnet til -127,6 mill. kr på avdelingene. Dette skyldes at pensjonssatsene går ned i 2021, samt at lønnsoppgjør for 2020 ikke er fordelt. For de aktive avdelingene er summen på -44,8 mill. kr. Prisstigningen bidrar med 30,6 mill. kr. Teknisk/øvrig endring er på 3,7 mill. kr.

Det er i tidligere politiske vedtak vedtatt en endring i rammene på 106,4 mill. kr i 2021, mens nye behov som er tilgodesett i forslaget er på 114,1 mill. kr. Merk at her står avsetning til underskuddsdekning 80 mill. kr for en stor andel.

Tidligere rammereduksjon er nå fordelt utover på avdelingene, og utgjør 111,5 mill. kr. Dette kommer på toppen av allerede gjeldende innarbeidede krav i avdelingene i økonomiplan 2020-2023.

9.1 Administrasjon

Administrasjonsavdelingen ivaretar stab- og støttefunksjoner til de øvrige avdelingene og utfører oppgaver som omfatter IKT, HR, kommunikasjon, service- og dokumentresenteret, politisk sekretariat, kommuneadvokaten, kriseteam og kommunens overordnede beredskapsarbeid. Hovedverneombud og tillitsvalgtapparatet inngår også i avdelingens budsjett.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	150 261	164 100	157 968	158 882	155 896
Sum inntekter	-23 383	-28 677	-28 677	-28 677	-28 677
Netto driftsramme	126 877	135 424	129 292	130 206	127 220
<i>Rammeendring</i>		8 546	2 414	3 328	342

Tabell 49: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Administrasjonsavdelingen har en netto budsjettramme på om lag 135,4 mill. kr i 2021.

Rammeendringen på -8,5 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.1.4.

9.1.1 Oppgaver og status

I økonomiplanperioden har administrasjonsavdelingen fått tildelt følgende andel av økonomiske innsparinger:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Innsparingskrav	-4 928	-7 560	-9 146	-9 632

Tabell 50: Innsparingskrav, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Dette gir følgende nettorammer fordelt på virksomhetene for økonomiplanperioden:

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
AA Felles	-10 225	-4 725	-7 357	-8 943	-9 429
Kommuneadvokat	2 172	1 827	1 827	1 827	1 827
Digitalisering og IKT	46 212	47 883	46 883	46 883	46 883
HR	35 014	32 771	32 771	32 771	32 771
Lærlinger	14 616	18 521	18 521	18 521	18 521
Kommunikasjon	20 915	18 882	18 882	18 882	18 882
Politisk sekretariat	18 173	20 266	17 766	20 266	17 766
Sum	126 877	135 424	129 292	130 206	127 220

Tabell 51: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Administrasjonsavdelingen har totalt 76 årsverk. I avdelingen ligger drift av seksjonene, kostnader til tillitsvalgte og verneombud tilsvarende 9 mill. kr, kostnader til lærlinger (18,5 mill. kr) og kostnader til politisk virksomhet (20 mill. kr). I tillegg belastes avdelingens budsjett for alle faste avtaler vedrørende kostnader til IKT- og bedriftshelsetjeneste som gjelder hele organisasjonen Bodø kommune.

9.1.2 Satsningsområder

Digitalisering og robotisering

Administrasjonsavdelingen skal fortsette arbeidet med effektivisering og digitalisering av administrative prosesser i kommunen.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidet med tiltak som skal bidra til å redusere sykefraværet i Bodø kommune fortsetter i 2021. Avdelingen skal jobbe med oppfølging av 10-faktorundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2020.

De skal jobbes videre med heltidskultur, og arbeidet med intern mobilitet og jobbglidning skal videreføres.

HR-kontoret skal påse at arbeidsgiverpolitikken har god forankring i den vedtatte HR-strategien.

9.1.3 Mål

Digitalisering, robotisering og arbeidsprosesser

- Fortsette arbeidet med digitalisering av planer
- Digitalisere en rekke av arbeidsprosessene på lønn
- Bidra inn og hente ut gevinst av prosjektene *DigiNordland* og *Ett digitalt Salten*.
- Etablere system for status og oppfølging av politiske vedtak
- Profesjonalisering av Bodø kommunes rolle i vertskommunesamarbeid

Sikre god og stabil drift

- Levere i henhold til behov og krav fra avdelingene der tjenesteproduksjonen avhenger av løsninger på IKT-plattformer, og som innfrir kravene fra kommunens kritiske døgntkontinuerlige tjenester
- Vi skal til enhver tid ha oppdatert våre tjenester på hjemmesiden
- Gjennomføre nytt IKT-anbud for Bodø kommune
- Oppdatere planverk og styringsdokumenter innen samfunnssikkerhet, informasjonssikkerhet og beredskap
- Intensivere arbeidet med kontinuitetsplanlegging og planlegging av øvelser

Arbeidsgiverpolitikk

- Bidra med leder- og prosess støtte i nærværsarbeidet
- Yte juridisk bistand til avdelingene
- Yte faglig bistand i rekrutteringsarbeid
- Redusere sykefraværet med minst 1 prosent gjennom målrettet og prioritert oppfølging

9.1.4 Driftsbudsjett med endringer

Administrasjonsavdelingens andel av nedtrekk for 2021 og resten av økonomiplanperioden fremkommer under kapittel 9.1.1. For 2021 kommer nedtrekket i tillegg til det som gjenstår av ikke effektuert nedtrekk fra 2020, der det i tertial 2 meldes om et merforbruk på 5 mill. Som følge av rullerende økonomiplan må trekk vedtatt i 2020, og som ikke er effektuert, videreføres i 2021.

Nedtrekk i 2020 som videreføres er blant annet stillingsreduksjon på 4,5 stillinger. Dette har latt seg gjennomføre gjennom digitalisering av tjenester og effektivisering.

Alle spesifiserte driftsendringer (nye behov og rammereduksjoner) kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-849	-849	-849	-849
Prisjustering inntekter/utgifter	2 027	2 027	2 027	2 027
Teknisk/Øvrig endring	5 372	6 372	6 372	6 372
Sum konsekvensjustering	6 549	7 549	7 549	7 549
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	4 425	925	3 425	925
Nye behov	2 500	1 500	1 500	1 500
Rammereduksjon	-4 928	-7 560	-9 146	-9 632
Sum tiltak	1 997	-5 135	-4 221	-7 207
Rammeendring	8 546	2 414	3 328	342

Tabell 52: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

9.2 Næring og utvikling

Nærings- og utviklingsavdelingen (NU) har stor bredde i funksjoner, arbeidsoppgaver og kompetanse. Avdelingen er på flere områder Bodø kommunes strategiske fagmiljø og legger mye innsats i god koordinering, involvering og samhandling med kommunens tjenesteområder og fagmiljøer.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	52 751	51 789	46 912	44 458	39 344
Sum inntekter	-19 573	-21 334	-17 389	-15 183	-10 510
Netto driftsramme	33 177	30 455	29 522	29 274	28 834
<i>Rammeendring</i>		-2 722	-3 655	-3 903	-4 343

Tabell 53: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Næring og utvikling er en av de minste avdelingene i kommunen med sine 36 årsverk, hvorav mange årsverk er finansiert med eksterne midler. Sykefraværet er forholdsvis lavt men økende og ligger på 5,5 % per utgangen av september 2020. Avdelingens netto budsjettramme for 2021 er på 30,4 mill. kr. Rammeendringen på -2,7 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.2.4.

9.2.1 Status og oppgaver

Næring og utvikling deles opp i tre underområder. Stab, plan og samfunnskontoret samt næring, utvikling og landbrukskontoret.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Stab felles	4 557	3 400	2 545	2 297	2 157
Plan og samfunn	11 640	10 924	10 924	10 924	10 924
Næring, utvikling og landbruk	16 980	16 132	16 054	16 054	15 754
Sum	33 177	30 455	29 522	29 274	28 834

Tabell 54: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Avdelingen har grenseflate mot, og samhandler med eksterne aktører som næringslivet, kunnskapsmiljøene, regionale og nasjonale aktører, nabokommuner og Nordland fylkeskommune.

NU ivaretar Bodø kommunes interesser gjennom høringsinnspill og påvirkningsarbeid i nasjonale reform- og strukturprosesser. Dette setter store krav til kompetanse og kapasitet når det gjelder strategisk planlegging, prosjektledelse, kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt.

Stab felles har ansvaret for å lede avdelingen og bistår i planlegging av driften i hele avdelingen. Staben ivaretar også intern og ekstern kommunikasjon fra avdelingen.

I plan- og samfunnskontoret er det samlet en del funksjoner som i stor grad er sektorovergripende innad i Bodø kommune. Dette har skapt et godt utviklingsmiljø med høy kompetanse med fokus på samhandling og medvirkning. Kontoret ivaretar funksjoner innenfor bolig, folkehelse, mangfold, klima og miljø, SLT (samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak), samferdsel og samfunnsplan/planstrategi.

Næring, utvikling og landbruk har ansvaret for storprosjektet Ny By - Ny Flyplass (NBNF), samt satsninger som Smart Bodø, Sikkerhets & Beredskaps-hovedstaden, Luftfartssatsingen «Flybyen», Bodø i Vinden, DA pilaren Motor i Nord, Kulturveien, CityLoop og Urbant landbruk. I tillegg inngår all næringsrettet virksomhet, samt landbruk, skogbruk, havbruk og viltforvaltning. Kontoret jobber for å legge til rette for offentlige og private arbeidsplasser, gründersatsning og å øke innovasjonskraften i regionen.

9.2.2 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle avdelingen i en retning som bidrar til at Bodø kommune når sine overordnede mål. Avdelingens satsningsområder fremover er:

- Bidra til å legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.
- Bidra til at Bodø kommune jobber mot å nå FNs bærekraftsmål.
- Bidra til bærekraftig utvikling av Bodøsamfunnet – med fokus på klima & miljø.
- Bidra til at Bodø skal være en trygg by, og et nasjonalt forbilde for systematisk, helhetlig og kunnskapsbasert sikkerhet og beredskap.
- Videreutvikle “Smart Bodø”-konseptet, og delta i både nasjonale og internasjonale FoU prosjekter.
- Godt og utviklende arbeidsmiljø. Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområder for god kvalitet og effektiv drift.

9.2.3 Mål

Avdelingen har i en intern prosess utarbeidet følgende mål for perioden:

Felles

- Lede utrulling (kunnskapsløft og integrering i planverk) av FNs bærekraftsmål inkludert nylig vedtatte klima & energiplan internt i kommunen, samt få opp en prosjektportefølje for regionen i samarbeid med næringsliv, academia og andre offentlige aktører.
- Utvikle styringsdokumenter inkludert eiendomsstrategi for etablering av Eiendomsselskapet tilknyttet NBNF, samt lede og fullføre forhandlinger rundt transaksjoner og transaksjonsprinsipper. Sikre endelig utbyggingsvedtak i Stortinget med lokal finansiering.
- Redusere omfanget av planverk, effektivisering av planverk.

Plan og samfunn

- Plan og samferdsel: Kommuneplanens samfunnsdel skal revideres. I samferdselsrelaterte saker ivaretas saksbehandling, bistand til kommunedelsutvalgene og lokale aktører.
- Klima og miljø: Det skal utarbeides klimaregnskap, handlingsplan for naturmangfold, overordnet miljøprogram for NBNF, massehåndteringsplan for NBNF, implementere bruk av miljøprogram og miljøoppfølgingsplan, utvikle pilot for grønne bygge- og anleggsplasser, bidra inn i arbeidet med klimabudsjett og klima- og energiplan for drift av rådhuset og kommunale foretak. Hoved-kontormodellen til miljøfyrtårn etableres som grunnlag for sertifisering av kommunale virksomheter.
- Folkehelse: Videreutvikle satsningen "Det gode liv" slik at det i større grad blir et verktøy for samskaping. Bidra til utvikling og bruk av status over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i befolkningen i kommunal planlegging.
- Mangfold og inkludering: Sikre at mangfolds- og inkluderingsperspektivet ivaretas i kommunal planlegging, tjenesteproduksjon og i kommunens samarbeid med andre. Utvikle tiltak som bidrar til et mer inkluderende arbeidsliv og økt samarbeid med næringsliv og frivillig sektor.
- Bolig: Boligplanen skal rulleres. Boligosiale behov ivaretas i kommuneplanens arealdel og samarbeid med private aktører, herunder Tilvisning avtaler og tildelingsavtaler. Følge opp samarbeid og rapportering til Husbanken. Bidra i prosjektene bofellesskap Tverlandet og småhus frem mot ferdigstillelse.
- SLT: Implementere SLT modellen som metode i alle avdelingene, og se resultater av innsatsområdene.

Næring, utvikling og landbruk

- NBNF: Bygge kunnskap og kompetanse som sikrer at planleggingen av Ny bydel oppfyller NBNF-prosjektets ambisiøse målsetninger om klima, energi og miljø. Herunder størst mulig grad av lokal massehåndtering og gjenbruk internt på området og videreutvikle tanker og konsepter om et fremtidsrettet energisystem gjennom FME ZEN.
- Næring: Realisere verdiskapningsstudien som veikart for strategisk næringsutvikling og jobbe aktivt med å få til selskaps – og organisasjonsetableringer i Bodø regionen, herunder prioritere å klargjøre og synliggjøre kommunens næringsareal på land og sjø,
- Smart Bodø: Videreutvikle Smart Bodø som paraplyfunksjon for kommunens FoUI prosjekter knyttet til smart og bærekraftig byutvikling i nært samarbeid med innbyggere, næringsliv, akademia og øvrige offentlige aktører
- Luftfart, sikkerhet og beredskap: Lede prosjektet Samlok II til utbyggingsvedtak iht. mulighetsstudie, samt realisere og videreutvikle oppstart av flyfrakt av sjømat fra Bodø lufthavn.
- Bodø i vinden: Øke antallet månedlige lesere på Bodo.no fra 7000 til 20000 samt øke antallet abonnenter på nyhetsbrev fra 2000 til 5000
- City Loops: Forankre «Digital tvilling» i hele i organisasjonen og etablere et team med superbrukere som sørger for implementering og bruk av dette i sine prosjekter, herunder i byggeprosjekter, byplanlegging, massehåndtering, energisystemanalyser, infrastruktur & trafikk.
- Urbant landbruk: Skape møtepunkt, utvikle og teste ulike salgskanaler for lokale produsenter, nye bærekraftige landbruksmetoder, samt modeller for urbant landbruk i fremtidige kompakte byområder.

- Landbruk, havbruk og skogbruk: Gjennomføre mulighetsstudie for prosessering av marin biomasse til mat, fôr-ingredienser, medisin og bioenergi forankret i kommunens klimaplan og FN's bærekraftsmål.

9.2.4 Driftsbudsjett med endringer

Alle spesifiserte driftsendringer (nye behov og rammereduksjon) kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Pensjonssatsen går ned fra 2020 til 2021, slik at avdelingen blir trukket 0,4 mill. kr for dette, videre har prisjusteringer medført en liten økning på 0,167 mill. kr. Øvrige endringer består av mindre tekniske justeringer som følge av prosjekter som går ut, men ligger igjen rester som nulles ut. Det er også samlet midler fra avdelingene til felles satsninger som tilskuddsportalen og miljøsertifisering.

Vedtatte endringer er endringer fra tidligere økonomiplaner som er vedtatt. F.eks. er ekstra bevilgningen på 1 mill. kr til «støtteordning for elbiler i borettslag 2020» tatt ut i 2021, i henhold til vedtak PS 19/222. Husleie tidligere Postgården er også trukket ut av ramma.

Nye behov gjelder tilføring av midler til grønn luftfart og Samlok II. Rammereduksjon består av avdelingens innsparingskrav i perioden.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-394	-381	-381	-381
Prisjustering inntekter/utgifter	167	167	167	167
Øvrig endring	206	216	216	216
Sum konsekvensjustering	-21	1	1	1
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-2 203	-2 700	-2 700	-2 700
Nye behov	700	700	700	400
Rammereduksjon	-1 198	-1 656	-1 904	-2 044
Sum tiltak	-2 701	-3 656	-3 904	-4 344
Rammeendring	-2 722	-3 655	-3 903	-4 343

Tabell 55: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner

9.3 Økonomi og finans

Avdelingens hovedoppgave er å forvalte og utvikle kommunens økonomiske ressurser på en måte som bidrar til effektiv tjenesteproduksjon.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	39 401	34 239	33 602	33 215	33 103
Sum inntekter	-16 765	-11 789	-11 789	-11 789	-11 789
Netto driftsramme	22 635	22 450	21 813	21 426	21 314
<i>Rammeendring</i>		-185	-822	-1 209	-1 321

Tabell 56: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Økonomi- og finansavdelingen er budsjettert med 33 årsverk i 2021, med en nettoramme på om lag 22,1 mill. kr. Rammeendringen på -0,54 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.3.4.

9.3.1 Oppgaver og status

Økonomi- og finansavdelingen består av Økonomikontoret, Regnskapskontoret og Innkjøpskontoret. Kemnerkontoret ble overført til staten 01.11.2020 og Analysekontoret blir nedlagt fra 01.01.2021. I tillegg er budsjettet til Rådmannen plassert her.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rådmann	2 056	2 091	2 091	2 091	2 091
Økonomi	3 890	7 388	6 751	6 364	6 252
Regnskap	10 236	11 249	11 249	11 249	11 249
Kemner	3 541	0	0	0	0
Innkjøp	1 831	1 722	1 722	1 722	1 722
Analyse	1 082	0	0	0	0
Sum	22 636	22 450	21 813	21 426	21 314

Tabell 57: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Økonomikontoret har ansvar for økonomisk planlegging og rapportering, drifts- og øvrige analyse, utredninger, finansforvaltning og styring og bistand i økonomiske spørsmål.

Regnskapskontoret sørger for riktig regnskapsinformasjon, korrekt momshåndtering og riktig anvendelse av lover og forskrifter. I tillegg leverer kontoret tjenester til 3 kommunale foretak, Salten Brann, Salten kommunerevisjon IKS, Salten regionråd, Bodø kommunale boligstiftelse, Bodø kirkelige fellesråd og noen små legater. Fra og med 1. november 2020 er kommunen innfordringskontor lagt under regnskap etter at kemner er gått over til staten.

Innkjøpskontoret har ansvar for anskaffelser både for Bodø kommune og andre 20 kommuner gjennom Felles innkjøp i Nordland.

Bodø kommune er i vekst og har behov til å transformere bruk av økonomiske ressurser slik at utviklingen fortsetter. For tiden har kommunen store utfordringer med å optimalisere driften, i tillegg til at det kjøres store utviklingsprosjekter. Dette stiller krav til mer effektiv oppgaveløsning, høy kompetanse og tilpasningsdyktighet. Rådmannen har startet opp driftstilpasningsprosjekt som skal effektueres frem til 2024. Økonomi- og finansavdelingen har en hovedrolle i denne prosessen. Det forventes samtidig at dette ikke går på bekostning av de ordinære driftsoppgaver og utviklingsarbeid.

Det er for tiden spesielt stort trykk på innkjøpstjenester, både fra Felles innkjøp i Nordland og kommunens egen organisasjon. Det er startet opp arbeid med å finne hva innkjøpskontoret skal levere i fremtiden og dimensjonering av kontoret i henhold til dette.

9.3.2 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle kommunens økonomi i en bærekraftig retning som bidrar til at kommunen når sine mål. Avdelingens satsingsområde fremover er:

- **Driftstilpasning av kommunal drift til tilgjengelige økonomiske ramme** - I 2020 er det vedtatt et stort driftstilpasnings-prosjekt som skal gjennomføres i løpet av en fireårsperiode. Økonomi- og finansavdeling har en viktig rolle i gjennomføringen.
- **Økonomistyring:** Øke kompetanse innenfor økonomistyring hos de budsjettansvarlige i hele kommune
- **Organisering og dimensjonering av innkjøpstjenester** - Det settes store forventninger overføre innkjøpsdrift, både fra ordinær drift og utviklingsprosjekter. I tillegg ligger forpliktelser overfor 20 kommuner gjennom ordningen med Felles innkjøp i Nordland. Tjenesten er i et veiskille og det må utredes hva tjenesten skal levere i fremtiden

- **Effektivisering, digitalisering og automatisering** - avdelingen skal fortsatt ha fokus på en effektiv drift ved å ytterligere automatisere og digitalisere arbeidsprosesser, standardisere opplæring av støtte til brukere av tjenester.
- **Godt og utviklende arbeidsmiljø** - for å beholde god kompetanse og oppnå god kvalitet og effektiv drift settes det ytterligere fokus på sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområde.

9.3.3 Mål

Driftstilpasning av kommunal drift til tilgjengelige økonomiske rammer

- I samråd med andre avdelinger utrede tiltak som kan optimalisere drift i neste fireårs periode

Organisering og dimensjonering av innkjøpstjenester

- Gjennomgå og vurdere alle avtaler i ordningen Felles innkjøp i Nordland med tanke på forpliktelser og forventninger. Utarbeide en oversikt over alle avtaler som må konkurranseutsattes i kommende periode

Effektivisering, digitalisering og automatisering

- Effektivisere, digitalisere eller automatisere minst 2 prosesser i løpet av 2021

Godt og utviklende arbeidsmiljø

- Sykefravær 4%

9.3.4 Driftsbudsjett med endringer

Alle spesifiserte driftsendringer (nye behov og rammereduksjon) kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-150	-150	-150	-150
Prisjustering inntekter/utgifter	-33	-33	-33	-33
Øvrig endring	992	992	992	992
Sum konsekvensjustering	810	810	810	810
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-2 945	-2 945	-2 945	-2 945
Nye behov	3 113	3 113	3 113	3 113
Rammereduksjon	-1 163	-1 800	-2 187	-2 299
Sum tiltak	-995	-1 632	-2 019	-2 131
Rammeendring	-185	-822	-1 209	-1 321

Tabell 58: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Lønns- og pensjonsendringer gjelder i hovedsak nye pensjonssats som har gått ned, som bidrar til noe lavere utgifter for avdelingen. Lønnsoppgjøret for 2020 er enda ikke lagt inn i kommunens HRM system, så dette blir regulert inn i 2021. Avsetning til lønnsoppgjøret er gjort på kommunens fellesområde.

Prisjustering av inntekter og utgifter har medført at inntektene har økt mer enn utgiftene.

Øvrige endringer gjelder interne transaksjoner som overføring av salgsinntekter til Administrasjonsavdelingen, opphøring av internfakturering Boligkontoret, samt to mindre overføringer til Næring og utviklingsavdelingen.

Vedtatte endringer gjelder nedtrekket i forbindelse med at Kemnerkontoret blir overført til Staten. Avdelingen var i 2020 trukket en halvårseffekt, den andre halvdelens blir trukket ut i forbindelse denne budsjettprosessen. Det er en korrigerende for tidligere nedtrekk vedrørende administrasjon og ledelse som nå er fordelt ut til alle avdelingene. I tillegg er husleie i Dronningensgate 14, hvor regnskap har frem til 2019 hørt til, trukket ut med 1,5 mill. kr.

Nye behov innebærer at avdelingen er kompensert for bortfall av salgsinntekter Kemnerkontoret (2,4 mill. kr), samt nye lov vedrørende gebyrer inkasso (0,65 mill. kr).

Rammereduksjonen er avdelingens innsparingskrav for kommende økonomiplanperiode. Dette innsparingskravet blir løst ved at Analysekontoret legges ned, samt at 2 stillinger ved regnskap ikke er erstattet etter naturlig avgang av ansatte.

Avdelingen har i denne økonomiplan redusert antall stillinger med 10%. Dette er gjort ved å automatisere arbeidsoppgaver og endre måten oppgavene gjøres på. Kommunen har sentralisert økonomitjenesten og bygd opp et fagmiljø. Etter denne siste stillingsreduksjon anser avdelingen det som grensen for nedtrekk uten at det må gjøres skyvning av arbeidsoppgaver fra økonomi til tjenesteproduksjon som da må ivareta flere oppgaver.

9.4 Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur er den største avdelingen i Bodø kommune, med tjenester som hovedsakelig er rettet mot barn og unge.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	1 670 143	1 614 022	1 516 038	1 513 256	1 503 214
Sum inntekter	-361 478	-349 171	-349 171	-349 171	-349 171
Netto driftsramme	1 308 665	1 264 851	1 166 867	1 164 085	1 154 043
<i>Rammeendring</i>		-43 814	-141 798	-144 580	-154 622

Tabell 59: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Samlet har tjenesteområdene en netto budsjetttramme på nærmere 1,3 mrd. kr og er budsjettet med om lag 1480 årsverk i 2021. Rammeendringen på 43 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.4.4.

9.4.1 Oppgaver og status

Oppvekst- og kulturavdelingen er organisert i seks hovedområder: Grunnskole, Barnehage, Barn og familie, Kultur, Flyktning og Barnevern. I tillegg er kommunaldirektøren organisert under et eget område, OK Felles.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
OK felles	-16 302	-64 956	-170 269	-198 051	-208 893
Grunnskole	636 887	629 014	632 514	638 514	638 514
Barnehage	399 581	405 379	403 579	403 579	404 379
Barne- og familie	111 457	115 627	115 627	115 627	115 627
Kultur	96 890	103 047	108 676	127 676	127 676
Flyktning	-29 856	-33 188	-33 188	-33 188	-33 188
Barnevern	110 008	109 929	109 929	109 929	109 929
Sum	1 308 665	1 264 851	1 166 867	1 164 085	1 154 043

Tabell 60: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Grunnskoleområdet består av til sammen 22 grunnskoler i Bodø, hvor det på skoler med barnetrinn også er skolefritidsordning, SFO. På 5 av skolene er det også barnehager. I tillegg er også Bodø Kulturskole, Bodø voksenopplæring og Bodø Naturskole organisert innenfor område grunnskole.

Barnehageområdet består fra 2021 av 16 ordinære kommunale barnehager. I tillegg er det 5 barnehager i oppvekstsenter som er organisert under grunnskolekontoret.

Barne- og familieenheten er en flerfaglig enhet som består av Helsestasjon-, skole- og migrasjonshelsetjenesten, Ergoterapi- og fysioterapitjenesten, Psykisk helsetjeneste, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), Spesialpedagogisk fagteam, foreldreveileder, Utekontakten og familiesentrene.

Kulturområdet består av seksjonene Ung kultur og Idrett og friluftsliv. Det er to virksomheter tilknyttet området; Bratten aktivitetspark og Stormen bibliotek. Kulturområdet har også rådgivere innenfor allmenn kultur, musikk, bygnings- og kulturminnevern.

Flyktningkontoret er organisert i henhold til spesialistprinsippet. Tjenesten består av avdeling for bosetting, avdeling for kvalifisering og driftsseksjon. Flyktningkontorets formål er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Barneverntjenesten er organisert i henhold til spesialistprinsippet. Tjenesten er inndelt i følgende seksjoner:

- Mottak / Vakt- Alle aldersgrupper
- Omsorgsseksjonen- De som bor i fosterhjem og noen i institusjon
- Ungdomsseksjonen- De fra 12 år og oppover
- Barneseksjonen- Fra 0 år og opp til cirka 12 år
- Ressursteamet- Forebygging og foreldreveiledning
- Bo- og nærmiljø- Etterverntiltak, Foyer og DUE

Gode resultater

Bodø kommune har sammenlignet med andre kommuner (Ref. Agenda Kaupang, KOSTRA, Skoleporten, Kommunebarmometeret) gode resultater både når det gjelder trivsel, grunnskolepoeng og nasjonale prøver. Tilsvarende viser resultat fra foreldreundersøkelsen i barnehagene at det er en høy grad av tilfredshet blant brukerne av barnehagetilbudet.

På driftssiden er de kommunale barnehagene i Bodø blant landets mest kostnadseffektive samtidig som man også ligger på topp med hensyn til andelen barn i alderen 1-5 år som benytter seg av barnehagetilbudet (dekningsgrad).

Ved oppstart av barnehageåret 2020/2021 drifter samtlige kommunale barnehagene i henhold til de vedtatte pedagog- og bemanningsnormene.

Grunnskolen oppfyller lærernormen det vil si kravet til lærertetthet i klassene når det gjelder ordinær undervisning. Til tross for at Bodø kommune har en god dekning på ordinær undervisning er andelen som får spesialundervisning høy.

Skolefritidsordningen er blitt billigere gjennom at prisene er blitt redusert med 9 % fra høsten 2019. Det er innført søskenmoderasjon og det er reduksjon i satsene ved lav inntekt. Kulturskolen har fått tilført ressurser som gjør at aktiviteten kan økes. Den kulturelle skolesekken som hører hjemme på kulturskolen har aktiviteter rettet mot grunnskoleelevene. De statlige overføringene er økt og det har muliggjort en aktivitetsøkning også her.

Grenseløs og ambisiøs kulturhovedstad

For barn og unge er møte med kunst og kultur i nærområdet av stor betydning. I Bodø kommune har barn og unge muligheter til å forme egen fritid, utvikle og medvirke til positive møteplasser og fritidsaktiviteter. Det betyr også at kunst- og kulturtilbudet skal være tilgjengelig i hele kommunen.

I 2021 åpnes det to nye møteplasser for ungdom på henholdsvis tidligere Tverlandet skole og i «Svømmehallen» i Rensåsen. Bodø 2024 aktualiserer ytterligere nye muligheter for internasjonalt samarbeid, og arbeidet med å bli Europeisk ungdomshovedstad er et viktig ledd i å bygge kultur og kompetanse.

For å skape et godt lokalt kulturliv må alle få muligheter til å delta i og oppleve et mangfold av kunst- og kulturaktiviteter i nærmiljøet. Mangfoldet skapes gjennom et samspill mellom flere kunst- og kulturaktører: de frivillige kulturorganisasjonene, de semi-profesjonelle og de profesjonelle miljøene, knyttet til en rekke møteplasser og arena: fritidssentrene, Bodø kulturskole, Stormen konserthus og Stormen bibliotek, altså både de profesjonelle kunst- og kulturaktørene, og like mye det frivillige kulturlivet.

Kommunen har et ansvar for å ha kulturfaglig kompetanse og kapasitet, som gjør oss i stand til å medvirke og samskape med kulturlivet, på deres premisser. Byjubileet i 2016 var en stor milepæl for byen, og danner et viktig bakteppe for arbeidet med kommunedelplanen for kultur. 200-års jubileet stimulerte til mer synlig og større kulturaktivitet, samt økt bevissthet til fremtidens kunst- og kulturpolitikk.

Bodø var kåret som Norges kulturkommune i 2017 og 2018 på bakgrunn av det langsiktige og systematiske arbeidet med tilrettelegging for kulturaktivitet, kulturopplevelser, idrett og friluftsliv med stor innsats på nesten alle aspekter, fra barne- og ungdomsarbeid til kunst- og kulturformidling. Alle kultursatsinger, og det aktive kulturarbeidet som har blitt gjort i Bodø de senere år, har gitt byen selvtillit og grunnlag til å få status som Europeisk kulturhovedstad i 2024. Kommunen vil sikre langtidseffekter i arbeidet med Bodø 2024, herunder kulturell infrastruktur, nye samarbeidsstrukturer, inkludering, økt frivillighet og internasjonalisering. Kultursatsingen skal bidra til å øke attraksjonskraften overfor ungdom og unge voksne, og til å rekruttere kritisk kompetanse i næringsliv og samfunn.

Den fremtidige satsingen skal vise at Bodø er og utvikler seg som en av de mest spennende og nyskapende kulturbyer nasjonalt og internasjonalt. Dette blir krevende i en tid hvor hele kommuneorganisasjonen må omstille seg med bakgrunn i behovet for økonomitilpasninger.

Utvikling antall bosettinger av flyktninger

Grunnet nedgang i bosetting de siste tre årene, med en vesentlig nedgang i 2020 som følge av koronapandemien er de forventede inntekter for 2021 vesentlig redusert sammenlignet med 2020. Dette er en direkte konsekvens av færre antall bosettinger enn det som var budsjettet i 2020, samt nedgang i inntekter grunnet lave ankomsttall de siste årene. På grunn av koronasituasjonen og stans i innreise for overføringsflyktninger er behovet for bosettingsplasser i 2020 redusert fra 74 til 48 bosettingsplasser. Bodø kommune forventer lave anmodningstall også for 2021.

Flyktningkontoret jobber aktivt med å redusere utgiftene for å tilpasse seg det fallende inntektsnivået. Vi ser blant annet en positiv utvikling i forhold til reduserte sosialhjelpsutbetalinger, nedgang i driftsutgifter, samt forventet effekt i forhold til justerte antall stillinger på område flyktning og i andre tjenester knyttet til bosetting av flyktninger. Samtidig er det viktig å ivareta nødvendig drift, oppfølging, utvikling og kompetanse for kommende år.

9.4.2 Satsingsområder

OK avdelingens satsingsområder er forankret i [Kommunedelplan for tjenestene i Oppvekst- og kulturavdelingen 2018-2030](#) og øvrig planverk.

Sammen for en god oppvekst

OK-avdelingens strategi i oppvekstarbeidet vektlegger mange forebyggende tiltak med tanke på å styrke beskyttelsesfaktorene og redusere risikofaktorene i barn og unges oppvekstmiljø.

Hovedsatsingen er på det universelle, det vil si tilbud til alle. Andre tiltak er rettet mot barn og unge i risiko, noen mot barn og unge med særlige behov, og noen mot barn og unge med særskilt gode evner.

Tidlig innsats er et bærende prinsipp i tilnærmingen og oppbyggingen av tjenestetilbudene. Med tidlig innsats menes både at man setter i gang tiltak så snart man har registrert en risiko eller et behov, uansett alder, men også at de yngste aldersgruppene prioriteres.

God samhandling og tverrfaglig tilnærming rundt barn og unge som har særlig behov for koordinerte tjenester er nødvendig. Samlokalisering er et valgt virkemiddel for effektive tjenester, grunnlag for innovative løsninger, og innbyggernes opplevelse av «en-dør-inn»- tankegangen.

Satsingsområdene er:

1. Tidlig innsats

- Satsning på inkluderende barnehage- og skolemiljø
- Aktiv satsning på generelle og særskilte foreldrestøttende tiltak
- Forebygge, hindre og avdekke vold og overgrep
- Fysisk aktivitet, kosthold, søvn og forebygging av ulykker
- Livslust, livsmestring og utviklingsfremmende tiltak
- Trygge gode oppvekstvilkår gjennom å hindre utenforskap og forebygge barnefattigdom

2. Kvalitet

- Innføring av kunnskapsløftet 2020 og kunnskapsløftets intensjoner i grunnskolen
- Fokus på optimalisering av bemannings-, pedagog- og lærenormer i barnehager og skoler
- Nulltoleranse for mobbing

3. Samhandling

- Samarbeid med frivillig sektor
- Benytte ledermøtene på alle nivå som en god arena for samhandling og prioritering av satsingsområder.
- Videreutvikle gode samarbeidstiltak som sikrer et oversiktlig og velfungerende system for spesialpedagogisk ressurstildeling til barnehager og skoler
- Sikre barn og unges medvirkning i saker som angår dem
- Informasjon og kommunikasjon til barn og unge er tilpasset alder og modenhet
- Sammenslåing av barnehage- og skolekontoret til ett fagkontor.

4. Kompetanse

- Kompetente medarbeidere på alle tjenesteområder
- Samarbeide med HR-kontoret om tiltak for å sikre nødvendig rekruttering av kjernekompetanse i avdelingen

- IKT og læring digitalisering - et langsiktig arbeid, både pedagogisk og med utstyr og infrastruktur.

5. Mangfold

- Inkludering og universell utforming
- Tilrettelegge for samhandling uavhengig av etnisitet, kjønn, alder, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet
- Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
- Ivareta et allsidig og godt samisk tilbud i tjenestene

Se også:

[Strategi for Bodøskolen 2018-2023](#)

[Kvalitetsplan for barnehage 2019-2023](#)

[Kommunedelplan for kultur 2018-2027](#)

9.4.3 Mål

Satsningsområde	Indikator/målemetode	Resultat 2019	Mål 2021
Tidlig innsats	01. Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst		> 90 %
	02. Helsefremmende skoler (sertifisering) Prosentandel av totalt 25 skoler	88 %	Alle
	03. Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med sin egen helse. (Ungdata)	68 %	75 %
	04. Andel 1 åringer med barnehageplass. (Med rett til plass og søkt innen frist)	100 %	100 %
	05. Andel barn med tiltak som ikke er plassert utenfor hjemmet sammenliknet med antall innbyggere 0-17 år	1,7 %	1,4 %
Kvalitet	01. Antall saker i barnevern- tjenesten med avvikende saksbehandlingstid (fristbrudd)	26	Maks 5
	02. Andel individsaker i PP-tjenesten som ferdigstilles innen frist		100 %
	03. Andel henviste saker til ergo-/fysioterapitjenesten som behandles iht. prioriteringsnøkkel	60 %	80 %
	04. Andel barnehager som årlig gjennomfører foreldreundersøkelsen	100 %	100 %
	05. Andel elever som trives på skolen	89 %	100 %
	06. Mobbing, trinn 7 Elevundersøkelsen (Kilde: Skoleporten 2019-20)	7,5 %	0 %
	07. Mobbing, trinn 10 Elevundersøkelsen (Kilde: Skoleporten 2019-20)	7,1 %	0 %
	08. Andel elever med vedtak om spesialundervisning (KOSTRA)	10,4 %	6,5 %
	09. Grunnskolepoeng (Skoleporten)	43,4	43,4
	10. Mestring (Elevundersøkelsen Skoleporten)	4,1	4,2
	11. Redusert sykefravær (Se egen tabell)		

Samhandling	01. Elevdemokrati og medvirkning (Elevundersøkelsen, skoleporten)	3,8	4,0
Kompetanse	01. Antall elever per årsverk til undervisning. (Skoleporten)	11,0	11,5
	02. Lærertetthet i ordinær undervisning (Skoleporten)	15,6	16,0
	03. Andel lærere med godkjent utdanning (skoleporten)	98,5 %	100 %
Mangfold	01. Overgang til arbeid og utdanning direkte fra introduksjonsprogram (inkl. overgang til grunnskole og lønnstilskudd NAV)	75 %	75 %

Tabell 61: Mål for Oppvekst- og kulturavdelingen.

9.4.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 1,6 mill. kr i 2021, økende til 2,4 mill. kr for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2020.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på totalt - 39,1 mill. kr i 2021, økende til -119,8 mill. kr i 2024. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-18 935	-18 935	-18 935	-18 935
Prisjustering inntekter/utgifter	9 438	9 438	9 438	9 438
Øvrig endring	1 929	1 926	1 927	1 927
Sum konsekvensjustering	-7 568	-7 571	-7 570	-7 570
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-995	-30 916	-31 956	-31 956
Nye behov	1 600	1 600	1 600	2 400
Rammereduksjon	-39 119	-71 179	-108 922	-119 764
Sum tiltak	-36 264	-98 245	-137 028	-147 070
Rammeendring	-43 832	-105 815	-144 597	-154 639

Tabell 62: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

9.5 Helse og omsorg

Helse og omsorgsavdelingen (HO) er den nest største avdelingen i Bodø kommune. Tjenesteområdet skal sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet slik at innbyggerne får best mulig levekår, og at de sosiale helseforskjellene i befolkningen reduseres.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	1 589 835	1 583 333	1 524 600	1 509 460	1 516 224
Sum inntekter	-357 371	-368 625	-368 625	-368 625	-368 625
Netto driftsramme	1 232 464	1 214 707	1 155 975	1 140 835	1 147 599
Rammeendring		-17 757	-76 489	-91 629	-84 865

Tabell 63: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Avdelingens netto budsjetttramme for 2021 er på 1 214 mill. kr og er budsjettert med 1397 årsverk i 2021.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
HO Øvrig	38 830	22 871	-43 437	-63 681	-56 576
Institusjoner	350 706	360 434	360 434	360 434	360 434
Hjemmetjenesten	408 400	392 265	394 165	394 165	394 165
Miljøtjenesten	257 839	260 231	260 231	260 231	260 231
Tildeling	12 419	15 883	21 217	26 774	26 774
Helse	82 621	83 897	85 147	85 147	85 147
NAV	81 649	79 127	78 219	77 765	77 424
Sum	1 232 464	1 214 707	1 155 975	1 140 835	1 147 599

Tabell 64: Fordeling av nettoramme på avdelingene. Tall i 1000 kroner.

9.5.1 Oppgaver og status

Helse- og omsorgsavdelingen tilbyr et mangfold av tjenester som leveres hele døgnet og som i hovedsak er hjemlet i lover og forskrifter. Tjenestene er i hovedsak vedtaksbetinget og tildeles ut fra en individuell vurdering med mål om å nå tidligere funksjon eller så nært ønsket funksjonsnivå som mulig.

HO leverer tjenester med god kvalitet. HO har over år levert tjenester på høyt nasjonalt nivå for våre innbyggere. Kommunebarometeret for 2020 dokumenterer at Bodø kommune er på 30 plass av alle rangerte kommuner innen sektoren pleie og omsorg (sykehjem, hjemmetjenester mv.). Dette er en ytterligere fremgang fra 2019 hvor kommunen kom på 45 plass.

Innen Helse kom Bodø på 160 plass. Hovedårsakene til det resultatet er manglende legedekning i kommunen og lav andel fastlegelister som er åpne for innbyggerne.

Korona. Koronapandemien har vært krevende å håndtere for HO. For det første har avdelingen vært nødt til å redusere tjenestenivået på mange områder for å overholde krav til smittevern. For det andre har avdelingen har brukt flere personalressurser overfor enkeltpasienter, og har økt bruken av ressurser i institusjonene for å sikre overholdelse av regelverket. HO hatt mange ansatte i karantene, særlig i vår. Dette har medført høyt fravær og behov for å ta inn vikarer for å dekke opp kritiske situasjoner. Mange ansatte har hatt store arbeidstidsbelastninger over lang tid.

For det tredje har korona medført store endringer i tjenestetilbudet for mange av avdelingens brukere og pasienter. Det registreres økt symptomtrykk blant avdelingens brukere som har psykiske problemer. Avdelingen ser økende ensomhet blant hjemmeboende eldre med kognitive utfordringer, med økt belastning for pårørende. Flere av disse eldre har fått svekket sine kognitive tilstander, og det registreres en vesentlig høyere søknadsmasse til dagtilbud for eldre, og et stort press på langtidsplasser sykehjem nå i høst. I sykehjem har mange beboere en økt opplevelse av ensomhet.

HO var tidlig ute og innførte krav til karantenetid for alle utenlandske vikarer. Det har i flere tilfeller medført at avdelingen har unngått smitte inn i sykehjem.

Helsekontoret har stått for store deler av arbeidet knyttet til etablering av luftveislegevakt, testing og smittesporing. På Sølvsuper helse- og velferdssenter er det etablert koronaavdeling hvor 20 sengeposter ble klargjort for Covid-19 positive. Det har også vært betydelig aktivitet knyttet til å fremskaffe tilstrekkelig mengder med smittevernustyr.

HO estimerer at avdelingen totalt kommer til å ha koronarelaterte utgifter tilsvarende cirka 40 mill. kr i 2020.

9.5.2 Satsingsområder

Stor vekst i oppgaver innenfor helse og omsorg. Bodø kommune står ovenfor en meget stor og krevende vekst i behovet for tjenester fremover de neste årene, knyttet til et økende antall eldre i Bodø, og da særlig eldre med kognitive svekkelser. I tillegg har det vært en økning i etterspørsel etter tjenester fra personer med rus- og psykiske helseproblemer, og fra brukere med nedsatt funksjonsevne, og et større spekter av helsemessige og sosiale utfordringer. Dette vil medføre store faglige og økonomiske utfordringer i økonomiplanperioden og de neste tiårene fremover.

Agenda Kaupang skriver i sin rapport «Økonomianalyse Bodø kommune 2019» at utgiftsbehovet til pleie og omsorg antas å øke med 736 mill. kr frem til 2040. Agenda Kaupang påpekte også at det vil være viktig at Bodø kommune de nærmeste årene klarer å øke kapasiteten på boliger med heldøgns omsorgstilbud, for å dempe den fremtidige veksten i behov for sykehjemsplasser. Det viktigste strukturelle grepet for å utvikle økonomisk bærekraftige tjenester er å sørge for driftseffektive bygg som er godt tilrettelagt for de tjenestene som skal leveres. Arbeidet med å dreie tjenester til lavere nivå i omsorgstrappen vises tydelig i denne økonomiplanen, og spesielt i satsningen på 2 helsebygg i investeringsplanen.

Økningen i antall brukere/pasienter i HO er kommunens største utfordring fremover og vil medføre en betydelig vekst i tjenesteforpliktelse og kostnader fremover.

Disse demografiske kostnadsframskrivningene tar ikke høyde for økninger i oppgaver knyttet til overføring av stadig nye oppgaver fra spesialisthelsetjenestens over på kommunene, overføring av oppgaver fra nasjonale myndigheter, og heller ikke innbyggernes økte forventninger til kvalitet i tjenestene i fremtiden.

Økte oppgaveskyv fra spesialisthelsetjenesten. Bodø kommune opplever at flere pasienter overføres fra spesialisthelsetjenesten, samtidig som disse pasientene har mer krevende og sammensatte diagnoser. Som følge av endret prioritering i sykehusene, med bl.a. mer poliklinisk behandling og kortere liggetid, har kommunene fått flere oppgaver knyttet til oppfølging og viderebehandling etter sykehusoppholdene.

Flere oppgaver foreslås overført fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. [Stortingsmelding 24 \(2019-2020\)](#) foreslår at flere pasienter skal få lindrende/palliativ behandling i eget hjem og gjennom kommunale tjenester. I [Nasjonal helse- og sykehusplan \(2020-2023\)](#) heter det (vår understrekning):

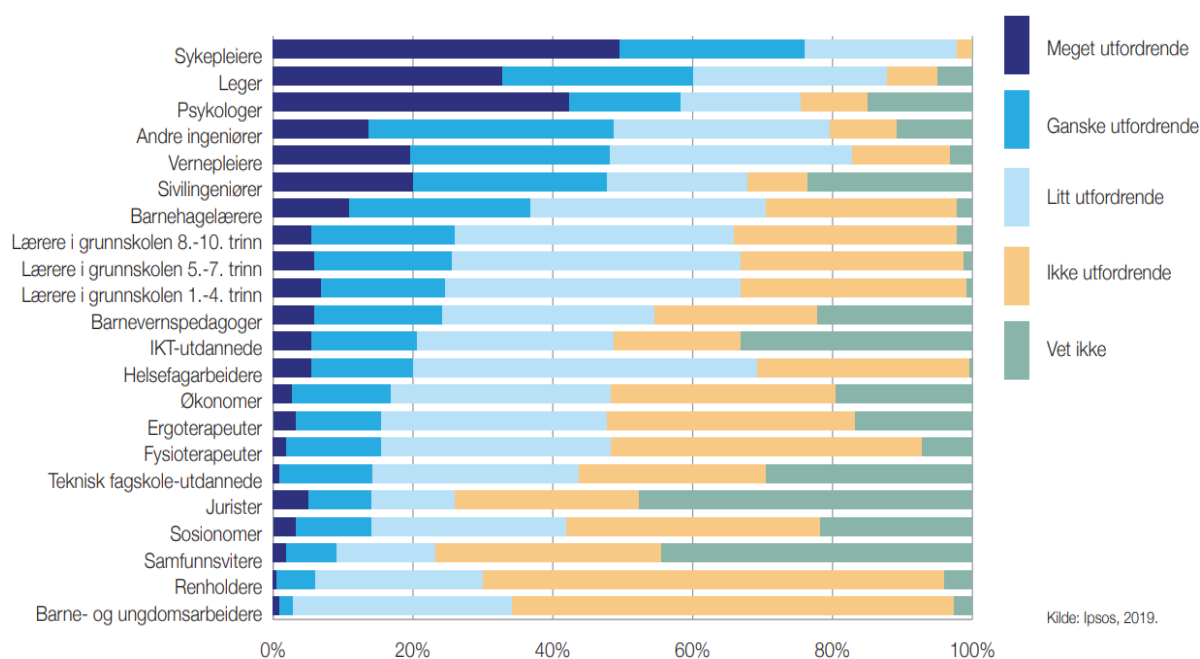
“Spesialisthelsetjenesten innretter i større grad sitt tilbud mot de med mest omfattende hjelpebehov, og støtter og veileder fagfolk i kommunale tjenester. Kommunene gir tilbud til de med lettere og moderate psykiske helseutfordringer”.

Fra 2020 er det [lovfestet](#) en plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Dette samtidig som den øremerkede tilskuddsordningen opphørte fra 2020, og innlemmes i kommunerammen.

Krevende kamp om arbeidskraft. Det er et kritisk behov for å rekruttere, stabilisere og øke kompetansen i samsvar med demografiutvikling og økt ansvar for pasientgrupper med omfattende medisinsk faglige utfordringer. Mangelen på sykepleiere gir store kostnadsoverskridelser på innleie av vikarer.

Samtidig er sykepleierkompetanse den mest krevende yrkesgruppen å rekruttere fremover for kommunen, og dokumenteres klart gjennom [arbeidsgivermonitoren til KS s. 17](#) (figur 2-6).

Figur 2-6: Rekrutteringsutfordringer i kommuner. N = 220.

Figur 9. Rekrutteringsutfordringer i kommuner.

KS har beregnet at årsverksbehovet innen Helse- og omsorg fra 2018 vil øke med 30 % frem mot 2030 i kommune-Norge. Rekruttering av sykepleiere er kommunens største utfordring som arbeidsgiver, og ressurser må allokeres internt i hele kommunen i samsvar med dette.

HR-kontoret i Bodø kommune beregnet i 2019, på bakgrunn av demografiendringer og turnover, at Bodø kommune trenger mellom 70 - 75 nye sykepleiere hvert eneste år frem til 2023. HO har til enhver tid om lag 40 sykepleierstillinger ubesatt, og dette har vært situasjonen over tid. HO konstaterer at dagens innsats for å rekruttere og beholde sykepleiere må forsterkes.

Disse nye pasientoppgavene fordrer økt tilgang særlig på leger og sykepleiere utover de rene demografiske framskrivninger. I dag har Bodø kommune utfordringer knyttet til legedekningen, men de siste årene er det brukt øremerkede midler til å øke rekrutteringen av leger. Satsningen på ALIS-NORD har gitt effekt på kvalitet og kapasitet både i institusjonstjenesten og fastlegetilbudet.

9.5.3 Tiltak

Målrettet arbeid for å rekruttere og beholde kompetanse. Det viktigste avdelingen kan gjøre for å lykkes med å rekruttere kritisk kompetanse er å tilby gode fagmiljøer og gode arbeidsvilkår. Heltidskultur vil være sentralt, som arbeidsgiver er avdelingen avhengig av å kunne tilby 100 % stillinger til kommunens kritiske kompetanseansatte. HO satser også på å øke utdanningskapasitet i regionen, og deltar i de største rekrutteringsprosjektene i Nordland på tvers av kommuner, Nord universitet og NLSH. Endelig vil avdelingen i 2021 iverksette et prosjekt for å kartlegge og effektivisere bruken av sykepleierkompetansen.

Avdelingen vil i 2021 starte opp et innovasjonsprosjekt for å kartlegge og komme med forslag til hvordan vi kan optimalisere bruken av avdelingens kompetanse. Prosjektet vil kartlegge bruken av fagkompetanse i dag, og gjennom tjenstedesign og medvirkning fra de ansatte beskrive hvordan vi kan benytte kompetanse mer effektivt fremover. Konkrete resultater skal være forslag til nye bemanningsplaner og arbeidsbeskrivelser for sykepleiere, helsefagarbeidere, vernepleiere og assistenter. Særlig mer effektiv bruk av sykepleierkompetanse vil ha fokus. Det er allerede utviklet og gjennomført en pilot ved Hovdejordet og Vollsletta sykehjem som avdelingen vil ta utgangspunkt i, og bredde ut i resten av tjenesten. Dette prosjektet – sammen med heltidskultur – vil være sentral i arbeidet med å utvikle gode fagmiljøer og gode arbeidsvilkår fremover.

Avdelingen har i 2020 arbeidet med flere tiltak innenfor heltidskultur. Det er opprettet et bemanningskontor som skal sikre kontinuitet og kvalitet i tjenesten gjennom å formidle riktig personell til riktig tid. Fra oppstart i april 2020 har Bemanningskontoret finansiert 45 stillinger opp til 100 % blant medarbeidere som hadde uønsket deltid. Alle ansatte som har ønsket å øke sin stillingsstørrelse har fått det innvilget så langt i 2020. Heltidskulturmidlene har gjort det mulig å la alle stillinger bli lyst ut i 100 % i 2020. Fire sykepleiere er ansatt direkte for å erstatte kostbar innleie fra private utleiebyråer.

I politisk sak PS 20/100 er det beskrevet et behov for økning i budsjettet for heltidskultur på 16,3 mill. kr, hvis avdelingen skal iverksette heltidskultur i hele pleie og omsorg. Rådmannen anbefaler en gradvis innføring av heltidskultur etter den nye foreslåtte modellen. Heltidskultur finansieres med 7 mill. kr i 2021 og 2023, økende til 8 mill. kr 2023, og full finansiering av tiltaket i 2024. Avdelingen prioriterer oppstart av arbeidet med heltidskultur i 2021 i virksomheter hvor andelen heltidsstillinger er lavest. Gjennom gradvis opptrapping vil avdelingen få nødvendig forankring av at heltidskultur vil bety flere helgetimer i turnus, og viktige erfaringer med modellen før den iverksettes i hele pleie og omsorg.

Satsing på velferdsteknologi/e-Helse. Bruk av velferdsteknologiske løsninger i helse- og omsorgsavdelingen har hatt stort fokus gjennom flere år. Dette er løsninger som skal bidra til å sikre en økonomisk bærekraftig helsetjeneste i kommende år. Fokus framover vil i større grad være knyttet til etablering av innovative løsninger som gir mulighet for at helsetjenester som i dag utføres i sykehus eller i kommunale institusjoner/sykehjem, kan utføres i brukeren/pasientens eget hjem.

Satsingen på disse nye innovative helseløsningene er i Bodø kommune samlet under Smart Helse, og er initiert med utgangspunkt i Innovasjonsutvalgets rapport (PS 64/2018) der helse er tatt fram som en av fire pilarer i Bodø 2050 – Ambisjoner for framtiden. Etablering av et Helsehus vil legge til rette for felles satsing på nye økonomisk bærekraftige helseløsninger, og bli en arena som forener både spesialisthelsetjeneste, primærhelsetjeneste, utdanning, forskning og næringsliv.

Nye krav til bærekraftige tjenestenivåer. Avdelingen har siden 2019 forsterket rapportering og månedlig oppfølging på økonomi, og iverksatt nødvendige tiltak for å drifte innenfor tildelte rammer i hele organisasjonen. Avdelingen ser stor effekt av dette allerede i regnskapet per tertial 2 i 2020 hvor helse- og omsorgsavdelingen leverer et mindreforbruk på 7,2 mill. kr eksklusiv utgifter til Koronapandemien. På samme tidspunkt i fjor hadde avdelingen et merforbruk på 45,6 mill. kr.

Avdelingen jobber videre med å sikre at hele organisasjonen har en tydeligere forståelse for hva som gir bærekraft når fremtidens tjenestetilbud skal utformes. Avdelingen er også forberedt på den endringsprosess som de økonomiske utfordringene nødvendiggjør, hvor omstilling av personale er et sentralt element. Det er urealistisk å planlegge for at avdelingen skal håndtere de økonomiske utfordringene kun gjennom å effektivisere tjenestene. Det er nødvendig å redusere nivå og avvikle deler av tjenestetilbudet, dersom avdelingen skal drifte innenfor de gitte rammer i økonomiplanen.

Det må påregnes at det tar noe tid før den økonomiske effekten av dette arbeidet fremkommer i form av færre årsverk og lavere driftskostnader.

Avdelingen må vri tjenester fra institusjon og over til boliger med døgnomsorg / hjemmebasert omsorg. Agenda Kaupang har gjennomført en framskrivning av behovet for antall sykehjemsplasser frem til 2040. Dersom kommunen skal tilby prosentvis det samme antall sykehjemsplasser til eldre som i dag vil behovet øke fra om lag 400 til cirka 800 i 2040. Opprettholdelse av dagens nivå får som konsekvens at kommunen må bygge og bemanne et nytt sykehjem med 100 plasser hvert 5. år de neste 20 årene. Dersom kommunen klarer å erstatte 130 av disse institusjonsplasser med bolig med døgnomsorg estimerer Agenda Kaupang en årlig innsparing på mellom 20 og 33 mill. kr. Kan kommunen i tillegg gi innbyggerne helse- og pleietjenester hjemme lengre, og i et større omfang enn i dag, vil det også bidra vesentlig til en mer bærekraftig økonomi.

For å sikre bærekraftige tjenester i fremtiden må kommunen *reducere veksten* i behovet for flere institusjonsplasser (sykehjem) gjennom å utvikle nye bygg med døgnomsorg og økt satsing på hjemmetjenester. Ved å forsterke våre tjenester i de laveste trinnene i omsorgstrappen vil kommunen bidra til at innbyggerne kan bo hjemme så lenge det er mulig.

Figur 10: Omsorgstrappen.

Denne satsningen på de lavere trinnene i omsorgstrappen er i samsvar med nasjonale anbefalinger, og i samsvar med vedtatt strategi i kommunedelplanen for Helse- omsorgs og sosialtjenestene i Bodø kommune. Bodø kommune må samtidig erkjenne at kommunen i alle tilfeller vil få en vesentlig økning i andel "skrøpelige" eldre med behov for sykehjemsplasser, både korttid og langtid. Hensikten er å *dempe denne økningen* fremover.

De fleste innbyggere ønsker å bo i egen bolig så lenge som mulig, også med store funksjonshemninger og ulike hjelpebehov. Dette krever fleksibilitet og nytenking om boligutforming. Hvordan boliger og bo-områder utformes har store konsekvenser for bemanningsbehovet og kostnadsnivå i fremtiden. Det vil derfor være viktig å se på muligheter for samspill og universell utforming i alle bydeler og utbygninger fremover.

Avdelingen må samle våre tjenester i mer driftseffektive bygg og soner. Skal kommunen lykkes med å utvikle en bærekraftig og faglig god helsetjeneste i fremtiden må avdelingen samle institusjonstjenestene i langt større grad enn i dag, og samle bygg i soner hvor avdelingen har størst mulighet for effektiv drift: Sentrum (Helsehus), Hovdejordet, Mørkved, Tverlandet og fremtidig Ny By-området peker seg ut som gode alternativer. Helt konkret foreslås det at kommunen i økonomiplanperioden prioriterer å bygge et Omsorg+ bygg som er fleksibelt nok til å tilby både sykehjemssenger og omsorgsleiligheter, og som kan endres ettersom behov i befolkningen endrer seg fremover. Bygget vil både bidra til å ta ned driftsnivået sammenlignet med dagens nivå, og kunne håndtere den tidlige delen av den store veksten som kommer innen eldre med behov for heldøgns tjenester de neste 10 årene. Dette - sammen med Helsehuset – vil både øke kommunens kapasitet innen heldøgns omsorg, og samtidig gi en mer driftseffektiv ressursbruk. I forlengelsen av dette må Miljøtjenesten etablere nye og mer driftseffektive bygg, som i større grad har fellesskapsløsninger i grupper fra 6-8 boliger.

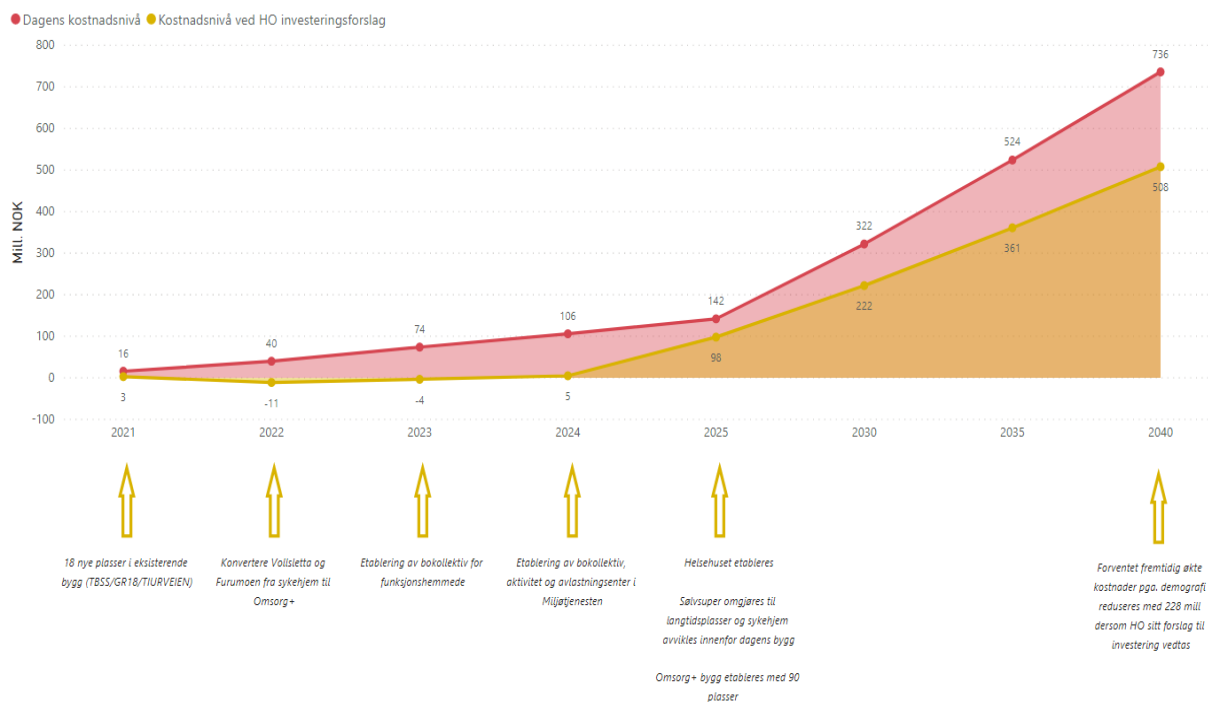
HO forventer at fremtidige økte kostnader på grunn av befolkningsendring kan reduseres med følgende grep:

Når	Tiltak / effekt
2021	Etablere 18 nye omsorgsplasser i eksisterende bygg (Tverlandet og Gamle Riksvei 18)
2021	Justere drift i deler av Vollsletta og Furumoen fra rene sykehjem til delvis omsorg+ nivå.
2024	Etablering av bokollektiv, aktivitet og avlastningssenter i Miljøtjenesten
2025	Helsehuset er klart til bruk for korttidsplasser, rimeligere drift enn korttid i dag
2025	Sølvsuper endres til langtidsplasser, rimeligere drift enn i dag
2025	Omsorg+ bygg etableres med 90 plasser, rimeligere drift enn sykehjem
2025	Kostnadsnivå forventes redusert med 44 mill. kr
2030	Kostnadsnivå forventes redusert med 100 mill. kr
2040	Kostnadsnivå forventes redusert med 228 mill. kr

Tabell 65: Tiltak i investeringsplanen med som endrer fremtidig kostnadsstruktur.

Tiltakene som beskrevet i tabellen er synliggjort i figuren nedenfor. Den røde grafen viser dagens kostnadsnivå fremskrevet i perioden frem til 2040 uten endringer i struktur. Den gule grafen viser et redusert kostnadsnivå i hele perioden som følge av strukturelle endringer i helsebyggene. Med en økt satsing på driftseffektive helsebygg bygg i den lavere delen av omsorgstrappen vil kommunen redusere de fremtidige merkostnadene, som følge av befolkningsendringene i perioden mot 2040.

Pleie og omsorg - Fremtidig kostnadsutvikling

Figur 11: Pleie og omsorg – fremtidig kostnadsutvikling. Tall i mill. kr.

Dersom kommunen prioriterer å etablere Omsorg+ bygg, bokollektiv/aktivitet-senter i Miljøtjenesten og Helsehus tidligere i økonomiplanen vil de økonomiske effektene kunne oppnås tidligere, og enda hurtigere understøtte en bærekraftig økonomi. Samtidig må avdelingen fase ut bygg som ikke er driftseffektive.

Innenfor definerte soner må avdelingen lykkes med å la ansatte jobbe mer på tvers av tjenesteenheter. Samling av boliger med døgnomsorg vil også medføre mindre kjøring for hjemmetjenesten. Det innebærer at de ansatte kan bruke en større del av tiden hos brukerne og mindre til transport.

Avdelingen må videreføre satsningen på frivillighet, forebygging, aktivisering, helsefremming og rehabilitering. Det at eget hjem vokser frem som den største arenaen for helse- og omsorgstjenester, medfører behov for å øke satsning på områder som aktivisering, hverdagsrehabilitering, demensomsorg, bruk av velferdsteknologi, tverrfaglighet og koordinering av ulike tjenester. HO erkjenner samtidig at dagens nivå på forebygging, aktivisering, helsefremming og rehabilitering ikke kan finansieres fremover innenfor sannsynlige økonomiske rammer.

Avdelingen må prioritere tydeligere. Avdelingen har kommet langt i utviklingen av helse- og omsorgstjenestene, i tråd med nasjonale og kommunale føringer. Det har vært satset mye på å utvikle arbeidet med forebygging og tidlig innsats, og det arbeides ut fra en helhetlig tilnærming som bidrar til egenmestring, økt livskvalitet og ivaretagelse av egne ressurser for å opprettholde funksjonsnivå så lenge som mulig. Samtidig er det slik at det gjenstår mye arbeid før avdelingen har lyktes med å utvikle og vri tjenestetilbudet slik at det bedre samsvarer med fremtidens voksende utfordringer og påregnelige økonomiske rammer.

Avdelingen opplever et økende behov for behandlende og akutte helsetjenester som er lovpålagte og krever ressurser her og nå, samtidig som det er nødvendig å prioritere forebygging og tidlig innsats som gir mulig resultater i fremover i tid, utover økonomiplanperiodene. Dette utfordrer de

økonomiske rammene, og vil tvinge frem endringer i nivå og profil. Både for den enkelte innbygger og for kommunens samlede ressursinnsats vil man fremover være avhengig av å lene oss på dokumentert kunnskap om effektene av tiltakene, og nytten for den enkelte for å sikre effektiv ressursbruk.

Blankholm-utvalget leverte i 2018 den offentlige utredningen (NOU) "det viktigste først", som er den første utredningen om prioritering i kommunehelsetjenesten. Kommunene skal i henhold til den prioritere tiltak etter tre kriterier: Nytteten av tiltaket, ressursbruken og alvorligheten i tilstanden som tiltaket skal avhjelpe. Disse prioriteringskriteriene skal avdelingen fortsette å bruke aktivt i vår tjenesteutvikling.

I økonomiplanperioden vil det være fokus på følgende potensiale for mer økonomisk effektiv drift

- Heldøgns omsorgsplasser: samlet kapasitet, og utvikling av flere botilbud på et lavere nivå i omsorgstrappen (Omsorgsbygg/Omsorg+). Utvikling av boformer i fellesskap fremfor individuelle boliger.
- Nivå på tjenester til brukere i alder 0-66 år: samlet kapasitet og innretning/nivå på bo- og tjenestetilbudet.
- Dreining av tilbud til på alle tjenesteområder i retning av mer og rimeligere hjemmebaserte og ambulante tjenester, dagtilbud og kollektive løsninger.

9.5.4 Målstyring

Helse- og omsorgsavdelingen ruller sine satsingsområder fra budsjett/ økonomiplan 2020-2023. I neste fireårsperiode skal helse og omsorg særlig satse på følgende:

Kvalitet, ledelse og medarbeiderskap

HO ønsker å arbeide videre med kvalitet og utvikling gjennom å sikre at tjenestene er gode og forsvarlige, at pasient og brukersikkerhet er ivarettatt, og at det er god samhandling med og rundt pasient/bruker og pårørende. På systemnivå har avdelingen et ekstra fokus på gode forløp og overganger, både med NLSH og internt.

Kommunens ansatte og deres kompetanse er den viktigste kvalitetsressursen i fremtiden.

Viktige oppgaver:

- Strategisk kompetanseplanlegging og rekruttering for å få rett kompetanse på rett plass
- Økt observasjons- og handlingskompetanse
- Utvikle mer helhetlige og koordinerte tjenester sammen med spesialisthelsetjenesten
- Styrke bruker- og pårørenderollen, gjennomføre målinger av tilfredshet.
- Videreutvikle evne til virksomhetsstyring, ledelsesferdigheter og holdninger hos våre ledere
- Styrke overordnet kvalitetsarbeid gjennom kvalitetsindikatorer, virksomhetsplan og årlig kvalitetsrapportering.
- Det skal årlig legges frem politisk sak om tjenesteproduksjon og tjenestekvalitet for helse og omsorg.

Samhandling

HO erkjenner at fremtidens utfordringsbilde gjør det nødvendig med endring, både internt og i Bodø som samfunn. Dette skal avdelingen lykkes med gjennom å ta i bruk ny kunnskap, ny teknologi og nye samhandlingsmønstre.

Viktige oppgaver:

- Prosjekt Smart Helse 2035:
 - Utvikle og vri tjenestenivå og innhold i samsvar med behov og tilgjengelige ressurser
 - Utarbeide helhetlig plan for soner, smarte bygg og smarte bydeler som understøtter bærekraftig drift
- Utvikle Helsehus – i samarbeid med NLSH, NORD og NFK
- Opprettholde satsning på E-helse
- Gjennomføre prosjekt Virtuell Helse for å se på muligheten for å håndtere flere korttidspasienter hjemme fremfor på institusjon.
- Starte opp Phd. Kandidat som forsker på Virtuell Helse i 2021
- Økt samhandling med ansatte, innbyggere, politikere og eksterne aktører

Samskaping

Samskaping er ett av satsningsområdene i Kommuneplanens samfunnsdel. For HO betyr dette at avdelingen må arbeide bedre med å skape engasjement og ansvar hos kommunens innbyggere i utviklingen av fremtidens tjenester. Fokus på egenmestring og forebyggende tiltak vil være viktig. Avdelingen vil samarbeide videre med frivillig sektor for å skape bedre tilbud, gode opplevelser og verdige liv.

Viktige oppgaver:

- Økt egenmestring og livskvalitet for den enkelte gjennom tidlig innsats, forebygging og hverdagsrehabilitering/mestring.
- Mat og ernæring er viktig i regjeringens kvalitetsreform «Leve hele livet». Utvikling og implementering av systematisk oppfølging for å øke matglede og forebygge behandle feilernæring er derfor viktig satsning.
- Sammen med frivilligheten øke inkludering, tilhørighet og opplevelser av meningsfulle hverdager.

Økonomistyring og bærekraftig tjenesteproduksjon

Det er gjennomført tiltak for å forsterke den økonomiske bevisstheten i organisasjonen. Dette er et sentralt satsningsområde for å sikre at avdelingen kan levere forsvarlige tjenester innenfor våre økonomiske rammer. For å lykkes med å utvikle ledere som omgjør mål til handling vil tydelig ansvar på rapportering, budsjett og kostnadsdrivere i større grad inkludere ledere på avdelingsleder-nivå.

For å kunne overholde fremtidige økonomiske rammer er det viktig at avdelingen klarer å levere rett tjeneste på riktig nivå og varighet. Tildelingskontoret er sentral i beslutninger knyttet til nivå og innhold, mens tjenestene er de som utfører vedtatt nivå.

«Leve hele livet»

«Leve hele livet» er en kvalitetsreform som skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger og ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det. I RS 38/19 ble Bystyret orientert om hvordan de ulike innsatsområdene i reformen følges opp i Bodø bla gjennom;

- Deltakelse i nasjonalt nettverk for aldersvennlig samfunn
- Sertifiseringsordningen for Livsgledehjem følges opp og utvides til hjemmetjenestene.
- Samarbeid med frivillig sektor og bruk av Ny By - app for å bedre tilbudet til hjemmeboende
- Etablering av Virtuell avdeling, avstandsoppfølging av kronisk syke og bruk av øvrig trygghetsskapende teknologi
- handlingsplan for kvalitet og utvikling med tiltaksområder for forbedring av bruker- og pårørendesamarbeid, kvalitet og pasientsikkerhet tema.
- Handlingsplan for samarbeid med pårørende i helse- og omsorgsavdelingen

- PhD. Kandidat
- Innovacare

Overordnet mål	Indikator/målemetode	Resultat 2019	Mål 2021
God Kvalitet	01. Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning	81,2%	85 %
	02. Andel langtidsbeboere 31.12 vurdert av lege siste år	60,7 %	90 %
	03. Gjennomsnittlig tid med lege per beboer på sykehjem, per uke. (min)	0,64	0,64
	04. Andel vedtak om hjemmetjenester som iverksettes innen 15 dager	99 %	99 %
	05. Andel vedtak på institusjonsplass med brudd på ventelistegarantien	21 %	0 %
	06. Rekrutteringsbehov årsverk sykepleierstillinger i HO	40,2	0
Ledelse og medarbeiderskap	01. Mestringsorientert ledelse	3,8	4,1
	02. Bruk av kompetanse	4,2	4,4
	03. Sykefravær	10,3 %	9 %
	04. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	74 %	75 %
	05. Andel heltidsstillinger	38,2 %	45 %
Samhandling og samskaping	01. Andel som får dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens		20 %
	02. Antall overliggerdøgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb.	424	200
	03. Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	436	400
	04. Antall åpne fastlegelister	8	10
	05. Avtalte legeårsverk per 10000 innbyggere (årsverk)	10,6	10,9
Økonomistyring og bærekraftig tjenesteproduksjon	01. Avvik i forhold til budsjett	3,40 %	0 %
	02. Andel tjenestemottakere i hjemmetjeneste yngre enn 67 år	55,0 %	50 %
	03. Brutto driftsutgift per institusjonsplass (1000 kr)	1 533	1 450

Tabell 66: Mål for helse- og omsorg

9.5.5 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 21,4 mill. kr i 2021, økende til 21,4 mill. kr i 2024, for å dekke nye behov og satsinger. Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er avdelingen pålagt et innsparingskrav på totalt 52,7 mill.kr i 2021, økende til 80,1 mill. kr i 2024. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer (nye behov og rammereduksjoner) kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-21 043	-21 043	-21 043	-21 043
Prisjustering inntekter/utgifter	15 243	15 243	15 243	15 243
Øvrig endring	-648	-650	-651	-651
Sum konsekvensjustering	-6 448	-6 450	-6 451	-6 451
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	19 962	-14 523	-28 175	-19 675
Nye behov	21 456	21 356	21 356	21 356
Rammereduksjon	-52 727	-76 872	-78 360	-80 096
Sum tiltak	-11 309	-70 039	-85 179	-78 415
Rammeendring	-17 757	-76 489	-91 630	-84 866

Tabell 67: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Helse og omsorgsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Rådmannen har ikke funnet midler til opprettelse av stilling til planlegging, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med etablering av brukerråd i Miljøtjenesten og Pårørendesamarbeid, jfr. Bystyrets sak 20/147.

9.6 Utbygging og eiendom

Utbygging og eiendomsavdelingens hovedoppgave er å forvalte og utvikle kommunens areal- og eiendomsportefølje på en måte som bidrar til kvalitativ og effektiv tjenesteproduksjon. Avdelingen forvalter cirka 1700 bnr, samt en eiendomsmasse på cirka 260.000 m².

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	196 428	212 956	208 950	206 043	205 276
Sum inntekter	-36 070	-51 933	-51 933	-51 933	-51 933
Netto driftsramme	160 358	161 023	157 017	154 110	153 343
<i>Rammeendring</i>		665	-3 341	-6 248	-7 015

Tabell 68: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Utbygging og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

9.6.1 Oppgaver og status

Grunn- og eiendomsutviklingskontoret ivaretar kommunens eierinteresse og har ansvar for den strategiske eiendomsutviklingen, herunder fremtidsrettet utvikling av areal for kommunens tjenesteområder, ny bydel (NBNF) og optimal tilrettelegging for salg av kommunal grunn og eiendom.

Utbyggingskontoret gjennomfører investeringsprosjekter innenfor bygg og anlegg og har som mål å; til enhver tid, levere de bygg og anlegg som kommunen har behov for til sin tjenesteyting til riktig kvalitet, riktig pris, og innenfor avtalt tid. Det er utviklet en ny prosjektmodell for alle faser i et prosjektløp som gradvis implementeres i kommunens nye prosjekter. Dette gjør at man får bedre beslutningsgrunnlag og økonomisk kontroll.

FDVU og Renhold Service har ansvaret for å ivareta bygningsmessige verdier og å bidra til et godt arbeidsmiljø for brukerne gjennom gode driftsrutiner og hensiktsmessig planlagt vedlikehold samt oppgraderinger.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Adm og støtte	6 148	6 756	6 506	5 556	5 106
FDVU og renhold	133 074	130 008	126 951	125 093	124 851
Grunn og eiendomsutvikling	318	3 868	3 868	3 868	3 868
Utbygging*	0	0	0	0	0
UE Øvrig	20 818	20 391	19 692	19 593	19 518
Sum	160 358	161 023	157 017	154 110	153 343

Tabell 69: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Utbyggings og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

9.6.2 Status

Utbygging og eiendomsavdelingen har levert i henhold til budsjett, sett bort fra inntektsbortfallet ved Kvartal 99. Avdelingen har også et lavt sykefravær. Ifølge arbeidet gjennomført i samarbeid med Agenda kaupang, en sammenligning med andre norske kommuner på tilsvarende størrelse, er netto eiendomsforvaltningsutgifter per innbyggere i Bodø lavere enn gjennomsnittet.

Bodø kommune er en by i vekst, noe som gjenspeiler virksomheten for utbygging og eiendomsavdelingen. I alle prosjekter søkes implementert Bodø kommune nye klimasatsning. Samtidig arbeider driftsorganisasjonen med å integrere nye bygg i forvaltningsporteføljen.

Det vil framover bli mer aktivitet innen eiendomsutvikling, både mht. arealeffektivisering og salg.

Når det gjelder eksisterende bygningsmasse har avdelingen, i tråd med Bodø kommune satsning innenfor klima og energieffektivisering, hatt fokus på oppgradering av ventilasjon og varmestyring slik at disse kan optimaliseres for å få et lavere energiforbruk og godt inneklima.

I avdelingens kontorer pågår det kontinuerlig arbeid med å forbedre både effektivitet og kvalitet ved blant annet hjelp av digitalisering, automatisering og optimalisering av arbeidsprosesser. Avdelingen har et drift og vedlikeholdsbudsjett på 160 mill. kr, samt at avdelingen gjennomfører hoveddelen av kommunens investeringsbudsjett. Status effektiviseringer er siden 2017 at avdelingen har tatt ned cirka 20 mill. kr i effektivisering drift og vedlikehold, og skal i 2024 ha tatt ned ytterligere cirka 20 mill. kr. Avdelingen anser det som grensen for nedtrekk uten at det går sterkt utover lovbestemt bygningsmessig drift, herunder bla. sikkerhet, inneklima og miljø.

9.6.3 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle eiendomsporteføljen i en retning som bidrar til at Bodø kommune når sine overordnede mål for tjenesteproduksjon, kvalitet og arealeffektiv drift.

Avdelingens satsningsområder fremover er:

- **Klima og miljø** – Fortsatt arbeid med energiøkonomisering vil være en viktig faktor for å nå klimamålene. I økonomiplanperioden vil avdelingen arbeid med å styrke kompetanse innenfor ZEN (Zero Emission Neighborhood) og ZEB (Zero Emission Building). Klimapåvirkning og bærekraft er et fast vurderingspunkt for alle investeringsprosjekt.
- **Strategisk eiendomsutvikling** – Optimalisering av eiendomsporteføljen for å møte tjenesområdenes fremtidige behov vil kreve en langsiktig strategi for eiendomsutvikling, herunder også arealeffektivisering. Samtidig må strategien ivareta tilrettelegging for vekst innenfor bolig- og næringssegmentet.

- **Effektivisering, digitalisering og automatisering** – Fortsatt fokus på en effektiv drift ved å ytterligere profesjonalisere, digitalisere og automatisere drift av kommunen bygg.
- **Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter** – Sørge for kvalitet og effektivitet i utvikling og gjennomføring av investeringsprosjekter, og en god overgang fra ferdigstilte bygg til daglig operativ drift.
- **Godt og utviklende arbeidsmiljø** – Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområder for god kvalitet og effektiv drift.

9.6.4 Mål

Satsningsområde	Indikator/målemetode	Resultat 2019	Siste måling	Mål 2024
Klima og miljø	Energiforbruk per kvadratmeter (kWt/m ²)	145	145	140
	Antall ZEB-bygg	0	0	Min 1
Strategisk eiendomsutvikling	Sektorvis strategi	-	-	Ila. 2021
	Eiendomsutviklingsstrategi for NBNF	-	-	Ila. 2023-2024
Effektivisering, digitalisering og automatisering	Mulig standardisering og robotisering av dagens bygningsmasse	-	80%	100%
	Gjennomsnittlig teknisk tilstandsgrad bygg	1,26	1,26	1,20*
Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter	Implementert prosjektmodell (antall prosjekt)	3	9	10
Godt og utviklende arbeidsmiljø	Sykefravær	4,5%	4,2%	4,2%
	10-faktor (score 1 til 5) (medarbeiderundersøkelse)	4,3	4,4	4,5

*Utfordrende med framtidig redusert vedlikeholdsbudsjett, men forsøkes oppnådd ved avhending av eldre bygg.

Tabell 70: Mål for Utbyggings- og eiendomsavdelingen.

9.6.5 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 2,5-2,7 mill. kr årlig for å dekke nye behov og bygg.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er avdelingen pålagt et innsparingskrav på totalt 6,7 mill. kr i 2021, økende til 11,7 mill. kr i 2024. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-1 762	-1 762	-1 762	-1 762
Prisjustering inntekter/utgifter	2 273	2 273	2 273	2 273
Øvrig endring	-813	-813	-813	-813
Sum konsekvensjustering	-302	-302	-302	-302
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	5 139	3 675	2 267	2 267
Nye behov	2 547	2 729	2 729	2 729
Rammereduksjon	-6 719	-9 444	-10 943	-11 710
Sum tiltak	967	-3 040	-5 947	-6 714
Rammeendring	665	-3 342	-6 249	-7 016

Tabell 71: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Utbyggings- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

9.7 Teknisk

Teknisk avdeling (TA) leverer tjenester innenfor flere områder og har ansvaret for mye av det som engasjerer flere i det daglige. TA er viktig for by- og næringsutvikling som eksempelvis arealbruk, byggesaker, infrastruktur, drift av vei og idrettsanlegg, karttjenester, vann- og avløpsprosjekter.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	332 925	348 678	341 849	342 183	341 476
Sum inntekter	-246 445	-267 022	-267 022	-267 022	-267 022
Netto driftsramme	86 480	81 657	74 828	75 162	74 455
<i>Rammeendring</i>		-4 823	-11 652	-11 318	-12 025

Tabell 72: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Felles TA	5 783	3 642	2 130	2 129	2 129
Sivilforsvaret	1 511	1 515	1 515	1 515	1 515
Bygg og Miljø	-573	-3 063	-4 023	-4 748	-4 748
Byutvikling	12 538	18 595	18 295	18 295	18 295
Byteknikk	67 221	60 967	56 910	57 970	57 263
Vann og Avløp*	0	-0	-0	-0	-0
Sum	86 480	81 657	74 828	75 162	74 455

Tall i 1000

Tabell 73: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

9.7.1 Oppgaver og status

Bodø er en by i vekst og Teknisk avdeling har stor tjenesteproduksjon innenfor mange viktige områder som har betydning for innbyggernes dagligliv:

- Drikkevannsforsyning og avløpshåndtering
- Vei- og trafikkanlegg, herunder vedlikehold og ivertaking av trygg ferdsel

- Drift og vedlikehold av park-, idrett og grøntanlegg
- Byplanlegging
- Byggesakstjenester og seksjonering
- Oppmåling-/geodatatjenester
- Bypakken

Videre bidrar avdelingen gjennom aktivt samarbeid med andre avdelinger til gjennomføring av kommunens øvrige planer.

Avdelingens inntekter, spesielt parkeringsinntekter, har i 2020 vært preget av Covid-19-situasjonen. Dette påvirker det estimerte regnskapsresultatet for året. Denne negative trenden er ikke lagt til grunn i videre økonomiplan og er derfor et usikkerhetsmoment hvis trenden vedvarer.

Kommunen har lenge vært inne i en sterk ekspansiv utbyggingsperiode med mange store byutviklingsprosjekter. Også i kommende økonomiplanperiode planlegges det for vedvarende vekst. Den økte veksten medfører press på flere av tjenestene, herunder spesielt veivedlikehold der budsjettene over år har vært lavere enn nivået for å opprettholde dagens standard.

Tilbakemeldinger på tjenesteleveranser fra publikum er svært gode, særlig på det grøntfaglige, blomster, vinterbelysning, skøytebaner og vedlikehold lysløyper. På lekeplasser og idrettsanlegg er det områder hvor vedlikeholdsetterslepet begynner å vises, men hvor prioriteringen er iht. til tilgjengelige rammer.

Drikkevannskvaliteten og stabiliteten i vannforsyningen i Bodø kommune er god. Vannbehandlingsanlegget for hovedvannverket som leverer vann fra Heggmoen til over 90% av innbyggerne er et moderne og sikkert anlegg. utfordringene ligger i forsyningsnettet som består av mange gamle og dårlige rørledninger. Utskiftningstakten er her, som i resten av landet, for lav. Flere av distriktvannverkene krever en større oppgradering for å tilfredsstille kravene til sikker vannforsyning.

Innenfor avløp ligger de største utfordringene på ledningsnettet med innlekking av fremmedvann og gamle og dårlige rørledninger. Det må påregnes store kostnader i fremtiden for å utbedre dette.

Bodø kommune deltar i «bedreVann»-rapporteringen som er en tilstandsvurdering av kommunale vann- og avløpstjenester i regi av Norsk vann. Generelt sett ligger Bodø her på gjennomsnittet for vannforsyningen og på nedre halvdel av lista når det gjelder avløpstjenesten. Selv om en denne rapporten kanskje ikke gir et helt korrekt bilde av bransjen så viser den at det er et behov for videre oppgradering av nettet.

Når det kommer til saksbehandlingstid viser KOSTRA at Bodø kommune har god leveranse innen teknisk sektor. I alle avdelingens kontorer pågår det kontinuerlig arbeid med å forbedre både effektivitet og kvalitet ved blant annet hjelp av digitalisering, automatisering og optimalisering av arbeidsprosesser.

Avdelingen er i fase 2 i implementering av ny organisasjon hvor man endrer strukturen fra seks til fire kontorer. Hovedformålet med prosessen er å:

- Økt samhandling
- Styrke fagmiljø
- Legge til rette for at hovedmålene for teknisk avdeling oppnås
- Legge til rette for at teknisk avdeling skal møte tjenestemessige, driftsmessige og teknologiske krav og forventninger for årene som kommer

- Utvikle mulighet til nye karriereveier faglig og strategisk for ledere og ansatte
- Økt servicenivå for innbyggere

9.7.2 Satsningsområder

Avdelingen er som nevnt i en organisasjonsutviklingsprosess hvor utarbeiding av framtidig mål, satsningsområder og strategier er en del av prosessen. Avdelingen har som målsetning å legge til rette for:

- Bærekraftig og kompakt byutvikling - bærekraftig byutvikling gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk for hele kommunen (fra samfunnsdelen). Herunder:
 - Ny bydel
 - Utarbeidelse av forslag til kommuneplan
 - Utvikle parker og byrom, gjennomføre handlingsplan for parker og byrom.
 - Tilrettelegging for grønn mobilitet (gange, sykkel).
 - Oppgradering av byrom fram mot 2024, kulturhovedstadsåret
- Klima og miljø – Ved innkjøp av nye redskaper og maskiner skal elektrisk alternativ alltid vurderes som alternativ
- Effektivisering, digitalisering og automatisering – fokus på en effektiv drift ved å ytterligere profesjonalisere, digitalisere og automatisere.
- Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter – Sørge for kvalitet i utvikling og gjennomføring av investeringsprosjekter.
- Selvkostområder
 - Vann og avløp
 - Nye risikoanalyser og trusselbilder medfører økt fokus på sikkerhet i bransjen. Økende risiko både i form av økt press på vannkilde/nedbørsfelt og anlegg medfører skjerpede krav fra myndighetene.
 - Nye miljøkrav og krav om en bærekraftig bransje medfører store utfordringer på avløpssiden. Innføring av ny teknologi og smartere måter å jobbe på er saker som det fokuseres på.
 - Øvrige
 - Gjennomgang og fornying av gebyrregulativ for å gjøre dokumentet enkelt å forstå og samtidig sikre at det er i tråd med de siste forskriftendringene innenfor selvkost.
- Godt og utviklende arbeidsmiljø – Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens tjenesteområder. Kontroll og oppfølging gjennom:
 - Sykefravær
 - Medarbeidersamtaler
 - Medarbeiderundersøkelser (10-faktor)

9.7.3 Driftsbudsjett med endringer

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på -4,0 mill. kr i 2021, økende til -9,6 mill. kr i 2024. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-1 698	-1 698	-1 698	-1 698

Prisjustering inntekter/utgifter	361	361	361	361
Øvrig endring	-942	-942	-942	-942
Sum konsekvensjustering	-2 279	-2 279	-2 279	-2 279
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-2 644	-5 316	-6 042	-6 042
Nye behov	4 100	3 800	5 900	5 900
Rammereduksjon	-4 000	-7 857	-8 897	-9 604
Sum tiltak	-2 544	-9 373	-9 039	-9 746
Rammeendring	-4 823	-11 652	-11 318	-12 025

Tabell 74: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

9.7.4 Kommunale gebyrer

Endring i gebyrregulativ

Det vises til eget vedlegg med detaljert forslag til revidert betalingsregulativ for plan-, bygge- og delingssaker.

En gjennomgang etter den nye selvkostforskriften viser at selvkostområdet for plan-, bygge-, fradeling -, oppmåling- og eierseksjoneringsaker har et lavt gebyrnivå, og dermed en for lav selvkostdekning på disse områdene.

De neste to årene vil gebyrene tilpasses et forskriftsmessig nivå. Til regnskapsåret 2021 økes gebyrene ut over den vanlige indeksjusteringen i det eksisterende gebyrregulativet. Økning i satsene utover indeksregulering knytter seg til ny forskrift for selvkost, og er et ledd i tilpasning til nasjonale regler. Det vil parallelt implementeres et nytt og forbedret gebyrregulativ med ny oppbygning i dette tidsrommet. I det nye regulativet legges det opp til at det blir enklere å justere gebyrene til riktig nivå, ut fra en matrise som hensyntar alle kostnadsaspekter på selvkostområdene.

Det påpekes at det er vanskelig å budsjettere inntekter presist ut fra endringer i gebyrer da gebyrinntektene alltid vil være et resultat av aktiviteten blant aktører i markedet som Bodø kommune ikke har kontroll over. Dette fikk kommunen erfare etter utbruddet av korona-pandemien i 2020.

Gebyrendringer VA og Slamhåndtering:

Vann					
Beskrivelse	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Driftsutgifter	43 552	44 588	45 823	47 089	48 374
Kapitalkostnader	42 618	43 940	49 941	54 964	57 789
Avgiftsgrunnlag	86 170	88 528	95 765	102 053	106 163
Inntekter Vann	86 878	80 097	89 950	93 624	105 869
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	-708	8 431	5 814	8 429	294
+/- bruk av/avsetning til fond	708	-8 431	-5 814	-8 429	-294
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad fond	308	260	182	79	7
Akkumulert fond	22 668	14 497	8 864	515	227
Avgiftsøkning i perioden		-9,2 %	11,6 %	3,4 %	12,4 %
Abonnementsgebyr (kr/abonment)	610	554	618	639	718
Forbruksgebyr (kr/m3)	16,03	14,72	16,52	17,15	19,37

Tabell 75: Beregning av abonnementsgebyr, vann.

Avløp					
Beskrivelse	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Driftsutgifter	45 691	46 637	47 931	49 258	50 608
Kapitalkostnader	33 372	37 420	44 722	53 096	59 134
Avgiftsgrunnlag	79 063	84 057	92 653	102 354	109 741
Inntekter avløp	81 255	90 580	97 374	101 668	105 349
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	-2 192	-6 523	-4 721	686	4 392
+/- bruk av/avsetning til fond	2 192	6 523	4 721	-686	-4 392
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad fond	-101	-42	41	79	40
Akkumulert fond	-6 244	237	4 999	4 392	40
Avgiftsøkning i perioden		10,4 %	6,6 %	3,6 %	2,8 %
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	587	648	691	716	736
Forbruksgebyr (kr/m3)	16,91	18,66	20,00	20,81	21,49

Tabell 76: Beregning av abonnementsgebyr, avløp.

Slamhåndtering					
Beskrivelse	Prognose 2020	2021	2022	2023	2024
Driftsutgifter	1 674	1 718	1 763	1 810	1 858
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Sum avgiftsgrunnlag	1 674	1 718	1 763	1 810	1 858
Inntekter slamhåndtering	1 681	873	1 754	1 806	1 854
Diff. Avgiftsgrunnlag vs inntekter	-6	845	10	4	4
+/- bruk av/avsetning til fond	6	-845	-10	-4	-4
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad fond	12	6	0	0	0
Akkumulert fond	860	21	11	8	4
Avgiftsøkning i perioden		-49 %	100 %	1 %	1 %
Gebyr i kr	993	505	1 012	1 025	1 034

Tabell 77: Beregning av abonnementsgebyr, slam.

9.8 Kommunens fellesområde

Kommunens fellesområde består av kommunes felles inntekter og utgifter. En del av de sentrale inntektene og utgiftene er trukket ut og forklart i kapittel 7.1-7.3. Det resterende er forklart i dette kapittelet.

Driftsrammer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum utgifter	200 774	272 045	378 859	420 933	414 723
Sum inntekter	-299 216	-294 736	-284 736	-284 736	-284 736
Netto driftsramme	-98 442	-22 692	94 123	136 197	129 987
<i>Rammeendring</i>		75 751	192 565	234 640	228 430

Tabell 78: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Skatt- og rammetilskudd	-11 210	-17 581	-7 581	-7 581	-7 581
Finansforvaltning	1 568	1 567	1 567	1 567	1 567
Felles tiltak	-48 989	122 714	53 214	45 214	40 214
Kontingenter og system drift	17 746	19 316	19 316	19 316	19 316
Avskrivninger	-111 020	-97 980	-97 980	-97 980	-97 980
OPS	12 020	-2 483	-2 483	-2 483	-2 483
KF	26 511	19 976	31 976	36 976	36 976
IKS	50 094	46 900	41 483	38 957	38 957
Pensjon	-57 788	-140 555	30 837	78 840	78 840
Konsesjonskraft	-20 360	-15 360	-15 360	-15 360	-15 360
Eksterne avtaler	42 987	40 796	39 135	38 732	37 522
Sum	-98 442	-22 692	94 123	136 197	129 987

Tabell 79: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Rådmannen har valgt å dele kommunes fellesområde opp i flere små områder, for å få bedre kontroll over utgiftene og inntektene som ligger på denne avdelingen.

Skatt- og rammetilskudd. Det meste er forklart i kapittel 7.1. Det som ligger igjen her er det som kommunen får i rentekompensasjon fra Husbanken. Beregninger fra Husbanken høsten 2020 antyder rundt 7,6 mill. kr i 2021. Samme nivå er videreført i perioden. Det er lagt inn et statstilskudd i 2021 på 10 mill. kr til dekning av smittetiltak med mere.

Finansforvaltning. Det meste er forklart i kapittel 7.2. Det som ligger igjen her er bankgebyrer på 0,3 mill. kr, tilskudd til Tusenhjemmet på 1,95 mill. kr, samt en inntekt fra Flyktningkontoret angående finansiering av tidligere investeringer på 0,6 mill. kr.

Felles tiltak. Her ligger lønnsavsetningen for 2021. Beregnet lønnsramme i 2021 er på 2,2 %, hvor rådmannen har antatt et overheng på 0,2 %, glidning på 0,4 % og vekst på 1,6 %. Bodø kommune har en lønnsmasse eksklusive sosiale kostnader på om lag 1 775 mill. kr. Når en legger til sosiale kostnader, så er beregnet lønnsmasse 2 230 mill. kr. En antatt vekst på 1,6 % tilsvarer dermed et beløp på rundt 35 mill. kr (8/12 effekt).

Det er også lagt inn en underskuddsdekning på 80 mill. kr for 2021.

Følgende innsparingskrav ligger igjen på fellesområdet:

Avtaler	7,0 mill. kr i 2021 – økende til 10 mill. kr
Toppleddelse	2,6 mill. kr i 2021 - flatt i perioden.
Husleie	2,0 mill. kr i 2021 – økende til 3,0 mill. kr,

Andre innsparingskrav er nå fordelt ut til avdelingene, derfor den store endringen fra 2020 til 2021.

Kontingenter og system drift. Her ligger lisenser på kommunens felles datasystemer som Visma, Kvalitetslosen, House of Control, budsjettprogram m.m. Det ligger også kontingent til KS på dette området, samt personalforsikringer. De postene er i hovedsak prisjustert til 2021 nivå.

Avskrivninger. Kommunes avskrivninger ligger her, samt motpost til kapitalkostnadene som ligger på VA, Parkering K99 og boligkontoret. Økningen kommer som følge av kapitalkostnader og avskrivninger til parkering kvartal 99 er lagt til.

OPS. Denne posten gjelder brannstasjonsbygget. Posten videreføres på samme nivå som i 2020, men en del budsjetteres nå som renter og avdrag, istedenfor husleie. Dette i henhold til regler om OPS. Dette betyr at en del som tidligere inngikk i dette kapitlet, nå inngår i kapittel 7. Minusbeløpet i tabellen over skyldes husleieinntekter på blålyssentralen med rundt 6 mill. kr.

KF. Dette er tilskudd til Bodø Havn KF 0,8 mill. kr, Bodø Spektrum KF 5,45 mill. kr og Stormen Konserthus Bodø KF 13,7 mill. kr (trukket ut 7 mill. kr til FDVU i 2021). Tilskuddene er korrigert for nye pensjonssatser, samt deflator.

IKS. På dette området ligger driftstilskudd til Salten Brann IKS, Salten Helse og miljøtilsyn IKS, Salten kommunerevisjon IKS samt kontrollutvalgsservice. Innsparingskravet rettet mot Salten brann IKS er nå innarbeidet med 2,884 mill. kr i 2021, 8,3 mill. kr i 2022, 10,8 mill. kr i 2023 og 2024.

Pensjon. Hoved utgiften på dette område er kommunens AFP kostnader. Kommunen har lagt seg på samme nivå som i 2020 (31,782 mill. kr), da den ble løftet opp med 6 mill. kr da. Det er også lagt inn 1,5 mill. kr i hele perioden til overføring til investeringsregnskapet, for finansiering av egenkapitaltilskudd Bodø kommunale pensjonskasse.

Det er i løpet av 2020 avklart at bruk av premiefondet må føres som en redusert pensjonsutgift. Tidligere 2020 tall er derfor korrigert for dette i rådmannens forslag, slik at tallene er sammenlignbare. I salderingsarbeidet for 2021 er det foreslått at nye 195 mill. kr skal brukes for å lette innsparingskravene til avdelingene det første året i økonomiplanen, fra tidligere ligger det inne 5 mill. kr i 2021 og 2022. Det ligger også midler for 2023-2024 til å dekke økte pensjonskostnader til avdelingene på rundt 46 mill. kr. Det er også lagt inn i 2021 26,6 mill. kr til amortisering av tidligere års premieavvik (pensjon).

Konsesjonskraft. I 2020 falt prisene markant. Rådmannen forventer fortsatt lave strømpriser i 2021. Rådmannen har derfor nedjustert bidraget fra denne posten med 5 mill. kr hvert år i perioden.

Eksterne avtaler. Hoved utgiften her gjelder Bodø kirkelige fellesråd med 35,153 mill. kr. De fikk økt sitt tilskudd med 1,1 mill. kr som følge av økte kremasjonsutgifter i 2021. Ellers er tilskuddet justert for ny pensjonssats og prisjustert. Det er også innarbeidet innsparinger på 1,7 mill. kr i 2021, 2,261 mill. kr i 2022, 2,541 mill. kr i 2023 og 2,751 mill. kr i 2024 i henhold til Agenda Kaupang rapporten. Tilskuddet til andre livs- og trossamfunn blir overført til staten fra 2021. Det betyr at denne posten er fjernet, samtidig er kommunen trukket i rammetilskuddet for dette. I tillegg ligger det et driftstilskudd til Harr museet på 1 mill. kr, en pott til studenter på 2,5 mill. kr samt midler til Salten regionråd på 1,86 mill. kr.

9.8.1 Driftsbudsjett med endringer

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	-82 767	88 625	136 629	136 629
Prisjustering inntekter/utgifter	1 140	1 140	1 140	1 140
Teknisk/Øvrig endring	-2 393	-3 393	-3 393	-3 393
Sum konsekvensjustering	-84 020	86 372	134 376	134 376
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	83 371	102 954	97 305	91 305
Nye behov	78 100	5 500	5 500	5 500
Rammereduksjon	-1 700	-2 261	-2 541	-2 751
Sum tiltak	159 771	106 193	100 264	94 054
Rammeendring	75 751	192 565	234 640	228 430

Tabell 80: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Lønns- og pensjonsendring gjelder bruk av premiefondet, samt justeringer på pensjonssettsene i perioden 2022-2024.

Prisjusteringer av eksisterende avtaler.

Øvrige endringer. Består av endringer i kapitalkostnadene/avskrivningene som følge av nye bygg som er tatt i bruk, samt korrigerende av kapitalkostnader mot vann og avløp. Samt justering av OPS iht. regnskapsregler.

Vedtatte endringer. Består av endringer fra tidligere økonomiplaner, samt justeringer av disse. Merk at noen av tidligere vedtatte endringer er lagt inn under øvrige endringer, da det er vanskelig å skille de ulike komponentene.

Nye behov. Her ligger underskuddsdekning 2020 (80 mill. kr), redusert inntekt kvotekraft (5 mill. kr), økt tilskudd Bodø kirkelige fellesråd (1,1 mill. kr), lisenskostnader (0,5 mill. kr), klimatiltak (1,5 mill. kr) samt statstilskudd (10 mill. kr).

Rammereduksjoner. Her ligger en overføring fra Administrasjonsavdelingen vedrørende reduksjon av husleie på 2 mill. kr i 2021, økende til 3 mill. kr i 2022-2024.

10 Vedlegg

10.1 Økonomiske oversikter

10.1.1 Bevilgningsoversikt drift A

Bevilgningsoversikt drift A- Tall i 1000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-1 311 909	-1 287 103	-1 275 801	-1 272 022	-1 273 004
Innteks- og formuesskatt	-1 646 873	-1 713 742	-1 728 762	-1 744 208	-1 759 594
Eiendomsskatt	-162 293	-151 869	-149 610	-146 412	-142 269
Andre generelle driftsinntekter	-122 916	-134 406	-134 406	-134 406	-134 406
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-3 243 991	-3 287 120	-3 288 579	-3 297 048	-3 309 273
Sum bevilgninger drift, netto	3 006 870	3 039 913	3 018 874	3 002 611	2 986 869
Avskrivinger	221 922	216 350	216 350	216 350	216 350
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	3 228 791	3 256 263	3 235 225	3 218 961	3 203 219
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-15 200	-30 856	-53 354	-78 087	-106 054
Renteinntekter	-36 227	-20 496	-22 557	-29 030	-34 768
Utbytter	-45 400	-48 400	-48 400	-48 400	-48 400
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 818	-1 302	-1 480	-1 894	-2 131
Renteutgifter	175 970	102 266	105 722	130 690	148 138
Avdrag på lån	146 417	225 672	242 779	256 683	271 431
NETTO FINANSUTGIFTER	237 943	257 740	276 064	308 049	334 270
Motpost avskrivinger	-221 921	-216 350	-216 350	-216 350	-216 350
NETTO DRIFTSRESULTAT	822	10 533	6 359	13 612	11 865
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Overføring til investering	24 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-10 510	-14 565	-13 946	-13 946	-13 946
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-14 811	2 532	6 086	-1 167	580
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-822	-10 533	-6 359	-13 612	-11 865
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0

Tabell 81: Bevilgningsoversikt drift A. Tall i 1000 kroner.

10.1.2 Økonomisk oversikt – drift

Økonomisk oversikt drift - Tall i 1000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-1 311 909	-1 287 103	-1 275 801	-1 272 022	-1 273 004
Innteks- og formuesskatt	-1 646 873	-1 713 742	-1 728 762	-1 744 208	-1 759 594
Eiendomsskatt	-162 293	-151 869	-149 610	-146 412	-142 269
Andre skatteinntekter	-150	-150	-150	-150	-150
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-122 766	-134 256	-134 256	-134 256	-134 256
Overføringer og tilskudd fra andre	-469 068	-473 491	-458 147	-458 062	-454 631
Brukerbetalinger	-143 104	-138 812	-138 812	-138 812	-138 812
Salgs- og leieinntekter	-391 708	-397 579	-397 579	-397 579	-397 579
SUM DRIFTSINNTEKTER	-4 247 871	-4 297 002	-4 283 117	-4 291 501	-4 300 295

Lønnsutgifter	2 213 550	2 218 165	2 087 376	1 987 936	1 976 115
Sosiale utgifter	446 992	320 208	490 676	538 650	538 137
Kjøp av varer og tjenester	1 006 868	1 171 316	1 085 650	1 116 255	1 110 676
Overføringer og tilskudd til andre	343 340	340 106	349 710	354 222	352 962
Avskrivninger	221 922	216 350	216 350	216 350	216 350
SUM DRIFTSUTGIFTER	4 232 671	4 266 146	4 229 763	4 213 414	4 194 241
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-15 200	-30 856	-53 354	-78 087	-106 054
Renteinntekter	-36 227	-20 496	-22 557	-29 030	-34 768
Utbytter	-45 400	-48 400	-48 400	-48 400	-48 400
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 818	-1 302	-1 480	-1 894	-2 131
Renteutgifter	175 970	102 266	105 722	130 690	148 138
Avdrag på lån	146 417	225 672	242 779	256 683	271 431
NETTO FINANSUTGIFTER	237 943	257 740	276 064	308 049	334 270
Motpost avskrivninger	-221 921	-216 350	-216 350	-216 350	-216 350
NETTO DRIFTSRESULTAT	822	10 533	6 359	13 612	11 865
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Overføring til investering	24 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Netto avsetninger/bruk bundne fond	-10 510	-14 565	-13 946	-13 946	-13 946
Netto avsetninger/bruk disp. fond	-14 811	2 532	6 086	-1 167	580
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NDR	-822	-10 533	-6 359	-13 612	-11 865
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0

Tabell 82: Økonomisk oversikt. Tall i 1000 kroner.

10.1.3 Bevilgningsoversikt investering A

Bevilgningsoversikt investering A - Tall i 1000 kr	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	1 079 180	693 180	624 563	605 266	1 041 457
Tilskudd til andres investeringer	0	5 000	5 000	5 000	5 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	153 000	0	16 950	10 100	7 575
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	1 233 680	699 680	648 013	621 866	1 055 532
Kompensasjon for merverdiavgift	-136 772	-76 293	-65 655	-69 091	-140 388
Tilskudd fra andre	-101 206	-66 410	-71 553	-12 500	-9 975
Salg av varige driftsmidler	-30 650	-70 000	-100 000	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-14 000	0	0	0	0
Bruk av lån	-808 502	-543 167	-447 858	-468 577	-891 986
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-1 091 130	-755 870	-685 066	-550 168	-1 042 349
Videreutlån	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Bruk av lån til videreutlån	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Avdrag på lån til videreutlån	55 139	67 440	75 440	82 988	90 514
Mottatte avdrag på videreutlån	-55 139	-67 440	-75 440	-82 988	-90 514

NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-24 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	-4 195	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-118 050	61 885	38 553	-70 198	-11 683
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-142 550	56 190	37 053	-71 698	-13 183
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0

Tabell 83: Bevilgningsoversikt investering A. Tall i 1000 kroner.

10.2 Prislister 2021

10.2.1 Administrasjonsavdelingen

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Skjenkebevilling					
Det innkreves behandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevilling. Gebyret reguleres av alkoholloven, § 6-2 i alkoholforskriften. I 2020 var gebyret kr 380,-. Kommunen benytter satsen for 2021 når den blir kjent, som regel desember året før.					

10.2.2 Oppvekst- og kulturavdelingen

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling SFO					
Hel plass, pr måned våren 21					
5 dagers tilbud	2 491	2 558	67	2,7 %	
4 dagers tilbud	2 028	2 083	55	2,7 %	
3 dagers tilbud	1 563	1 605	42	2,7 %	
2 dagers tilbud	1 288	1 323	35	2,7 %	
1 dags tilbud	859	882	23	2,7 %	
Opplysninger om søknadsrutiner, vedtekter, moderasjon på grunn av lav inntekt og søsken finnes på: https://bodo.kommune.no/skolefritidsordning-sfo/category1034.html . Barn med behov for styrket SFO på 5.-7. trinn har rett til friplass SFO-tilbudet fra skolestart i august til skoleslutt i juni. Alle barn, trinn 1- 7 må betale for tilbudet på sommer-SFO. For ungdom trinn 8-10 tilbys det ikke SFO, men et styrket fritidstilbud finansiert av HO-avd. Det må da tas kontakt med tildelingskontoret.					
På Kjerringøy skole og Skolen i Væran er prisene 2/3-del av dette, siden tilbudet har et omfang som er tilsvarende kortere på grunn av skyssordning (det vil si 1706, 1389, 1071, 882, 588). Misvær, Saltstraumen og Skjerstad skole får også redusert SFO-tid på grunn av skyssordning og prisene blir her 15 % redusert (det vil si 2174, 1771, 1364, 1125. 750).					
Opphold på 1 time pr gang	246	253	7	2,8 %	
Opphold per enkelt dag	291	299	8	2,7 %	
Sommer-SFO sats per uke	846	869	23	2,7 %	
Sommer-SFO sats per dag	169	174	5	3,0 %	
Skoler					

Leie av skolelokaler til overnatting, pr person					
Landego og Helligvær skoler	102	104	2	2,0 %	Pr natt
Andre skoler	72	74	2	2,8 %	Pr natt

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Aktivitet					
Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunsthag, drama, skriveverksted. Sats elever under 20 år	1 899	1 950	51	2,7 %	Pr semester
Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunsthag, drama, skriveverksted Sats elever over 20 år	2 948	3 028	80	2,7 %	Pr semester
Fag som har avkortet skoleår (30 uker undervisning): Kulturlek Sats elever under 20 år	1 385	1 422	37	2,7 %	Pr semester
Instrumentleie	572	572	0	0,0 %	Pr semester
Materialavgift visuelle kunsthag	367	377	10	2,7 %	Pr semester
Salg av tjenester til lag og foreninger - medlemmer u/18 år	338	347	9	2,7 %	Pr time
Salg av tjenester til lag og foreninger -medlemmer o/18 år	507	521	14	2,8 %	Pr time
salg av tjenester til lag og foreninger, assistanse spill	287	295	8	2,8 %	Pr time
Avgift ved elevopptredener	624	641	17	2,7 %	
Ved salg av tjenester i grunnskolen; tolærersystem	405	416	11	2,7 %	Pr time
Ved salg av lærerressurs til grunnskolen med ordinær undervisning, kreves full refusjon av lønns- utgiftene.					
Det gis 25 % søskenmoderasjon i kulturskolen (gis til søsken nr. to og evt. flere).					
Det gis ikke moderasjon på tilbud nr. 2 for de som har flere tilbud i kulturskolen.					

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Opplæring pris pr undervisningstime:					
Elever med rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (flyktninger og familiegjenforente innvandrere) får gratis	0				Pris pr undervisningstime

norskopplæring. Dette tilbudet gis på dagtid med inntil 25 t/u varierende med gruppetilhørighet.					
Kveldskurselever som har rett og plikt til norskopplæring men som ikke har gjennomført dette på dagtid kan gis gratis undervisning på kveldstid.	0				Pris pr undervisningstime
Det kan gis tilbud til elever med plikt til norskopplæring (ikke-rettighets elever) og evt. EØS-arbeidsinnvandrere/andre i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass.	66	68	2	3,0 %	Pris pr undervisningstime
Pris per semester					
Kveldskurs 4 t/u. 2 kvelder i uka à 2 timer i 16 uker.	4 822	4 952	130	2,7 %	Pr semester
B2-kurs 6 t/u. 2 ettermiddager pr uke i 14 uker. Inkludert læremateriell.	6 572	6 749	177	2,7 %	Pr semester

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling					
Hel plass, pr måned					
Halv plass: 17-24 timer	1 570	1 620	50	3,2 %	
Hel plass: Mer enn 41 timer	3 135	3 230	95	3,0 %	
Sats per ukedag	215	225	10	4,7 %	
I samtlige barnehager gis det 30 % moderasjon for første søsken og 50 % moderasjon for søsken utover det. Satsene betales for 11 måneder per barnehageår, jfr. forskrift. Etter vedtak om nye retningslinjer i barnehagene, tilbys det nå kun hel og halv plass i barnehagene. Unntak kan gjøres i enkelte tilfeller.					
Kostpenger – per måned					
Kostpenger, lav sats	70	72	2	2,9 %	
Kostpenger, middels sats	208	215	7	3,4 %	
Kostpenger, høy sats	275	285	10	3,6 %	

Type betalingssats (pr time)	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Idrettshaller/25m basseng					
Trening barn/unge	103	126	23	22,3 %	
Trening voksne	445	445	12	2,7 %	
Arrangement	445	445	13	2,9 %	
Mørkvedlia friidrettsanlegg					

Friidrettsbanen trening barn/unge	103	126	23	22,3 %	
Friidrettsbanen trening voksne	445	457	12	2,7 %	
Friidrettsbanen private/bedrifter	464	477	13	2,7 %	
Bankgata flerbrukshall	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	
Trening barn/unge	45/ 136	56/ 168	11/ 32	24,4 %/ 23,5%	
Trening voksne idrettslag	149/ 445	149/ 445	4/ 12	2,7 %	
Bedrift/Old Boys	309/ 928	309/ 928	8/ 25	2,7 %	
Brukere 2. etg. pr mnd. (halv/hel sal)	3 351/6 702	4 100/ 8 200	749/ 1 498	22,4 %	
Gymnastikksaler og 12m basseng					
Trening barn/unge	0	0	0	0,0 %	
Trening voksne	223	230	7	3,0 %	
Depositum utlån nøkler/nøkkelkort til kultur- og idrettsbygg					
Nøkkelkort	500	500	0	0,0 %	
Nøkler	1 000	1 000	0	0,0 %	
Kunstgress-/fotballbaner	7'er/11'er	7'er/11'er	7'er/11'er	7'er/11'er	
Trening barn/unge	206/ 103	252/ 126	46/ 23	22,3 %	
Arrangement barn/unge	445/ 445	457/ 457	12/ 12	2,7 %	
Trening og arrangement voksne	891/ 891	915/ 915	24/ 24	2,7 %	
Naturgress	<i>Dobbel sats</i>				
Vinterbrøytete baner	<i>Dobbel sats</i>				
<i>På halv (eller mindre) bane endres prisene forholdsmessig</i>					
Bestemorenga rulle- og skianlegg					
Trening barn/unge	206	252	46	22,3 %	
Arrangement barn/unge	445	457	12	2,7 %	
Trening voksne	891	915	24	2,7 %	
Arrangement senior	891	915	24	2,7 %	
Fotballkamper kommunale kunstgressbaner					
11'er senior	1 806	1 855	49	2,7 %	
11'er aldersbestemt 15-19 år	903	927	24	2,7 %	
11'er aldersbestemt 13-14 år	678	696	18	2,7 %	
7'er aldersbestemt	223	229	6	2,7 %	
5'er aldersbestemt	126	129	3	2,7 %	
Bedrift/Old Boys	445	457	12	2,7 %	
Uteareal					
Leie parkeringsareal o.l. til kommersielle tiltak, holdes fast på 0,50 per døgn per m2.					
Annet					
* Kommersielle arrangement - pris etter avtale					
* Fylkeskommunale og statlige skoler, bedrifter og lag fra andre kommuner betaler voksenpris.					
* I lagidretter skal lag påmeldt i seniorserie betale vedtatt voksenpris, uavhengig av gruppens forholdsmessige aldersfordeling.					

* Anlegg/selskap som Bodø kommune eier eller yter tilskudd til, forutsettes samme leiepris til lag/foreninger som sammenlignbare kommunale anlegg.

* Rådmannens gis fullmakt til å vurdere at særskilte grupper kan følge satsene som for barn/ungdom, eventuelt fritas for leie.

* Pris for barn/ungdom gjelder t.o.m. 19 år.

* Arrangement/tiltak som medfører ekstraordinære kostnader, utover det som anses normalt, kan belastes leietaker. Slike kostnader kan f.eks. være ekstra forbruk av strøm/vann, renhold, avfallshåndtering, brøyting, preparering etc.

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Gebyrer ved varsel om forfall og erstatning for tapt materiell. Bibliotekets priser er generelt noe høyere enn landsgjennomsnittet, og justeres derfor ikke.					
Varselgebyr					
1. varsel - 3 uker etter forfall	31/ 62	31/ 62	0	0,0 %	Barn/ voksen
2. varsel - 5 uker etter forfall	57/ 120	57/ 120	0	0,0 %	Barn/ voksen
3. varsel - 7 uker etter forfall	Erstatningskrav/regning				
Erstatningskrav for tapt materiell (i skranke/komm.faktura)					
Fagbøker	425/ 545	425/ 545	0	0,0 %	Barn/ voksen
Skjønnlitteratur voksen	360/ 480	360/ 480	0	0,0 %	
Skjønnlitteratur barn	225/ 340	225/ 340	0	0,0 %	
Tegneserier/tidsskrifter	105/ 160	105/ 160	0	0,0 %	
Tegneseriebøker	205/ 290	205/ 290	0	0,0 %	
Video/CD	245/ 350	245/ 350	0	0,0 %	
Lydbøker inntil 4 enheter	295/ 405	295/ 405	0	0,0 %	
Lydbøker over 4 enheter	520/ 640	520/ 640	0	0,0 %	
Mikrofilm	405/ 520	405/ 520	0	0,0 %	
* AV-media, stoff fra lokalsamling og særlig verdifullt materiale prises i samråd med leder. * Erstatning i skranke før krav er utstedt gir redusert pris. * Erstatningskrav medfører tapt lånerett til kravet er innfridd. * Barn regnes som voksne fra den måned de fyller 15 år.					

10.2.3 Helse- og omsorgsavdelingen

Betaling for	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i prosent	Merknad
Hjemmetjenester i husholdningen					

I henhold til § 8 (kapitel 2) i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, har kommunen adgang til å fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetter for praktisk bistand og opplæring (hjemmetjenester) etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, nr. 6 og bokstav b, herunder for brukerstyrt personlig assistanse som ikke er til personlig stell og egenomsorg.

Egenandel for praktisk bistand skal ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste. Egenandelen kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov, og bære sitt ansvar som forsørger. Egenandel beregnes på grunnlag av husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag. Når praktisk bistand ytes til ektepar/samboere hvor begge har tildelt tjeneste, skal timene sees samlet ved betaling.

I Proposisjon til Stortinget (Prop. 1 S 2020 -2021) er maksimal egenandel per måned for praktisk bistand for de med inntekt under 2 G, foreslått til 215 kroner. For de med inntekt over 2 G, foreslår Helse- og omsorg en timepris på 491 kroner jamfør deflator.

Pris for tjenesten fra 2-3 G	478	491	13	2,7 %	Kostnad per time
I tillegg fastsettes følgende utgiftstak for egenandel per måned:					
0-2 G: 0 - 202 701	210	215	5	2,3 %	Maks per måned
2-3 G: 202 702 - 304 052	1 196	1 228	32	2,7 %	Maks per måned
3-4 G: 304 053 - 405 403	1 914	1 965	52	2,7 %	Maks per måned
4-5 G: 405 404 - 506 754	3 349	3 439	90	2,7 %	Maks per måned
5-6 G: 506 755 - 608 105	4 305	4 422	116	2,7 %	Maks per måned
6-7 G: 608 106 - 709 456	5 262	5 404	142	2,7 %	Maks per måned
Også videre f.eks. 11 - 12 G	10 046	10 317	271	2,7 %	Maks per måned
Brukertransport					
Billettprisen for 2021 tilsvarer sone 1 i Bodø i 2020.					
Billettpris per tur	43	58	15	34,9 %	Enhetspris
Trygghetsalarm					
Trygghetsalarm er ikke en lovpålagt oppgave, men blir hovedsakelig tilbudt som en servicetjeneste ved behov eller som en erstatning for tilsyn fra hjemmetjenesten som er vederlagsfri. I bystyresak PS 188/2016 av 8. desember 2016, ble det vedtatt at trygghetsalarm skal være kostnadsfri for alle. Fra 30.9.2017 til 30.9.2020 har antallet som har fått innvilget trygghetsalarm økt fra 346 til 836 personer.					
Etableringsgebyr/flytting av trygghetsalarm					
Inntil 2 G		0	-	-	Engangspris
Over 2 G		950	-	-	Engangspris
Månedsløse trygghetsalarm					
Inntil 2 G		210	-	-	Månedsløse
2-3 G		310	-	-	Månedsløse
3-4 G		580	-	-	Månedsløse
Over 4 G		850	-	-	Månedsløse
Månedsløse TRYGGI (påførendeværsling)		29	-	-	Månedsløse
Månedsløse røykværsling		10	-	-	Månedsløse
Engangspriser trygghetsalarm					

Armreim/snor til Smile/Atom		460	-	-	Engangspris
Etableringsgebyr montering røykvarsler (automatisk varsling til responscenter)		1 196	-	-	Engangspris
Etableringsgebyr/flytting annen velferdsteknologi		610	-	-	Engangspris
Matombringing					
Bruker betaler for antall leverte middager. Avbestilling og oppsigelsesfrist er 14 dager.					
Pris per middag	88	90	2	2,3 %	Enhetspris
Pris per kveldsmåltid	31	32	1	3,2 %	Enhetspris
Pris per frokost	31	32	1	3,2 %	Enhetspris
Korttidsopphold i institusjon					
<p>Jamfør forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (kapitel 1), kan kommunen kreve egenandel for opphold i institusjon som nevnt i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, når kommunen helt eller delvis dekker utgiftene til opphold i slik institusjon, eller har stillet garanti for oppholdet. Det kan likevel ikke kreves egenandel for;</p> <p>a) korttidsopphold som primært ytes for å avlaste pårørende i deres omsorgsoppgaver</p> <p>b) døgnplasser som opprettes som tilbud om døgnopphold ved øyeblikkelig hjelp (KAD-plasser)</p> <p>Egenandel for korttidsopphold i institusjon foreslås endret i Prop. 1 S (2020-2021) fra 170 til 175 kroner per liggedøgn.</p>					
Dag og nattopphold (institusjon)					
Dag/nattopphold	90	95	5	5,6 %	Per dag/natt
Døgnopphold (institusjon)					
Brukeren betaler for antall liggedøgn. Har brukeren vært på institusjon i minst 60 døgn per kalenderår, kreves det vederlag som for langtidsopphold. Det samme gjelder for rehabiliteringsopphold.					
Døgnopphold i institusjon	170	175	5	2,9 %	Per døgn
Langtidsopphold i institusjon					
<p>Ifølge § 3 i forskrift om egenandeler skal det av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp, fratrukket et fribeløp per år, kreves betalt 75 prosent årlig. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85 prosent. Betalingen begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelene av fribeløpet. I Prop. 1 S (2020-2021) foreslås det å øke fribeløpet fra 8 700 til 9 000 kroner per år.</p> <p>Langtidsbeboere på sykehjem som uten selv å ønske det legges på dobbeltrom, får redusert egenandel gjennom at det tilstås et fribeløp. For 2021 foreslås beløpet justert fra 41 600 til 42 900 kroner jamfør Prop. 1 S (2020-2021).</p>					
Fribeløp i enkeltrom	8 700	9 000	300	3,5 %	Per år
Fribeløp i dobbeltrom	41 600	42 900	1 300	3,1 %	Per år
Dagaktivitetssenter					
Det foreslås at det innføres egenandel for deltakelse på dagaktivitetssenter.					
1 dag	-	200	-	-	Per uke
2 dager	-	400	-	-	Per uke
3 dager	-	600	-	-	Per uke

4 dager	-	800	-	-	Per uke
5 dager	-	1 000	-	-	Per uke
Fysioterapi					
Ifølge kapittel II. I forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi m.m., kan kommunen kreve egenbetaling per behandling eller undersøkelse. Satsen ble regulert til 185 kroner per 1. juli 2020. Det foreslås at det innføres egenandel for fysioterapi.					
Egenandel fysioterapi	-	185	-	-	Per behandling /undersøkelse

10.2.4 Teknisk avdeling

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Abonnementsgebyr vann bolig					
Abonnementsgebyr vann bolig	610	554	- 56	-9,2%	eks. mva
Abonnementsgebyr vann Næring	610	554	-56	-9,2%	«
Vanngebyr Per m ³	16,03	14,72	-1,31	-8,2%	«
Abonnementsgebyr avløp bolig	587	648	61	10,4%	«
Abonnementsgebyr avløp Næring	587	648	61	10,4%	«
Avløpsgebyr per m ³	16,91	18,66	1,75	10,3%	«
Slamtømming	993	505	-488	-49,1%	«
Renovasjonsgebyret	0	0	0	-	«
Bygge-, plan-, fradeling- og oppmålingssaker					
Gebyrregulativet reguleres per 1/1-21 i tråd med eget vedlegg "Betalingsregulativ for plan- bygge- og delingssaker 2021"					
Diverse priser					
Skiltplan	1 031	1 059	28	2,7%	Beh. gebyr
Avkjørselssøknad	3 093	3 177	84	2,7%	Beh. gebyr
Billettpriser M/S Helligvær					
Barn	15,90	16,33	0,43	2,7%	
Klippekort barn	159	163	4	2,7%	
Voksen	26,50	27,22	0,72	2,7%	
Klippekort voksen	265	272	7	2,7%	
Saksbehandling tekniske anlegg					
Gravemelding	4 640	4 765	125	2,7%	Per utstedt gravemelding
Arbeidstillatelse på vei	1 547	1 589	42	2,7%	Per tillatelse
Gategrunnleie, arbeid over 14 dg 0 - 500 m2	2	2	0	0	Leie pr. dag

Over 500 m2	1	1	0	0	
Plangodkjenning anlegg under 10.000 m2	5 155	5 294	139	2,7%	Beh. Gebyr
Plangodkjenning anlegg 10.000 – 50.000 m2	10 310	10 588	278	2,7%	Beh. Gebyr
Plangodkjenning anlegg 50.000 m2 og over	30 930	31 765	835	2,7%	Beh. Gebyr
Utslippstillatelse slamavskiller Forurensningsforskrift kap.12	2 578	2 648	70	2,7%	Beh. Gebyr
Tiltaksplan Forurensningsforskrift kap. 2	5 155	5 294	139	2,7%	Beh. gebyr
Parkeringsgebyr					
Sone 1 per time	28,60	30,03	1,43	5%	
	34,10	35,81	1,71		
	44,00	46,20	2,20		
	44,00	46,20	2,20		
Sone 2 per time	20,00	21,00	1,00	5%	
- månedskort	742,5	779,6	37,1	5%	
- halvårskort	3 740	4 250	510	13,6%	
- årskort	6 160	7 000	840	13,6%	
<p>Beboere i sone 2 uten parkeringsmulighet på egen tomt kan søke om rabattert årskort til 3 003,-. Forhold som må bekreftes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Folkeregistrert bostedsadresse • Ikke parkeringsmulighet på egen tomt • Kjøretøy må være registrert på person som bor på adressen 					
Kommersielle arrangementer/festivaler					
Leie av areal per dag	2 062	2 118	56	2,7%	Per søknad
Leie av areal per uke	7 733	7 941	209	2,7%	Per søknad
Leie av areal per måned	30 930	31 765	835	2,7%	Per søknad
m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	721,7	741	19	2,7%	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	91/68	93/70	2/2	2,7%	
u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	515,5	529,4	13,9	2,7%	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	65/49	67/50	2/1	2,7%	
m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	541	555,6	14,6	2,7%	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum ytre	68/52	70/53	2/1	2,7%	

u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	387	397,5	10,5	2,7%	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum ytre	48/36	49/37	1/1	2,7%	
Kr/dag/felt (sommer/vinter sesong)	206/155	212/159	6/4	2,7%	
Kr/mnd/felt (sommer/vinter sesong)	825/619	847/636	12/17	2,7%	
Kr/år/m² (sentrum indre)	309	317	8	2,7%	
Kr/mnd/m² (sommer/vintersesong) - sentrum indre	39/29	40/30	1/1	2,7%	
Kr/år/m² (sentrum ytre)	232	238	6	2,7%	
Kr/mnd/m² (sommer/vintersesong) - sentrum ytre	29/22	30/23	1/1	2,7%	
Kr/dag/m² (sentrum indre)	20,60	21,16	0,56	2,7%	
Kr/mnd/m² (sentrum indre)	82,50	84,73	2,23	2,7%	
Kr/dag/m² (sentrum ytre)	15,50	15,92	0,42	2,7%	
Kr/mnd/m² (sentrum ytre)	62	63,67	1,67	2,7%	
Feiing, priser eks mva					
Bolig 1 og 2 etasjer	359	359	0	0,0 %	Per pipeløp
Boliger 3 etasjer og over	495	495	0	0,0 %	Per pipeløp
Forretninger med større fyringsanlegg	1 138	1 138	0	0,0 %	
Industripiper per meter	116	116	0	0,0 %	
Ekstrafeiing utenom rute	755	755	0	0,0 %	

10.2.5 Bodø kirkelige fellesråd

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2020	Vedtatt sats for 2021	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Avgift for feste av grav					
Feste av grav, 5 års avtaler	400	410	10	2,5 %	Grav/år
Avgift for gravlegging av personer fra andre kommuner					
Nedsetting av urne:					
På tidligere festet grav	1 900	1 950	50	2,6 %	Stk.
På ny grav	5 400	5 500	100	1,9 %	Stk.
Nedsetting av kiste:					
På tidligere festet grav	4 300	4 350	50	1,2 %	Stk.
På ny grav	10 900	11 000	100	0,9 %	Stk.
Avgift for kremasjon					
Egne innbyggere	0	0	0	0,0 %	Stk.

Personer hj.hør. i andre kommuner	6 500	6 600	100	1,5 %	Stk.
-----------------------------------	-------	-------	-----	-------	------

Tabell 84: Prislister. Tall i kroner.

10.3 Avtaler og tilskudd

Kultur:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kultur	58 700	Adelsteen Normann Stiftelsen
Kultur	122 600	Bodø big band
Kultur	548 300	Bodø Domkirkes musikkråd
Kultur	81 600	Bodø harmonimusikk
Kultur	162 200	Bodø internasjonale orgelfestival
Kultur	139 700	Bodø Jazz Open
Kultur	1 133 100	Bodø kunstforening
Kultur	80 500	Bodø orkesterforening
Kultur	154 100	Dirigentordning korps & kulturskole
Kultur	91 200	Filmfest Salten
Kultur	50 000	Kulturpris
Kultur	60 000	kulturstipend
Kultur	222 900	Mediegården
Kultur	2 061 600	Nordland musikkfestuke
Kultur	333 500	Nordnorsk jazzsenter
Kultur	9 884 700	Nordnorsk opera og symfoniorkester
Kultur	251 600	Salten kultursamarbeid
Kultur	209 900	Sceneinstruktørordningen NFK
Kultur	3 211 700	Stiftelsen Nordlandsmuseet
Kultur	147 600	Stiftelsen Ragnhilds Drøm
Kultur	1 764 000	Tusen hjemmet
Kultur	195 400	Vocal Art
Kultur	154 100	Kirkemusikalsk senter
Sum	21 119 000	

Helse og omsorg:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
BPA	8 390 500	Hava-instituttet AS
BPA	468 300	Human care AS
BPA	834 900	Olivia assistanse AS
BPA	475 000	Olivia assistanse AS
BPA	429 400	Olivia assistanse AS
BPA	688 100	Olivia assistanse AS
BPA	2 524 800	Team Hedda

BPA	4 062 330	Uloba - independent Living Norge SA
BPA	628 700	Uloba - independent Living Norge SA
BPA	586 710	Uloba - independent Living Norge SA
BPA	488 930	Uloba - independent Living Norge SA
Helsekontoret	4 952 390	Krisesenteret, Bodø kommunes andel interkommunalt samarbeid
Helsekontoret	899 820	Driftstilskudd Frivillighetsentralen
Helsekontoret	1 061 630	HDO, drift og forvaltning av nødnettutstyr
Helsekontoret	577 370	DSB, Abonnementskostnader Nødnett
Helsekontoret	700 636	Overgrepsmottaket, Bodøs andel interkommunalt samarbeid
Helsekontoret	2 778 400	Alternativ mot vold, (ATV)
Hjemmetjenesten	2 400 000	Trygghetsalarm, driftsavtale Tellu IOT AS
Hjemmetjenesten	2 000 000	Transport/reparasjon av tekniske hjelpemidler, Bodø Industri AS, rehab.avd.
Hjemmetjenesten	1 660 200	Evendos mediseringstjenester
Hjemmetjenesten	335 300	Dignio AS, medisindispensere
Kommunaldirektør	1 250 000	Stillinger til Englefabrikken og Jobb 1, Kirkens Bymisjon (opptr.plan ps.helse og rus)
Kommunaldirektør	642 980	Matstasjonen Kirkens Bymisjon
Kommunaldirektør	802 000	Farmasøytiske tilsyn, Sykehusapoteket
Kommunaldirektør	9 227 170	Medfinansiering VTA-plasser, lønnsrefusjon brukere, BOPRO AS
Kommunaldirektør	749 410	Veilederen.no, juridisk svartj. infotj/kunnsk.banker, opplæring, Visma SmartSkill AS
Kommunaldirektør	2 168 000	Gerica fagsystem og plattform, Tieto Norway AS
Kommunaldirektør	227 900	NHI.no - legelicens, kommunal tilgang
Kommunaldirektør	263 300	Ressursstyring, Visma Enterprise AS
Kommunaldirektør	805 960	Drift av Bratten (HC-bussen, brukertransport til/fra Symra dagakt.senter)
Kommunaldirektør	93 830	VAR Healthcare. Praktiske prosedyrer i PLO tjenesten, Cappelen Damm
Tildelingskontoret	17 987 560	Drift botilbud Kongensgate 16 og Prinsensgate 151, Frelsesarmeen
Tildelingskontoret	9 320 640	Human Care Bo AS
Tildelingskontoret	2 600 000	Kjøp av omsorgstjeneste, Salten omsorg
Tildelingskontoret	1 513 490	Signo Conrad Svendsen senter
Tildelingskontoret	1 661 090	Drift Møtestedet, Ny giv, Jobb 1 og helsetjeneste, Kirkens Bymisjon
Sum	80 502 356	

Økonomi og finans:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Økonomi	110 000	Kommuneforlaget AS (bedre.kommune.no/10 faktor)
Innkjøp	1 128 000	Aksess Innkjøp AS
Sum	1 238 000	

Kommunes fellesområde:

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
KF	5 450 000	Bodø Spektrum KF, driftstilskudd
KF	20 726 000	Stormen Kulturhus Bodø KF, driftstilskudd

KF	800 000	Bodø Havn KF, driftstilskudd
IKS	46 056 800	Salten Brann IKS
IKS	2 543 000	Helse og miljøtilsyn Salten IKS
IKS	2 665 000	Salten kommunerevisjon IKS
IKS	535 000	Salten Kontrollutvalgsservice
Eksterne avtaler	1 893 000	Salten regionråd
Eksterne avtaler	35 153 000	Bodø kirkelige fellesråd
Eksterne avtaler	200 000	Torghallen DA
Eksterne avtaler	1 000 000	Harr Museum
Driftsavtaler	5 100 000	KS kontingent (korrigert for OU trekk)
Driftsavtaler	4 450 000	Visma, Coretrek, House of control, Kompas eksl. mva.
Driftsavtaler	1 443 000	Cowi, Tono, Gramo, Framsikt, Compilo
Driftsavtaler	1 500 000	Norsk pasientskade erstatningsfond
Driftsavtaler	400 000	Salten IUA
Driftsavtaler	1 287 500	Visit Bodø
Driftsavtaler	173 000	Skjerstad bygningsstiftelse
Driftsavtaler	6 100 000	Personalforsikringer
Sum	137 475 300	

Tabell 85: Avtaler og tilskudd. Tall i kroner.

10.4 Spesifisering av tiltak

10.4.1 Spesifiserte endringer Administrasjon

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 OU stilling	900	900	900	900
2 IKT anbudet	1000	0	0	0
3 Budtjenesten	600	600	600	600
Sum nye behov	2500	1500	1500	1500
4 Nedtrekk stilling AA	-800	-1 500	-2 400	-2 400
5 Nedtrekk frikjøp tillitsvalgte, HVO og husleie	-900	-900	-900	-900
6 Prosjektfinansiering IKT stilling	-250	-250	-250	-250
7 Økt inntekt IKT-tjenester	-500	-500	-500	-500
8 Økt inntekt tjenestevalter	-300	-300	-300	-300
9 Redusert sambandsleie	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
10 Revidering erkjentlighetsordningen	-200	-200	-200	-200
11 Uspesifisert nedtrekk	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Sum rammereduksjoner*	-6 750	-7 450	-8 350	-8 350
Sum tiltak	-4 250	-5 950	-6 850	-6 850

Tabell 86: Spesifisering av tiltak Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000.

* Avdelingen sin rammereduksjon avviker noe fra tabell i kapittel 9.1.4, da avdelingen ikke har løst alle innsporinger fra 2020, og har jobbet med løsninger i denne budsjettprosessen.

Kommentarer til endringer:

1. **OU rådgiver.** OU rådgiver har frem til 2020 jobbet med Rådhusprosjektet og var avlønnet derfra. Prosjektet er nå ferdig og den ansatte går tilbake til sin opprinnelige stilling.
2. **IKT anbud.** Kommunen forbereder anbudet, et krevende prosjekt og må bruke eksterne kompetanse for å få best mulig grunnlaget på plass.
3. **Budtjenesten.** Rådmannen har tidligere redusert budsjettet til budtjenesten, men det viser seg at reduksjon er for stor. Det er en del oppgaver som budtjenesten utfører for helse- og omsorgsavdeling som bl. a kjøring av blodprøver som ikke kan reduseres og budtjenesteruter må opprettholdes.
4. **Nedtrekk stilling AA.** Ledig stilling på servicetorget blir inndratt med halvårseffekt, i tillegg til ekstern finansiering av stilling i FORUT. I ØP-perioden foretas ytterligere kutt i stillinger som følge av naturlig avgang. Dette lar seg gjennomføre ved at vi har digitalisert flere oppgaver i avdelingen og klarer å løse oppgaven med mindre personell.
5. **Nedtrekk funksjon frikjøp tillitsvalgte/ verneombud og husleie.** Det inviteres til en prosess med partene med det formål å redusere kostnadene med 0,8 mill. kr. Mulige tiltak er følgende:
 - redusere frikjøp av tillitsvalgte med ett årsverk
 - redusere til ett hovedvernombud
 - si opp eksterne husleieavtaler
 - en kombinasjon av punktene over

Begrunnelse for tiltaket:

 - Bodø kommune har i dag en frikjøpsordning for tillitsvalgte og verneombud som ligger over minstekravet. De fire hovedsammenslutningene disponerer frikjøpsressurser på cirka 2,3 stillinger utover minimumstildelingen etter Hovedavtalens (HA) §3-3 bokstav c. En reduksjon av frikjøpsomfanget med eksempelvis 1 årsverk vil ikke påvirke partssamarbeidet og/eller muligheten til å gjennomføre gode og påkrevde medvirkningsprosesser på ulike nivåer i Bodø kommune og i samsvar med HTA.
 - Tiltaket vil ikke få konsekvenser for de frikjøpte ettersom disse har en stilling i Bodø kommune.
 - Tiltaket er forankret i vedtak i organisasjonsutvalget 20.11.2018, der frikjøpsordningen skal evalueres
 - Bodø kommune betaler husleiekostnader for Fagforbundet og Utdanningsforbundet i eksterne lokaler og betaler kontorutgifter for Delta.
 - Bodø kommune over flere år hatt to hovedverneombud. Ifølge arbeidsmiljøloven § 6-1 (3) og i likhet med andre større kommuner og store offentlige og private organisasjoner har man ett sentralt verneombud som koordinerer øvrige lokale verneombud i virksomhetene. For eksempel har Tromsø, Fredrikstad og nye Asker kommune et hovedverneombud.
 - Nedtrekk av den størrelsesorden som administrasjonsavdelingen er pålagt medfører at alle mulige innsparingsområder må vurderes - ingen områder kan skjermes særskilt
6. **Prosjektfinansiering IKT-stilling.** Deler av IKT-ressursene prosjektfinansieres gjennom nye byggeprosjekter. I stedet for å kjøpe ekstern IKT-leveranse leveres dette fra AA i kommunens egne byggeprosjekter.

7. **Økt inntekt IKT-tjenester.** Økt fakturering av IKT-tjenester til andre kommuner der Bodø kommune har leveranser på tjenesteområder.

Begrunnelse for tiltaket:

- Bodø kommune utfører stadig flere tjenester for andre kommuner, potensialet for økte inntekter ligger i størrelsesorden 500 000.
- Tiltaket har ingen konsekvenser, men det må utredes i hvor stor grad dette kan gjennomføres med eksisterende personalressurser. Nyansettelser på dette området må være selvfinansierende.

8. **Økt inntekt tjenesteavtaler.** Gjennomgang av selvkostmodell for tjenesteavtaler (tjenester utført av basisorganisasjonen til selskaper i «kommunefamilien») viser at det er potensiale for økte inntekter i størrelsesorden 0,6 mill. kr.

Begrunnelse for tiltaket:

- Dette gjelder tjenester utført av arkiv, IKT, HR og kommuneadvokat til interne prosjekter, kommunale foretak, IKS og andre selskaper. Dette er oppgaver ansatte i AA utfører uten at det er tilført ressurser til avdelingen, men som lar seg gjøre på grunn av effektivisering og digitalisering av oppgaver gjennomført i de siste år.
- Det må tas selvkost for alle prosjektstillingene i Bodø kommune slik at de administrative utgifter for stillingen dekkes. Kostnader må spesifiseres og fordeles til de avdelingene der kostandene oppstår.
- Det må etableres avtaler som regulerer vertskommuneavtaler og tjenestekjøp.
- Det er en grense for hvor mange nye oppgaver administrasjonsavdelingen kan påta seg å tilføres ressurser for å utføre oppgaven.
- Til vurdering: DIKT bidrar med kompetanse i alle byggeprosjekter og skal disse kostandene belastes det aktuelle prosjektet slik prosjektleder bygg gjør? Dette er en kompetanse prosjektet hadde måtte kjøpe eksternt hvis ikke DIKT kunne levert.

9. **Reduserte Sambandstjenester.** Sambandskostander reduseres med 1,5 mill. kr.

Begrunnelse for tiltaket:

Det jobbes med å se nærmere på flere ulike kategorier samband med siktemål å redusere sambandskostnadene for Bodø kommune:

- Stamnett-sambandet som ble etablert i forbindelse med kommunesammenslåingen mellom Bodø kommune og Skjerstad i 2005.
 - Bodø kommune betaler årlig over 1 mill. kr for det fiberbaserte stamnett-sambandet mellom Bodø og tidligere Skjerstad kommune. Det er to faktorer som gjør det naturlig å se nærmere på kostnadene tilknyttet sambandet:
 - Det antas at sambandet for lengst må være nedbetalt
 - Bodø kommune har ikke lenger noen økonomiske forpliktelser knyttet til dette sambandet i forhold til kravene i sammenslåingsavtalen mellom Bodø og Skjerstad fra 2005 som skulle gjelde for 15 år fram i tid.
- Samband som andre kommuner/selskaper benytter ifm eksempelvis vertskommuneavtaler knyttet til barnevern:
 - i den grad det er opprettet samband for å kunne levere tjenester innenfor eksempelvis barnevern, velferdsteknologi og administrasjon så skal selskapene/kommunene selv dekke sambandskostnadene som pr. i dag dekkes av Bodø kommune.
 - Tiltaket medfører ingen negative konsekvenser for kommunen.

- Samband som tilsynelatende ikke direkte bidrar til kommunens tjenesteyting
 - Det betales i dag for flere samband som ikke er knyttet opp mot kommunens tjenesteyting. Eksempelvis nevnes:
 - Bestemorstua
 - Landsskytterstevnet
 - Bygarasjen
 - M.fl.

Etter en kvalitetsgjennomgang vil disse sambandene sies opp. Det er vanskelig nå å si noe om eventuelle negative konsekvenser før kvalitetsgjennomgangen er gjennomført.

10. Revidering erkjentlighetsordningen. Det foreslås å redusere størrelsen på påskjønnelsen som gis til ansatte ved 25 års tjeneste for Bodø kommune fra 8000 til 5000 kroner.

11. Uspesifisert nedtrekk. Tiltak ikke utarbeidet.

10.4.2 Spesifiserte endringer Økonomi og finans

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Inntekter salg av tjenester kemneren	2 132	2 132	2 132	2 132
2 Kemnerkontoret, korrigerende statlig trekk	330	330	330	330
3 Ny inkassolov, redusert inntekter	650	650	650	650
Sum nye behov	3 112	3 112	3 112	3 112
4 Nedleggelse av Analysekontoret	-1 082	-1 082	-1 082	-1 082
5 Redusert regnskap med 2 stillinger	-81	-718	-1 105	-1 217
Sum rammereduksjoner	-1 163	-1 800	-2 187	-2 299
Sum tiltak	1 949	1 312	925	813

Tabell 87: Spesifisering av tiltak Økonomi og finans. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

1. **Inntekter salg av tjenester kemneren.** Kemneren ble overført til staten fra 01.11.2020. Kemneren solgte tjenester til andre kommuner (skatteoppkreving). Denne inntekten blir borte nå. Staten kompenserer ikke kommunen for dette.
2. **Kemnerkontoret, korrigerende statlig trekk.** Fra grønt hefte 2021 har rådmannen anslått at kommunen blir trukket totalt 8,67 mill. kr i forbindelse med statliggjøringen. Det er beregnet at dette er 0,33 mill. kr mer enn hva kommunen har brukt til dette formålet, justert for punkt 1.
3. **Ny inkassolov.** Fra 01.01.2021 blir inkassoloven endret, slik at inkassogebyret kommunen kan bruke må reduseres. Dette er blitt beregnet til 0,65 mill. kr i mindreinntekt.
4. **Nedleggelse av Analysekontoret.** Analysesjefen har sluttet, og som et ledd i budsjettprosessen er det et forslag om å legge ned kontoret.
5. **Redusert avdelingen med 2 stillinger.** Avdelingen har robotisert enkelte funksjon, og har hatt naturlig avgang. Disse stillingene blir dratt inn.

10.4.3 Spesifiserte endringer Næring og utvikling

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Grønn luftfart	400	400	400	400
2 Samlok II	300	300	300	0
Sum nye behov	700	700	700	400
3 Avgang 2 stillinger	-1 198	-1 374	-1 374	-1 374
4 Naturlig avgang stillinger	0	-282	-530	-670
Sum rammereduksjoner	-1 198	-1 656	-1 904	-2 044
Sum tiltak	-498	-956	-1 204	-1 644

Tabell 88: Spesifisering av tiltak Næring og utvikling. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

1. **Grønn luftfart.** Verdiskapningsstudien som ble behandlet i PS 0099/20 peker på Grønn luftfart som en av tre næringer som har et særlig potensial for å fungere som katalysator og måloppnåelse til utvikling av nye arbeidsplasser i Bodø. Det er en global næring som krever globale ambisjoner for å lykkes. Det vil kreve mye, men om Bodø lykkes vil en slik satsing være et svært viktig bidrag til å nå målsetningene for utvikling av næringslivet frem mot 2050. Satsingen innebærer blant annet å legge til rette for at det i Bodø etableres et senter for utvikling, testing og implementering av nullutslippsteknologi for luftfart. Satsingen skal også legge til rette for at det over tid kan bygges opp, en ny industri og næring rundt eksisterende aktører og kompetanse innenfor luftfarten i Bodø som produserer og utvikler teknologi og deler til fremtidens grønne luftfart. Ett fire-årig prosjekt søkes finansiert gjennom «Arktis 2030», kommunens andel er 1,6 mill.kr fordelt over fire år.
2. **SAMLOK II.** I 2017 ble nødmeldingssentralene for nødetatene politi, helse og brann i Nordland samlokalisert i nye og moderne lokaler på Albertmyra i Bodø under navnet SAMLOK-NORD. Bodø kommune har tatt et initiativ til å utvide aktiviteten som er samlokalisert. Det er gjennomført en mulighetsstudie for Samlok II, som har fokusert på faglige synergieffekter mellom ulike samvirkeaktører innen beredskap samt kostnadseffektive byggløsninger. I mulighetsstudien har innovasjon i offentlig sektor vært en viktig del av arbeidet. Mulighetsstudiet anbefales videreført i ett tre-årig prosjekt finansiert gjennom samarbeidspartnerne Nordland politidistrikt, Nordlandssykehuset HF, Salten Brann IKS, Nordland sivilforsvarsdistrikt, Nord universitet, Nordland fylkeskommune og Bodø kommune. Kommunens andel er 0,9 mill.kr fordelt over tre år.
3. **Avgang 2 stillinger.** Rammereduksjon ved at to stillinger settes vakant gjennom *en* medarbeider blir alderspensjonist og *en* medarbeider slutter.
4. **Naturlig avgang stillinger.** Reduksjon av antall stillinger i avdelingen gjennom naturlig avgang – for eksempel overgang til annen arbeidsgiver eller alderspensjonist (fra 2022-2024). Nedtrekk i bemanning ved avdelingen vil medføre til at avdelingen ikke kan levere på oppgaver og funksjoner som i dag. Medarbeidere kan få delvis eller helt endrede arbeidsoppgaver som følge av færre ressurser og ansatte. Endrede arbeidsoppgaver kan videre innebære høyere rotasjon/turnover av medarbeidere. Avdelingen skal fortsatt jobbe for å skape interessante arbeidsoppgaver og arbeidsplasser for utvikling av kommunen. Det er gjennomført informasjonsmøte med representanter fra hovedsammenslutningene hvor det ble orientert om planlagte tiltak og strategi for tilpassing av ny økonomisk ramme innenfor NU-avdelingen.

10.4.4 Spesifiserte endringer Oppvekst og kultur

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Reversert innsparingskrav husleie Parkveien, Vestbyen barnehage	-	-	-	800
2 Bratten, ny pedagogstilling PS 28/20	800	800	800	800
3 Alberthaugen, ny pedagogstilling PS 28/20	800	800	800	800
Sum nye behov	1 600	1 600	1 600	2 400
4 Foreldrebetaling SFO, oppjustert til gjennomsnittlig nivå KG13	-1 419	-3 300	-3 300	-3 300
5 Rådgivende pedagoger i grunnskolen	-1 300	-3 000	-3 000	-3 000
6 Bodø Naturskole - naturskoledelen	-773	-1 700	-1 700	-1 700
7 Organisering på grunnskolekontoret	-200	-400	-400	-400
8 Tilpasning svømmeundervisning	-800	-1 750	-1 750	-1 750
9 Newton	-300	-700	-700	-700
10 Kulturskolen	-341	-750	-750	-750
11 Mottakstilbud for elever	-400	-850	-850	-850
12 Skolemat	0	-4 000	-10 000	-10 000
13 Utredning, endret skolestruktur	0	-6 000	-6 000	-6 000
14 Personalkostnader grunnskole	-23 086	-31 279	-42 000	-42 000
15 Særtilskudd Studentbarnehagen	0	0	-990	-990
16 Drift av kommunale idrettsanlegg	-50	-50	-50	-50
17 Økte leiepriser i idrettsanlegg	-500	-500	-500	-500
18 Reduksjon søkbare prosjektmidler	-200	-200	-200	-200
19 Fritidskortet, justert innføring	-1 500	-2 500	-3 500	-3 500
20 Busstilbud, Bratten	-500	-600	-600	-600
21 Gjennomgang faste avtaler - Kultur	-50	-50	-50	-50
22 Driftsfordel "Svømmehallen"	-50	-50	-50	-50
23 Gjennomgang faste avtaler - Idrett	-50	-50	-50	-50
24 Reduksjon bokbudsjett, biblioteket	-50	-50	-50	-50
25 Justert åpningstid biblioteket	-150	-300	-300	-300
26 Personalkostnader kultur	0	0	-300	-750
27 Psykiske helserådgivere	-700	-1 300	-1 300	-1 300
28 IP-koordinatorer	-600	-1 200	-1 200	-1 200
29 Innsatsteamet	-1 000	-2 400	-2 400	-2 400
30 Utekontakten	-500	-1 000	-1 000	-1 000
31 Familiesentermodellen/Åpen barnehage	-600	-1 200	-1 200	-1 200
32 Effektivisering av barne- og familieenheten	-1 000	-1 500	-1 500	-1 500
33 Endring i struktur; spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000
34 Generell tilpasning av kostnadsnivå, Barnevernet	-1 000	-1 500	-1 500	-1 500
35 Rest effektivisering	0	0	-18 732	-29 124
Sum rammereduksjoner	-39 119	-71 179	-108 922	-119 764
Sum tiltak	-37 519	-69 579	-107 322	-117 364

Tabell 89: Spesifisering av tiltak Oppvekst og kultur. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

- Reversert innsparingskrav husleie Parkveien, Vestbyen barnehage.** I den foreslåtte investeringsplanen for 2021/2024 er tidligere vedtak om utvidelse av Vestbyen barnehage

foreslått tilbakeført. Tiltaket gjelder reversering av tidligere innsparingseffekt i form av redusert husleie.

2. **Bratten, ny pedagogstilling iht. PS 28/20.** Stillingen er besatt fra og med august i 2020 på bakgrunn av vedtak. Mangler finansiering fra og med 2021.
3. **Alberthaugen, ny pedagogstilling iht. PS 28/20.** Stillingen er besatt fra og med august i 2020 på bakgrunn av vedtak. Mangler finansiering fra og med 2021.
4. **Foreldrebetaling SFO, oppjusteres til gjennomsnittlig nivå KG13.** Dagens inntektsnivå for foreldrebetalingen i skolefritidsordningen er vesentlig lavere enn sammenlignbare kommuner i KG13 (kommunegruppe 13). I budsjettforslaget foreslås det å oppjustere foreldrebetalingen til gjennomsnittlig sats i kommunegruppen. Tiltaket vil i liten grad ramme lavinntektsfamilier da det nylig ble innført inntektsmodererte betalingsordninger for å redusere presset på denne grupperingen.
5. **Rådgivende pedagoger i grunnskolen.** Fra og med skoleåret 2018/2019 ble det vedtatt å opprette til sammen 12 årsverk rådgivende pedagoger fordelt på grunnskolene i kommunen. Stillingene har til formål å bidra til å sikre at elever i Bodø-skolene utvikler gode lese-, skrive- og regneferdigheter, samt en generell oppfølging av elever man er bekymret for. I forslaget til økonomiplan foreslås antall årsverk redusert til 8 årsverk.
6. **Bodø naturskole – naturskoledelen.** Bodø naturskole består av leirskoletilbudet på Vatnlia og et naturskoletilbud som tilbys alle skolene som melder sin interesse for dette. Som et ledd i effektiviseringsprosessen foreslås det at man avvikler naturskoletilbudet.
7. **Organisering på grunnskolekontoret.** Barnehage- og grunnskolekontoret ble med virkning fra oktober i år slått sammen til et felles kontor; Barnehage- og skolekontoret. Fagkontoret kan redusere aktiviteten noe innenfor grunnskoleområdet. Her må det gjøres en analyse av hvilke oppgaver som kan opphøre, eller hvordan kontoret kan øke inntektene. Det barnehagefaglige må skjermes i dette arbeidet.
8. **Tilpasning svømmeundervisning.** Dagens organisering av svømmeundervisningen innebærer man har 2,7 årsverk svømmeinstruktører i Nordlandsbadet. Disse foreslås avviklet. Svømmeinstruktørene gir i all hovedsak svømmeopplæring til elevene i bodøskolen i Nordlandsbadet. I tillegg bistår de alle skolene med utvikling og kvalitetssikring av opplæringstilbudet, og de er ansvarlige for ulike kurs. Når svømmeinstruktørene avvikles, må skolene selv sørge for tilstrekkelige ressurser og kompetanse til svømmeopplæringen i Nordlandsbadet.
9. **Newton.** Bodø kommune har et Newtonrom som er lokalisert på Hunstad ungdomsskole. Newtonlærerne gir et opplæringstilbud innen realfagstema til ulike klassetrinn i bodøskolen. Når tilbudet justeres, vil en måtte redusere antall elever som får dette tilbudet. Lærerressursen reduseres fra 200 % til 100 %.
10. **Kulturskolen.** Kulturskolen har et variert tilbud innenfor ulike kulturuttrykk og det er politisk vedtatt at kulturskolen skal følge nasjonal rammeplan. Kulturskoletilbud er lovpålagt, men ikke omfanget. Kulturskolen samarbeider også med skolene og det gis kulturskoletilbud i

skolefritidsordningen. Tiltaket innebærer en nedjustering av kulturskoletilbudet og mulige inntekter blir mindre.

11. **Mottakstilbud for elever.** Kommunen har fire skoler med egne mottaksklasser for minoritetsspråklige elever. Minoritetselevene er i egne mottaksklasser halve skoledagen og i ordinær klasse den resterende halvdelen av skoledagen. Til vanlig er elevene i mottaksklasser første året i Norge. Tiltaket legger opp til at ressurser som følge av færre nyankomne minoritetsspråklige elever, reduseres.
12. **Skolemat.** I økonomiplanen for 2020-2023 er det vedtatt en gradvis innføring av skolemat i bodøskolene. Fra oppstart av prosjektpilot i 2020 til full implementering fra 2023 med en årlig budsjetttramme på 10 mill. kr. Det tiltak som her foreslås innebærer et mer moderat innføringstempo. I første omgang vil man gjennomføre piloten til prosjektet og avventer inntil videre å iverksette ytterligere implementering. Dette begrunnes med at man fra administrasjonens side ønsker å utrede de faktiske kostnadene ved å innføre skolemattilbudet i samtlige bodøskoler.
13. **Utredning, endret skolestruktur.** Flere skoler kan slås i sammen helt eller delvis. Det som er lagt til grunn her er nedleggelse av skoledelen på Skaug, legge ned Landego skole, slå sammen u-trinn Skjerstad/Misvær og samordne Misvær/ Skjerstad under en ledelse, overføre u-trinn Saltstraumen til Tverlandet og opprette oppvekstsenter i Saltstraumen. Skolestruktur bør utredes med tanke evt. bygningsmessige forhold som kan legge til rette for ytterlige innsparing.
14. **Personalkostnader grunnskole.** Tiltaket er beskrevet som personalkostnader tilsvarende lærerstillinger. I praksis betyr dette også andre stillinger. Rektorene er gitt myndighet til å bestemme fordeling mellom lærere og andre yrkesgrupper ut fra blant annet elevenes vedtak om spesialundervisning. Skolen er tilført vel 100 nye stillinger de siste årene. Disse er fordelt på ulike yrkesgrupper, men er i all hovedsak lærere.
15. **Særtilskudd Studentbarnehagen.** Studentbarnehagen får et tilskudd i form av en underskuddsgaranti fra Bodø kommune for å ha økt bemanning som gjør det mulig for studentbarnehagen å kunne tilby barnehageplass til barn av studenter i perioder av studieåret (samlingsstudier) og for å kunne passe barn hjemme når barn er syke og foreldre må på forelesning/eksamen. Når dagens avtale utgår foreslås denne ikke videreført.
16. **Drift av kommunale idrettsanlegg.** Driftsrammen for kommunale utendørs idrettsanlegg og løyper er cirka 6,1 mill. kr i 2020. Teknisk avdeling drifter anleggene etter avtale med OK-avdelingen. Redusert drift av Mørkvedlia friidrett- og gressbane.
17. **Økte leiepriser i idrettsanlegg.** Bystyret vedtar årlig leiesatser i kommunale idrettsanlegg. Leiesatsen for trening barn og unge påvirker Bodø kommunes inntektsside, og utgiftssiden ved at driftstilskudd til private anleggseiere (Mørkvedhallen SA, Bodø Spektrum KF og Tverlandshallen AL) reduseres tilsvarende. Leiepriser i idrettsanleggene er et tiltak som bidrar til økt utnyttelse av anleggene. Har det en kostnad ved bruk er det mindre sannsynlig at lag/foreninger lar timene stå ledige/ubrukte. Per i dag er dette tilfelle i gymsaler hvor det er gratis for barn/unge.

18. **Reduksjon søkbare prosjektmidler.** Reduksjon i frie søkbare midler til kulturelle prosjekter og arrangement og driftsstøtte til kulturelle og sosiale formål. Budsjettramme i 2020 utgjør 1,2 mill. kr.
19. **Fritidskortet, justert innføring.** Det foreslås å utsette oppstarten av den kommunale ordningen til 2021, samt redusere ordningen hvert år i økonomiplanperioden. Totalt er det i perioden avsatt 25 mill. kr til fritidskortet. 1 mill. kr i 2020, 4 mill. kr i 2021, 9 mill. kr i 2022 og 14 mill. kr i 2023.
20. **Busstilbud, Bratten.** Tiltaket innebærer at man «pensjonerer» Amanda Buss, den ene av i alt to busser som driftes av Bratten Aktivitetspark. Bussene benyttes primært til transport av elever og barnehagebarn, samt noe transport i forbindelse med ulike kulturtiltak. Amanda Buss er av eldre årgang og de årlige vedlikeholdsutgiftene forventes å stige de kommende år. Tiltaket innebærer bemanningsreduksjon tilsvarende ett årsverk.
21. **Gjennomgang faste avtaler – Kultur.** Av Kultur/felles sitt budsjett utgjør cirka 13,5 mill. kr driftsmidler som er bundet opp i samarbeidsavtaler (stat, fylke, region). Tiltaket innebærer å ikke prisjustere eksisterende avtaler hvor dette ikke er spesifikt nevnt i avtaleteksten, samt fortløpende vurdering av avtaler som utløper.
22. **Driftsfordel "Svømmehallen".** Etableringen av «svømmehallen» som arena for et nytt kulturtilbud for barn og unge i 2021 vil gi en gunstig økonomisk effekt i form av kostnadsreduksjoner. Blant annet vil en flytting av «Ungdommens kulturmønstring» fra konserthuset til «Svømmehallen» medføre en reduksjon i kostnader til leie av scene, lyd/lys etc.
23. **Gjennomgang faste avtaler – Idrett.** Tiltaket innebærer at avtaler hvor årlig prisregulering ikke spesifikt er nevnt, ikke reguleres automatisk. Vurdere avtaler som utløper.
24. **Reduksjon bokbudsjett, biblioteket.** Tiltaket innebærer reduksjon av bibliotekets bokinnkjøpsbudsjett.
25. **Åpningstid biblioteket.** Reduksjon i bemanning med en halv stilling. For å få turnus til å gå opp med redusert bemanning, er det kun åpningstiden på søndager som kan endres. Dette innebærer søndagsstengt bibliotek.
26. **Personalkostnader kultur.** Kulturkontoret har startet arbeidet med tjenestegjennomgang på flere av sine tjenesteområder og legges fram for politisk behandling i første halvdel av 2021.
27. **Psykiske helserådgivere.** Barne- og familieenheten har i dag åtte årsverk psykiske helserådgivere. Disse er fordelt på de to videregående skolene, grunnskoler med ungdomstrinn og helsestasjon for ungdom. Mandatet til psykisk helserådgiver er å gi utvidet psykisk helsehjelp til ungdom med psykiske helseutfordringer i tett samhandling med helsesykepleier og skole. Psykisk helserådgiver bistår også foreldre med foreldrestøttene tiltak. Psykisk helserådgiver kan også vurdere om det er behov for mer omfattende hjelp og bistår med henvisning til fastlege, psykolog eller spesialisthelsetjenesten. Tiltaket som foreslås innebærer å redusere antall årsverk fra åtte til fem.
28. **IP-koordinatorer.** Barne- og familieenheten har i dag to årsverk som koordinator for individuell plan (IP). Ansvar er å koordinere bistand til barn, unge og deres familier som har behov for

sammensatte og koordinerte tjenester. Revisjon av hvordan arbeidet med IP og koordineringsansvaret skal forvaltes i OK-avdelingen vil gjøre det mulig å fordele ansvaret på alle tjenestene i OK-avdelingen.

29. **Innsatsteamet.** Barne- og familieenheten har i dag tre årsverk knyttet til Innsatsteamet. Innsatsteamet består av spesialpedagoger som støtter skolene i deres arbeid med å ivareta et godt og inkluderende læringsmiljø. Innsatsteamet bistår med hjelp rundt barn med sosiale, emosjonelle og atferdsmessige utfordringer for å sikre mestring av skolehverdagen. Det foreslås å utvikle tiltaket, noe som innebærer en reduksjon på tre årsverk. Arbeidsoppgavene til innsatsteamet overføres til de rådgivende pedagogene i grunnskolen.
30. **Utekontakten.** Barne- og familieenheten har i dag fire årsverk knyttet til Utekontakten. Tjenesten består av et barnevern- og sosialfaglig kompetanseteam med mandat til å jobbe med rus- og kriminalitets- forebyggende tiltak innen aldersgruppen 13 til 18 år. Teamet jobber turnus, det vil si er også tilgjengelig på ettermiddag og i helger, og driver oppsøkende ungdomsarbeid (felt). Redusert bemanning vil medføre behov for revisjon av mandat, ansvar og oppgaver.
31. **Familiesentermodellen/Åpen barnehage.** Tiltaket innebærer at man utvikler pedagogstillingene i åpen barnehage og går tilbake til å ha rene helsestasjoner.
32. **Effektivisering av barne- og familieenheten.** Det har vært behov for evaluering av hensiktsmessig lederstruktur i helsestasjon, skole- og migrasjonshelsetjenesten. Omorganiseringen medfører utvikling av ett ledernivå, samt justering av oppgaver og ansvar for tre øvrige ledere. Det planlegges i tillegg en intern prosess innen BFE med særlig fokus på kostnads- og inntektsdrivere innenfor tjenestene – samlet og hver for seg.
33. **Endring i struktur; spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.** Tiltaket innebærer en helhetlig evaluering av tiltaket med formål om å redusere kostnadene til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.
34. **Generell tilpasning av kostnadsnivå, Barnevernet.** Tjenesten har i løpet av de senere år gjennomført en nødvendig prosess med å identifisere de ulike kostnadsdrivere som er avgjørende for å holde kontroll på eget kostnadsnivå. Det pågår en stor reform i barnevernet, med ikrafttredelse 1.januar 2022. Denne får konsekvenser for det kommunale barnevernet da det blir foretatt ei stor oppgaveforskyving mellom det statlige og det kommunale barnevernet. I tillegg er det store endringer i de økonomiske føringene. Barnevernet i Bodø må utrede dette nærmere og har startet med dette. Det er også meldt at kommunene skal kompenseres over rammeoverføringene for dette.
35. **Rest effektivisering.** Resterende uløst effektiviseringskrav.

10.4.5 Spesifiserte endringer Helse og omsorg

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Nye lokaler legevakt, økt husleie	1 100	1 100	1 100	1 100
2 Ny bruker tilknyttet Villa Vinkel - økt personell	2 800	2 800	2 800	2 800
3 Ny bruker Trollmyra - økt personell	1 500	1 500	1 500	1 500
4 Gamle riksvei 18 - styrke bemanning og på sikt etablere omsorg+	2 700	2 700	2 700	2 700

5	Driftskonsekvens investering: Småhus	0	1 900	1 900	1 900
6	Nytt innslagspunkt ressurskrevende brukere	256	256	256	256
7	Smittevernuttstyr	13 100	11 100	11 100	11 100
	Sum nye behov	21 456	21 356	21 356	21 356
8	Institusjon - samle alle korttidsplasser på Sølvsuper	-500	-1 000	-1 000	-1 000
9	Rehabiliteringstjenesten - Innføre egenbetaling for fysioterapitjenester	-500	-500	-500	-500
10	Rehabiliteringstjenesten - Justering Seniorhelse	-500	-500	-500	-500
11	Rehabiliteringstjenesten - Justering fysioterapitjenester	-600	-600	-600	-600
12	Rehabiliteringstjenesten - Justering årsverk/pleiefaktor Hverdagsrehabilitering	-500	-1 000	-1 000	-1 000
13	Institusjon - tilpasning rehab. avdelingen til Kostra, 5 plasser	-5 000	-7 000	-7 000	-7 000
14	Institusjon - Tilpasse frivillighetskoordinatorer	-600	-600	-600	-600
15	Helse og omsorg - Samdrift Lillebølgen og Sølvsuper	-500	-1 000	-1 000	-1 000
16	Institusjon - Endre 10 plasser til omsorg+ Furumoen sykehjem	-4 000	-6 000	-6 000	-6 000
17	Institusjon - Endring drift én etasje Vollsletta sykehjem (12 plasser)	-5 250	-7 000	-7 000	-7 000
18	Hjemmetjenesten - Effektivisering ABF	-5 000	-7 500	-7 500	-7 500
19	Hjemmetjenesten - Justering årsverk/pleiefaktor Sørgjerdet	-800	-1 125	-1 125	-1 125
20	Miljøtjenesten - Justering årsverk/pleiefaktor Rønvikveien	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
21	Miljøtjenesten - Sambruk av personell Vollsletta 10	-150	-150	-150	-150
22	Oppfølgingstjenesten - Justering bemanning	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
23	Miljøtjenesten - Justering bemanning	-2 050	-4 100	-4 100	-4 100
24	Nytt ambulerende lavterskeltilbud - ikke iverksettelse	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
25	Oppfølgingstjenesten - Justering årsverk/pleiefaktor Vebjørn Tandbergs vei 14	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
26	Miljøtjenesten - ytterligere justering bemanning	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
27	Helse og omsorg - Innføring delvis egenbetalinger	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
28	NAV - Generell rammejustering	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
29	ForUT - Reduksjon ramme driftskonsekvens av investeringer	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
30	Boligforvaltning - justering drift	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
31	Generelt nedtrekk	-9 777	-19 797	-21 285	-23 021
	Sum rammereduksjoner	-52 727	-76 872	-78 360	-80 096
	Sum tiltak	-31 271	-55 516	-57 004	-58 740

Tabell 90: Spesifisering av tiltak Helse og omsorg. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

- Nye lokaler legevakt, økt husleie.** Lokalene i dagens legevakt er i dag for små til ordinær drift. Veksten i befolkning og pasientpopulasjon har gjort at Helsekontoret har måttet utvide legevakta med ekstra legekantor. Dette har medført at administrasjonen har måttet flytte ut av legevakta, ned i små og uhensiktsmessige lokaler i Bodø spektrum. Legevakta kan heller ikke huse luftlegevakt og teststasjonen innenfor egne vegger. Dagens legevakt er ikke bygd for å ivareta smittevern i så stor skala som korona pandemien krever, og som sannsynligvis vil vare over noe tid.
- Ny bruker tilknyttet Miljøtjenesten – økt personell.** Nyetablering av barnebolig, iht. individuelle lovfestede rettigheter. Lokaliseres i nærhet til øvrige tjenester. Tjenester til ny tjenestemottaker kan ikke håndteres innenfor dagens kompetanse og ressurstilgang og fordrer tilførsel av ekstra ressurser. Etableres i nærhet til personalbase med sambruk av eksisterende ramme.

3. **Ny bruker tilknyttet Miljøtjenesten – økt personell.** Overføring av ressurskrevende bruker fra spesialisthelsetjenesten. Tjenester til ny tjenestemottaker kan ikke håndteres innenfor dagens kompetanse og ressurstilgang og fordrer tilførsel av ekstra ressurser. Etableres i nærhet av personalbase med sambruk av eksisterende ramme.
4. **Gamle riksvei 18 – styrke bemanning og på sikt etablere Omsorg +.** Gamle Riksvei kollektiv har for lav bemanning i forhold til de krevende og økende behovene i pasientgruppen. Samtidig planlegges å omgjøre hele bygget til heldøgns omsorgstilbud for å øke kapasiteten i denne delen av omsorgstrappen, og sikre en mer effektiv driftssituasjon. Økningen i bemanningen er en del av fremtidig endringen i omsorgstilbudet.
5. **Driftskonsekvens investering – Småhus.** Bystyret vedtok i PS 81/20 detaljplanlegging for bygging av småhus, finansiert via boligfondet med tilskudd fra Husbanken.
6. **Nytt innslagspunkt ressurskrevende brukere.** Innslagspunktet for egenandel i refusjonsordningen for ressurskrevende brukere er økt, og gir kommunen en mindreinntekt på 0,26 mill. kr, gitt samme brukergruppe som 2020.
7. **Smittevernustyr.** Helsedirektoratet har i brev datert 23.09.20 informert om at kommuner selv må sørge for innkjøp og ansvarlig lagerbeholdning av smittevernustyr fra og med 01.01.21, for minst 8 måneders estimert behov. Avdelingen har etablert et midlertidig lager for smittevernustyr i hjelpemiddellageret i Burøyveien 12b.
8. **Institusjon - samle alle korttidsplasser på Sølvsuper.** Avdelingen samler tverrfaglig kompetanse i et bygg; Sølvsuper helse- og velferdssenter. Her skal man forberede arbeidsmetodikk og organisering som skal gjelde i Helsehuset. Rehabiliteringssengene i Gamle riksvei 18 flyttes til Sølvsuper, hvor korttidsplassene samles. Dette gir mulighet for bedre utnyttelse av fagkompetanse på tvers (sykepleier/legeressurs). Forslaget forutsetter at antall sengeplasser rehab. reduseres til økonomisk bærekraftig nivå, jfr. tiltak 18. Forslaget gir i seg selv ingen konsekvenser for årsverk.
9. **Rehabiliteringstjenesten - innføre egenbetaling på fysioterapitjenester.** Lik for alle fysioterapeuter (avtalebaserte og kommunalt ansatte).
10. **Rehabiliteringstjenesten - justering seniorhelse.** Forebyggende hjemmebesøk til alle 80 åringer er et virkemiddel i kommunenes forebyggende arbeid. Endrede arbeidsoppgaver, omplassering og evt. nedbemanning inntil 0,7 årsverk.
11. **Rehabiliteringstjenesten – justering fysioterapitjenester.** Strengere prioriteringsnøkkel / vurdering av hvem som får hjelp. Endrede arbeidsoppgaver, omplassering og evt. nedbemanning for 1 årsverk fysioterapeut.
12. **Rehabiliteringstjenesten - justering/ årsverk/ pleiefaktor Hverdagsrehabilitering.** Strengere prioriteringsnøkkel for hjelp. Endrede oppgaver, omplassering evt. nedbemanning av opptil 1,5 årsverk.
13. **Institusjon - tilpassing rehab. avdelingen til Kostra, 5 plasser.** Avdelingen vrir tjenester fra institusjon til hjemmetjenester. Antall sengeplasser reduseres til mer økonomisk bærekraftig nivå, omplassering, ev nedbemanning av 10,4 årsverk (50% helsefag arbeidere og 50% fysio/ergo/spl). Tiltaket vil støtte opp under tiltak 13 og gi mulighet for bedre utnyttelse av resterende fagkompetanse på tvers (terapeuter, sykepleier/legeressurs) ved å samle korttidsplassene.

14. **Institusjon - tilpassing frivillighetskoordinatorer.** Reduksjon av 1 hel stilling for frivillighetskoordinator. Tiltaket vil medføre mindre organisert aktivitet ved hjelp av frivillige i sykehjemmene.
15. **Helse- og omsorg – samdrift Lillebølgen og Sølvsuper.** Samdrift i Sølvsuper- helse og velferdssenter. Tiltaket optimaliserer ressursbruk og kompetanse, og gir en mulighet for mer effektive og målrettede tjenester.
16. **Institusjon - endre 10 plasser til omsorg+ Furumoen sykehjem.** Tiltaket gir mulighet for å høste erfaring av en pilot på heldøgns omsorgstilbud i Bydel Skjerstad. Mer bærekraftig og faglig god tjeneste ved å samle institusjonstjenester, samt mere effektiv drift. Gir mulighet til å bruke eksisterende bygg på en annen måte til bofellesskap, som kan medføre mindre kjøretid i hjemmetjenesten. Ressursene og kompetansen kan brukes på en mer effektiv og lønnsom måte. Tiltaket berører 8,9 årsverk. Helsepersonell vil bli tilbud alternative stillinger i HO på samme fagnivå, eksempelvis i hjemmetjenesten som skal gi tjenester til Omsorg+.
17. **Institusjon – endring drift 1 etasje Vollsletta sykehjem (12 plasser).** Det foreslås å omgjøre 12 sykehjemsplasser til bokollektivplasser på et lavere omsorgsnivå i en etasje på Vollsletta sykehjem. Dette gir mulighet for å bruke ressurser og kompetanse på en mer effektiv og lønnsom måte. Deler av kompetansepersonell kan overføres til Hovdejordet sykehjem som utvider driften med 8 nye sykehjemsplasser, og hvor det ikke er tilstrekkelig med søkere til stillingene. Netto reduksjon i langtidsplasser vil bli på 4 plasser, som gjør at kostnadene i institusjonsdriften reduseres mot mer økonomisk bærekraftig nivå.
18. **Hjemmetjenesten - effektivisering ABF.** Tiltaket vil ikke redusere bemanning i hjemmetjenesten, eller nivå på dagens tilbud. Terskelen for tilbud om hjemmetjenester fra 2021 vil bli høyere, men innenfor forsvarlighetskrav. Fokus på økt egenmestring hos nye søkere. Alternativ «hjelp» (teknologi og hjelpemidler) må vurderes hver eneste gang før hjemmetjenester settes inn.
19. **Hjemmetjenesten - justering årsverk/ pleiefaktor Sørgjerdet.** Justering av tjenestenivå for å understøtte en mer bærekraftig drift. Endrede arbeidsoppgaver, omplassering og evt. nedbemanning opptil 1,7 årsverk.
20. **Miljøtjenesten - justering årsverk/ pleiefaktor Rønvikveien.** Rønvikveien er Miljøtjenestens ambulerende tjeneste. Driften har vært finansiert utenom ABF-modellen. Ved beregning i ABF fremkommer høyere kostnadsnivå enn i ordinær hjemmetjeneste. Tiltaket innebærer redusert antall årsverk i tjenesten, og endret kvalitet på tjenester
21. **Miljøtjenesten - sambruk av personell Vollsletta 10.** Det foreligger et politisk vedtak om at opprinnelig prosjektbeskrivelse med separat drift i 6-er del og 4-er del skal opprettholdes. Tiltaket innebærer at personalet i Vollsletta 10 nå kan bistå tjenestemottakere i Vollsletta 8 eller utenfor boligen. Tiltaket innebærer ikke konsekvenser for ansattes arbeidsforhold, men understøtter en mer bærekraftig drift.
22. **Oppfølgingstjenesten - justering av bemanning.** Strengere vurdering av tjenestenivå for å understøtte mer bærekraftig drift. Endrede arbeidsoppgaver, omplassering og ev nedbemanning av opptil 1,5 årsverk.
23. **Miljøtjenesten - justering bemanning.** Tiltaket innebærer ytterligere reduksjon i bemanning i alle avdelinger tilknyttet området, herunder hjemmetjenester i heldøgns botilbud, dagsentra,

avlastning og ambulerende hjemmetjeneste. Tiltaket vil understøtte mer bærekraftig drift. Medfører redusert antall ansatte tilsvarende 12,3 årsverk. Tiltakene vil innebære endret nivå og kvalitet på tjenesten.

24. **Nytt ambulerende lavterskeltilbud – ikke iverksettelse.** Opprettelse av et nytt ambulerende tilbud for å gi et lavterskeltilbud/oppfølging, rettet mot rus og psykiatri ift. vedtak i [PS 82/20](#) iverksettes ikke. Tilbud dekkes opp av etablerte tjenester. Risiko for økt belastning på eksisterende tjenester som ikke fanges opp i den ordinære drift. Risiko for strengere vurderinger av tjenestetilbudet i oppfølgingstjenesten.
25. **Oppfølgingstjenesten - justering årsverk/ pleiefaktor Vebjørn Tandbergsvei.** Strengere vurdering av tjenestenivå for å understøtte mer bærekraftig drift. Endrede arbeidsoppgaver, omplassering og evt. nedbemanning av opptil 3 stillinger.
26. **Se punkt 23**
27. **Helse- og omsorg - innføring delvis egenbetalinger.** Innføre gradert egenbetaling i hht inntekt, bla. For velferdsteknologi – inkl. trygghetsalarm, hente/bringe/depositum. Tiltaket vil bidra til å understøtte mer bærekraftig drift gjennom å øke inntektene. Tiltaket kan også i større grad klargjøre riktig brukermasse i forhold til reelle behov. Risiko for at noen brukere takker nei på grunn av pris. Risiko for større bruk av ordinære hjemmetjenester til tilsyn/oppdrag dersom brukere i mindre grad benytter velferdsteknologi.
28. **NAV - generell rammejustering.** Tiltaket vil ikke medføre reduksjon i antall medarbeidere, og evnen til brukeroppfølging vil ikke påvirkes. NAV Bodø har en lengre periode sett en vedvarende hyggelig utvikling med nedgang i antall brukere på sosialhjelp. Avdelingen legger til grunn at denne utvikling vedvarer i 2021.
29. **ForUt- reduksjon ramme driftskonsekvens investeringer.** Driftskonsekvenser er tilpasset rådmannens forslag til investeringsbudsjett. Lavere nivå på satsing fremover. Det vises til tekst under investeringer.
30. **Boligforvaltning - justering drift.** Rådmannen utreder organiseringen av Bodø kommunens arbeid med boligpolitikk. I dette ligger bla en gjennomgang av arbeid og organisering innenfor tjenesteområdet. Tiltaket vil kunne medføre endrede arbeidsoppgaver, omplassering og evt. nedbemanning.
31. **Generelt nedtrekk.** Helse- og omsorgsavdelingen må utover konkrete forslag i rådmannens forslag arbeide videre med å finne andre tiltak innenfor avdelingens ansvarsområde.

10.4.6 Spesifiserte endringer Utbygging og eiendom

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Offentlige toaletter	200	200	200	200
2 Gatevarme Rådhuset og K99	500	500	500	500
3 Bodøsjøen skole - modulbygg	168	350	350	350
4 Aktivitetspark Kvartal 99	216	216	216	216
5 Forsikringer	238	238	238	238
6 Inntektsbortfall	1 225	1 225	1 225	1 225
Sum nye behov	2 547	2 729	2 729	2 729
7 Naturlig avgang / vakante stillinger	-590	-850	-1 300	-1 750

8	Flytting av bassengaktivitet	-881	-901	-901	-901
9	Uteområder	-1 350	-1 600	-1 600	-1 600
10	Redusert renholdsfrekvens	-550	-2 750	-2 750	-2 750
11	Redusert vakt-ordning HO-bygg	0	0	0	0
12	Arealeffektivisering ved tjenestebygg	-1 000	-1 325	-1 850	-1 850
13	ENØK-besparelser	-190	-359	-444	-507
14	Inntektsøkning K99	-90	-119	-134	-145
15	Periodisk vedlikehold	-1 918	-1 239	-1 664	-1 906
	Sum rammereduksjoner	-6 569	-9 144	-10 643	-11 410
	Sum tiltak	-4 023	-6 415	-7 914	-8 681

Tabell 91: Spesifisering av tiltak Utbygging og eiendom. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

- Offentlige toaletter.** Kalkulerte kostnader for drift av offentlig toalett i Solparken, Kvartal 99, og Vågånes (miljøhuset) beløper seg til følgende for:

 - Renhold 215.000,-
 - Byggdrift 108.000,-

Det er funnet rom i økonomiplan for 200.000. Dette medfører stengte toaletter i perioden 01.11 til 31.03.
- Gatevarme Rådhuset og K99.** Energikostnader for drift av gatevarme på vinterstid. Kostnad er kalkulert til å være i området 0,5 – 1,0 mill. kr avhengig av energikost og sesongvariasjoner.
- Bodøsjøen skole – ny bygningsmasse.** Økte renholds kostnader utvidelse Bodøsjøen. (Dagens renholdspersonale tilhører driften av nye Aspåsen skole).
- Aktivitetspark Kvartal 99.** Driftskostnader ved ny aktivitetspark kalkulert til:

 - Energikostnader isbane 300.000,-
 - Periodisk vedlikehold varmepumpe 67.000,-
 - Servicekostnader tekniske anlegg 50.000,-

Det er funnet rom for 216.000,- til drift av isbane. Dette betyr 2 måneders drift vinterstid (15.12-15.02).
- Forsikringer.** Regnskap viser underdekning ift. tildelte rammer for forsikring.
- Inntektsbortfall.** Nedleggelse av tilbud «FRI» og overføring av eiendom fra Bodøterminalen ANS til Bodø Havn KF medfører et netto inntektsbortfall for avdelingen.

 - Tilbud «FRI» 505.000,-
 - Eiendomsoverdragelse 720.000,-
- Stillingsinndragelse (Naturlig avgang).** Stillinger som er planlagt inndratt ved naturlig avgang (pensjonering).
- Flytting av bassengaktivitet.** Det foreslås at følgende basseng stenges og bassengdrift samlokaliseres for å oppnå driftseffektivisering. Justeringen utredes sammen med OK avdelingen/skolene.

- Saltstraumen basseng. Tverlandet basseng foreslås som alternativ. Dette vil medføre cirka 13km (14 min) reisetid for brukere.
 - Hunstad basseng. Tverlandet og Spektrum foreslås som alternativer. Dette vil medføre cirka 10km (12 min) / 7km (8 min) reisetid for brukere.
 - Gamle Riksvei 18. Spektrum foreslås som alternativ, i samråd med HO. Dette vil medføre cirka 0,6km (2 min) reisetid for brukere.
9. **Uteområder.** Forslag til redusert vedlikeholds aktivitet ved uteområdene tilknyttet kommunens tjenesteproduksjon bygg. Det er vurdert som akseptabelt å ta ned frekvensen noe. Det er her snakk om:
- Redusere vedlikehold av grøntområder
 - Redusert brøyting ved skoler og barnehager
 - Redusert innkjøp av nye lekeapparater ved skole og barnehager
10. **Redusert renholdsfrekvens.** Gjenstående effektiviseringsmulighet knyttet til å ta renhold helt ned på standardisert anbefaling, herunder forskriftsnivå. Tiltak på/ift.:
- Barnehager (hver enkelt lokasjon vurderes)
 - Redusere arealbruk ved skoler med mye lokaler/distriktskoler
 - Redusert renholdsfrekvens skoler gjennom innføring av pålagt skofri sone
 - Redusert renholdsfrekvens rådhuset og andre bygg
 - Økt robotisering
11. **Redusert vakt-ordning HO-bygg.** Reduksjon av dagens vaktordning ved helsebyggene. Det er i dag 24/7 bemannet vakt for byggrelaterte forhold. Vaktordningen opprettholdes, men med et mer effektivt omfang og bemanning. Utrede sammen med HO.
12. **Arealeffektivisering ved tjenestebygg.** Generelle tiltak i 2023-2024 som forutsettes løst ved nye mulige effekter som oppstår som konsekvens/påvirkningen av arbeid sammen med OK og HO omkring ytterligere arealeffektiviseringer.
13. **ENØK-besparelser.** Resterende andel av estimerte muligheter for nedtrekk som er knyttet til ENØK-feltet. Dette er et felt med tidligere betydelige akkumulerte budsjett effektiviseringskrav. Nedtrekk utover dette er i perioden ikke realistisk gjennomførbart
14. **Inntektsøkning K99.** Effektiviseringsandel som følge av 70/30-modellen. Inntektsgrunnlag er eneste påvirkbare faktor og vil medføre prisendringer og forutsetter at parkeringsvolumet kommer tilbake på nivå før Covid-19-situasjonen.
15. **Periodisk vedlikehold.** Gjenstående effektiviseringskrav i økonomiplanperioden må løses innenfor vedlikeholdsbudsjettet. Konsekvensen av å redusere periodisk vedlikehold er at bygg ikke gjennomgår vedlikeholdsfrekvenser iht. standard. Dette vil ikke være å anbefale i lengden, men være et kortsiktig tiltak i kommende periode for å redusere kostnader.

10.4.7 Spesifiserte endringer Teknisk

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
1 Uforutsett akutt forurensing	0	0	0	0
2 Aktivitetspark K99	150	150	150	150
3 Tappt parkeringsareal	700	700	700	700
4 Overtakelse av nytt veiareal 2020	500	500	500	500
5 Prosjektmidler kulturhavna	300			
6 Gatelys Rv80	300	300	300	300
7 MS Helligvær	1 750	1 750	1 750	1 750
8 Økt veivedlikehold				
9 Vinterbelysning	400	400	400	400
10 Sommerblomster	0	0	2 100	2 100
Sum nye behov	4 100	3 800	5 900	5 900
11 Parker	0	-700	-700	-700
12 Vintervedlikehold sykkelstier (ref. sykkelplan)	-1 100	-2 300	-2 300	-2 300
Vinterdrift (Strøing og snøhåndtering)	-2 900	-4 857	-3 797	-4 504
13 Sommerblomster, se punkt 10.	0	0	-2 100	-2 100
Sum rammereduksjoner	-4 000	-7 857	-8 897	-9 604
Sum tiltak	100	-4 057	-2 997	-3 704

Tabell 92: Spesifisering av tiltak Teknisk. Tall i 1000.

Kommentarer til endringer:

- Uforutsett akutt forurensing.** Det ble i budsjett 2020 vedtatt en midlertidig ramme på 500.000,- for uforutsette forurensingssituasjoner. Dette er eksempelvis døde dyr i strandsone, nedbrutt materiell uten eierskap, el. som blir kommunens ansvar å håndtere. Det er ikke funnet rom for videreføring av dette i ØP 2021-2024.
- Aktivitetspark K99.** Driftskonsekvenser som følge av nytt parkareal over Kvartal 99. Rådgivers estimerte kostnader er:
 - Parkvedlikehold, beredskap mm. 143.000,-
 - Brøyting, strøing, feiing, mm 79.000,-
Det er funnet rom i økonomiplan for totalt 150.000,- og aktivitet og tilsyn justeres tilsvarende.
- Tappt parkeringsareal.** Det er ila. 2020, som følge av politiske vedtak og utbygging, redusert 81 stk. parkeringsplasser i områdene:
 - Torvgata
 - Prinsens gate
 - Havnegata
- Overtakelse av nytt veiareal 2020.** Det er i 2020 overtatt vei, fortau, G/S vei ol. hvor driftskonsekvenser for sommer- og vintervedlikehold må hensyntas.

5. **Prosjektmidler kulturhavna.** Målet for prosjektet er å utvikle Moloveien, moloen med Molorota, havnepromenaden, Sandkaia og indre havn til en integrert del av Bodø sentrum, som et levende byområde og en strategisk brikke i byutviklingen
Forprosjektet skal vise tiltak innenfor planområdet som kan etableres i forbindelse med kulturhovedstaden 2024. De tiltak som foreslås med bakgrunn i kulturhovedstaden må være mulig å gjennomføre før 2024. Prosjektet skal også ha fokus på å fortelle historien om Bodø som sjøfartsby. Det er funnet dekning for 200.000,- i dagens ramme, men det er behov for 300.000,- for fullfinansiering.
6. **Gatelys Rv80.** I forbindelse med oppgradering av RV 80 med sidearealer vil det tilfalle Bodø Kommune 223 nye lyspunkter. Dette vil resultere i økte drift/vedlikeholdsutgifter.
7. **MS Helligvær.** Gjenstående for fullfinansiering av MS Helligvær.
8. **Økt veivedlikehold.** Det er ikke funnet rom i ØP21-24 for en opptrapping av veivedlikeholdet, ref. vedtak bystyresak PS19/59. Vedlikeholdsetterslepet fortsetter derfor å øke. Regnskapstall i 2019 og 2020 viser at det brukes mer på nødvedlikehold (akutt) enn på planlagt/langsiktig vedlikehold på grunn av dårlig veistandard.
9. **Vinterbelysning.** Forutsetter et fortsatt samarbeid med næringslivet i Bodø sentrum og et justert driftsnivå ift. tidligere år.
10. **Sommerblomster.** Videre finansiering av sommerblomster i 2023 og 2024 gjennom fond. Behov og nedtrekk er av teknisk karakter, se nummer 13 i tabellen.
11. **Parker.** For å nå mål med effektiviseringskrav for park vil dette kreve en reduksjon i antallet parker som vedlikeholdes av kommunen. Det vil utarbeides en liste til ØP22-25 som vil vise hvilke parker som utgår fom. 2022.
12. **Vintervedlikehold sykkelstier (ref. sykkelplan) og redusert ambisjonsnivå for snøhåndtering/strøing.** Det er ikke rom for å ivareta vedtak om økt vintervedlikehold tilknyttet sykkelveier (ref. sykkelplan). Det er også gjort en vurdering på øvrig vinterdrift hvor konklusjon er at strøbudsjettet og vinterberedskapen må reduseres også for skoler og institusjoner. Det er pt. vedtatt at brøyting skal igangsettes ved 5 cm snø i sentrum og 8 cm i distriktene. Dette foreslås økes til hhv 8 cm i sentrum og 12 cm i distriktene, samt strøing kun i bratte bakker.

Konsekvens:

Redusert vintervedlikehold vil medføre vanskeligere fremkommelighet for kollektivtrafikk og potensielt flere ulykker. Fremkommeligheten på vinterstid vil bli redusert. En positiv konsekvens er at redusert strøing vil gi mindre tømning av sandfang og mindre oppfeing til våren og mindre svevestøv. Reduksjon av stillinger må påberegnes.

Vinterbelysning og sommerblomster oppfattes som en viktig trivselsfaktor. Det kommer positive tilbakemeldinger fra innbyggere og næringsliv på disse tiltak. Rådmannen opprettholder derfor

bevilgning til sommerblomster og vinterbelysning i perioden. Prosjekter som ikke er prioritert inn fra sykkelplan og grøntstrukturplan (vedlegg 10.6 og 10.7).

10.5 Overføring til ikke kommunale barnehager

Tilskuddssats til ordinære barnehager er beregnet ut fra regnskap 2019 eks mva i kommunale barnehager delt på antallet barn i de kommunale barnehagene. Det gis 4,3 % tillegg for felleskostnader og fratrukk for foreldrebetaling.

	Sats 2020	Sats 2021	
Beregnet tilskuddssats for drift ordinære barnehager	Per heltidsplass	Per heltidsplass	Endring i %
Barn 0-2 år	205 706	214 433	4,2 %
Barn 3-6 år	97 474	101 858	4,5 %
Beregnede satser for driftstilskudd til <i>enkeltstående</i> private ordinære barnehager	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Barn 0-2 år	205 706	218 580	6,3 %
Barn 3-6 år	97 474	104 162	6,9 %
Tilskuddssats for kapital (nasjonale satser)	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Ordinære barnehager bygd t.o.m. 2012	9 300	8 000	
Ordinære barnehager bygd 2013-2015	16 400	14 500	
Ordinære barnehager bygd 2016-2018	20 200	17 300	
Ordinære barnehager bygd 2019-2021	23 900	18 100	
Familiebarnehager	13 600	14 000	2,3 %

*Tilskuddssatsene er ikke direkte sammenlignbare

Tilskuddssats for drift familiebarnehager (nasjonale satser) Sone IVa	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Barn 0-2 år	162 000	162 000	4,9 %
Barn 3-6 år	122 700	122 700	5,1 %

Tabell 93: Overføring til ikke kommunale barnehager. Tall i kroner.

- Den enkelte barnehage har krav på 100 % av vedtatte satser.
- Det er tatt utgangspunkt i 13 % pensjonskostnader ved beregning av tilskudd. Ikke-kommunale barnehager som kan dokumentere høyere pensjonsutgifter kan søke om å få dette kompensert. Jf. forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 4a.
- Tilskuddsgrunnlaget er indeksregulert med kommunal deflator for 2019 og 2020. Foreløpig deflator for 2020 er 3,1. Endelig tilskuddssats kan bli justert på bakgrunn av eventuelle endringer i kommunal deflator når Nasjonalbudsjettet er vedtatt.
- Det er tatt utgangspunkt i nasjonale satser 2020 for familiebarnehager og for kapitalkostnader. Ved justering av nasjonale satser justeres kommunens satser tilsvarende.
- Reduksjon av tilskudd skal vurderes for barnehager med vesentlig lavere bemanning/lønnskostnader og hvor eier tar ut urimelig høyt utbytte/overskudd.
- Barnehagene plikter å informere kommunen ved store aktivitetsendringer. Barnetallet i kommunale og private barnehager telles månedlig.

10.6 Prosjekter fra sykkelplan- ikke prioritert

Prosjekter fra sykkelplan - ikke prioritert											
Område	Tiltak	2021	2022	2023	2024	Forprosjekt kostnad (kr)	Gjennomføringskostnad (mill kr)	Areal (m2)	Antatt m2-pris (kr/m2)	Medfinansiering	Kommentar
Dronningens gt.	Detailprosjektering	300 000									kostnad for gjennomføring vil være klart etter detaljprosjektering
Skiltplan tverrgater Dr. gt.	Gjennomføring	200 000					200 000				
Skilting enveiskjørte gater	Gjennomføring	300 000					300 000				

10.7 Grøntstrukturplan – tiltak ikke prioritert

Grøntstrukturplan - ikke prioriterte tiltak 0P21-24												
Område	Tiltak	2020	2021	2022	2023	2024	Forprosjekt kostnad (kr)	Gjennomf øring kost (kr)	Areal (m2)	Antatt m2-pris (kr/m2)	Medfinansiering	Kommentar
Graholten	Planlegging/ Gjennomføring/ Prosjektering/ gjennomføring		1 800 000	500 000								Ikke beregnet ut fra areal, men ut fra de enkelte tiltak. Fortsetter samarbeid med GAP og velforening. Areal i privat eie er ikke tatt med i beregning. Kjalereal er heller ikke tatt med siden denne er oppgradert.
			400 000	8 000 000	8 000 000		400 000	16*	2000	8000		
Nedre torg*	Prosjektering/ gjennomføring		500 000	8 000 000	8 000 000		500 000	15,98* (m kalkant)	560 (+15 m kalkant)	8000 (+100 000 pr m kalkant)		Areal mellom Nedre torg og Ramsalt.
Havnepromenaden*	Prosjektering/ gjennomføring		500 000	#####	#####		300 000	25,84	3230	8000		Gateareal mellom Storgata og Konrad Klausens vei
Kulturhavna*	Prosjektering/ gjennomføring/ Detailprosjektering		5 000 000									
Annas plass	Prosjektering/ gjennomføring		300 000	#####					1000	5000		
Sentrumsterminalen*	Prosjektering/ gjennomføring		300 000	#####			300 000		16	8000		Må samkjøres med boligprosjekt og avhengig av fremdrift her. Høy sats pga div krav (bl.a. støskjerming)
Hundholmen plass*	Prosjektering/ gjennomføring		300 000	#####			300 000		16,2	9000		Opparbeider deler
Kongeparken	Prosjektering/ gjennomføring			1 200 000			50 000		1,2	2000		kvadratmeterpris for enklere tiltak.
Bankgata idrettspark	Midlertidige tiltak			500 000								
Bankgata	Detailprosjektering /gjennomføring											Aktuelt å bruke penger fra fond for utareal i sentrum. Areal i utformingsplan
Bankgata	Forprosjekt/midlertidige tiltak				4 500 000				6,5	1300		Det forventes bidrag fra utbyggere.
Rensåsparken	Forprosjekt/midlertidige tiltak				750 000		750 000					Forprosjekt og midlertidige tiltak kan gjennomføres i samarbeid med Bodø 2024
Brevikva	Forprosjekt/midlertidige tiltak				500 000		500 000					Forprosjekt og midlertidige tiltak kan gjennomføres i samarbeid med Bodø 2024
Gågata øst /Storgata	2024											
Bisparken	2024											Sees i sammenheng med Brevikva og Utviklingsområde ve
Gildeskåvelven	2024											
Snorres plass	2024											
Hammaren	2024											

10.8 Fondsoversikt – ubundne fond

Ubundne driftsfond

Disposisjonsfond		2568915
Status 01.01.2020	44 048 000	Kommentarer
	-23 000 000	Budsjett og økonomiplan 2021-2024
	-9 800 000	Tertialrapport 1/2020
	-3 000 000	Forskuttering av spillemidler, Skarmoen
Status 31.12.2020	8 248 000	
Andre disposisjonsfond:		Status 1.1 2020
Flyktningefond		22 400 000
Premieavvik		80 500 000
Boligfond		38 300 000
Vintervedlikeholdfond		3 500 000
Periodisk vedlikehold bygg		17 900 000
Ubundne investeringsfond		
Kapitalfond		2540001
Status 31.12.2020	12 700 000	Kommentarer
Tomteutbyggingsfond		2540003
Status 31.12.2020	81 700 000	Kommentarer

Postboks 319
8001 Bodø
Telefon 75 55 50 00
www.bodo.kommune.no